

Izvestje

c. kr. II. državne gimnazije

v Ljubljani

o šolskem letu 1912./13.

Na svetlo dal ravnatelj

Anton Štritof.

Vsebina:

1. a) Katalog učiteljske knjižnice (IX. in X. oddelek). Sestavil prof. *Ivan Maselj*.
- b) Ob stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo. Spisal prof. *Jos. Bučar*.
2. Šolska poročila. Sestavil *ravnatelj*.

V Ljubljani, dne 5. julija 1913.

Založila c. kr. II. državna gimnazija.

Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Izvestje

c. kr. II. državne gimnazije

v Ljubljani

o šolskem letu 1912./13.

Na svetlo dal ravnatelj

Anton Štritof.

Vsebina:

1. a) Katalog učiteljske knjižnice (IX. in X. oddelek). Sestavil prof. *Ivan Maselj*.
b) Ob stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo. Spisal prof. *Jos. Bučar*.
2. Šolska poročila. Sestavil *ravnatelj*.

V Ljubljani, dne 5. julija 1913.

Založila c. kr. II. državna gimnazija.

Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Katalog učiteljske knjižnice. Nadaljevanje.

(Od tu dalje sestavil prof. Iv. Maselj.)¹⁾

IX. Zgodovina

(razven avstro-ogrske)

in pomožne vede (paleografija, heraldika, numizmatika, kronologija).²⁾

1. Svetovna zgodovina. Splošna zgodovina.

1846. **Annegarn I.**, Allgem. Weltgeschichte für die katholische Jugend und für Erwachsene.

5. Ausgabe von Heinrich Overhage. I.—VIII. Bd. Münster, 1859—1860. — 8 zv.

1847. **Apih Josip in Potočnik M.**, Zgodovinska učna snov za ljudske šole. (*Realna knjižnica*. Zbirka učne snovi za pouk v realijah na ljudskih šolah. I. del. V Ljubljani, 1902—1906. Izdala «Slov. Šolska Matica»). — 6 snopičev — 1 zv.

1848. **Becker, Karl Friedr.**, Weltgeschichte. 8., bis auf die Gegenwart fortgeführte Ausgabe. — Herausgeg. von Ad. Schmidt, mit der Fortsetzung von *Eduard Arnd*.³⁾ 3. Aufl. I.—XXII. Bd. Leipzig. 1869—1873. — 22 zv.

1849. **Bumüller Johannes**, Die Weltgeschichte. Ein Lehrbuch für Mittelschulen. 2. Aufl. Freiburg im Breisgau. I.—II. Bd. 1852. — 2 zv.

Z dodatkom: Geschichte d. neuesten Zeit. (1815—1855). Freiburg. 1855. — 1 zv.

— Die Weltgeschichte. Ein Lehrbuch für Mittelschulen und zum Selbstunterrichte. 4. Aufl. I.—III. Theil. Freiburg im Breisgau. 1857—1858. 2 zv.⁴⁾

¹⁾ Pisec se je trudil, da bi delo nadaljeval kolikor le možno v duhu prvega pisatelja, prof. dr. Iv. Tertnik-a. Seveda se mu, novincu v tej stroki, kljub vsemu trudu le prečesto ni hotelo posrečiti, da bi dosegel v tem delu že izurjenega veščaka. (Primerjaj oceno iz peresa strokovnjaka *Frankfurter*-ja v *Zeitschr. f. d. österr. Gymn.* 1899 str. 857—864, zlasti str. 859 zač.). Z isto neskončno marljivostjo in vestnostjo je zbran tudi material, ki ga je dal na razpolago svojemu nasledniku. — Toliko sem moral pripomniti, da se bodo nedostaki v drugem delu mogli prav umeti.

²⁾ Mnogo splošno-zgodovinske snovi najdeš tudi v VIII. oddelku kataloga. Gl. zlasti s. v.: «*Galletti*» ter «*Leighton*». Kulturno-zgodovinska dela pa itak vsa spadajo tja. Prim. v tem pogledu štev. 1824, 1827, 1829 ter 1830.

³⁾ *Arnd*-ovo nadaljevanje se prične s XIV. zvezkom in gre do konca.

⁴⁾ I. in II. del sta skupaj vezana v eno knjigo.

1850. Dittmar Heinrich, Die Weltgeschichte in einem leicht überschaulichen, in sich zusammenhängenden Umriss. 9 Aufl.
 1. Hälfte: Geschichte der Welt vor Christus. } Heidelberg, 1864. 1 zv.
 2. Hälfte: Geschichte der Welt nach Christus. }
1851. Gindely Anton, Lehrbuch der allgemeinen Geschichte
 a.) für die *unteren* Classen¹⁾ der Mittelschulen.
 I. Theil¹⁾: Das Alterthum¹⁾ (Alte Geschichte). — 3 zv.
 α.) 8. Aufl. Prag, 1886.
 β.) 15. Aufl. Bearb. von Christoph Würfl. Wien 1910. (2 izv.)
 II. Theil: Das Mittelalter. — 2 zv.
 α.) 8. Aufl. Prag, 1886.
 β.) 15. Aufl. Bearb. von Christoph Würfl. Wien 1910.
 III. Theil: Die Neuzeit. 13. Aufl. Bearb. von Christoph Würfl. Wien 1910.
 b.) für die *oberen* Classen der Gymnasien.²⁾
 I. Bd.: (Das Alterthum). — 4 zv.
 α.) 2. Abdruck. Prag, 1865.
 β.) 6. Aufl. Prag, 1886.
 γ.) 8., unter Mitwirkung von Fr. Lang verb. Aufl. Wien 1888.
 δ.) 12. Aufl. Bearb. von Theodor Tupetz. Wien. 1907.
 II. Bd.: (Das Mittelalter). — 2 zv.
 α.) 1. Aufl. Prag, 1865.
 β.) 11. Aufl. Bearb. von Theodor Tupetz. Wien. 1907.
 III. Bd.: (Die Neuzeit). Prag, 1865.³⁾
1852. Hannak Emanuel, Lehrbuch der Geschichte
 a.) für die *unteren* Classen. — 2 zv.
 α.) Altertum. Wien 1870.
 β.) Mittelalter. 10. Aufl. Wien, 1893.
 b.) für die *unteren* Classen. *Vollständig umgearbeitet* von Ant. Rebhann. — 2 zv.
 α.) Mittelalter. 12. Aufl. Wien, 1904.
 β.) Mittelalter und Neuzeit bis zum Westfälischen Frieden.
 14. Aufl. Wien, 1909.
1853. Höfler Constantin, Lehrbuch der allgem. Geschichte. Regensburg. — 5 zv.
 I. Bd.: Geschichte des Alterthums. 1850.
 II. Bd.: 1. Geschichte des Mittelalters. I. 1850.
 2. Geschichte des Mittelalters. II. 1851.
 III. Bd.: 1. Geschichte der neueren Zeit. I. 1853.
 2. Geschichte der neueren Zeit. II. 1856.
1854. Hoffmann Max, Geschichtsbilder aus Leop. v. Ranke's Werken zusammengestellt. Leipzig, 1905.
1855. Jesenko Janez, Občna zgodovina za niže razrede srednjih šol. — 8 zv.
 I. del: Stari vek. α.) V Terstu. 1871. — (3 izvodi.)
 β.) 2. natis. V Ljubljani. 1883.
 II. del: Srednji vek. V Ljubljani. 1878. — (2 izvoda.)
 III. del: Novi vek. V Ljubljani. 1881. — (2 izvoda.)

¹ Od Würfl-a in Tupetz-a predelane in po novem pravopisu pisane izdaje imajo seveda tudi v naslovih mesto Theil, Alterthum in Classen novi pravopis Teil, Altertum in Klassen.

² Namesto besed «für die oberen Classen der Gymnasien» imajo vse 3 izdaje iz l. 1865. le «für Ober-Gymnasien». Tudi označbe dobe (Alterthum itd.) manjka pri vseh treh.

³ Skupaj vezana z izdajo pod II. (Mittelalter) α.)

1856. Kaspert Anton: a.) *Zgodovina starega veka*. Po Fr. M. Mayer-jevi knjigi za nižje razrede srednjih šol. V Ljubljani. 1894.
 b.) *Zgodovina srednjega veka*. Po Fr. M. Mayer-jevi itd. . . . V Ljubljani. 1897.
 c.) *Zgodovina novega veka*. Po Fr. M. Mayer-jevi itd. . . . V Ljubljani. 1900.
1857. Katkič Ign., *Obris zemljopisa i pověstnice za porabu hervatsko-slavonskih nižih gimnazijah*.
 III. dio. Novi včk. Sestavio iz nēmačkih i iz slavenskih knjigah. U Beču, 1854.
 [Skupaj vezana s Pütz, Grundriß a.)]
1858. Kiesel Karl, *Die Weltgesch. für höhere Schulen und Selbstunterricht übersichtlich dargestellt*. Bd. I, II/1. + II/2. Freiburg im Breisgau. 1855—1856. 3 zv.
1859. Müller Wilh., *Leitfaden für den Unterricht in der Gesch., mit besonderer Berücksichtigung der neueren deutschen Gesch.* 8. Aufl. (Fortgesetzt bis zum J. 1872). Heilbronn. 1873.
1860. Nitzelnadel, Fr. Aug., *Das Wissenswürdigste aus der Welt- u. Kulturgeschichte in Biographien und Erzählungen vom Standpunkte christlicher Weltbetrachtung*. 2. Aufl. Saalfeld, 1865.¹⁾ — 2 zv.
1861. *Poviest, svjetska*. Izdaje Matica Hrvatska. Zagreb.
 Knjiga I. G. Maspero. *Poviest iztočnih naroda u starom vieku*. Preveo s francuzkoga G. Manojlovič. 1883.
 Knjiga III.²⁾ P. Tomič. *Poviest rimska do careva*. { 1. dio. 1884. } 1 zv.
 { 2. dio. 1885. } 1 zv.
 Knjiga IV. Iv. Rabar. *Poviest carstva rimskoga*. { 1. dio. 1888. } 1 zv.
 { 2. dio. 1889. } 1 zv.
 Knjiga V.—VII. Valla. *Poviest srednjega vieka*. 1891—1896. — 3 zv.
 Knjiga VIII. { Fr. Valla. *Poviest novoga vieka od god. 1453.* } 1. dio. 1899. } 1 zv.
 { do god. 1789. Po V. Duruy-u, J. K. Weiss-u } 2. dio. 1900. } 1 zv.
 Knjiga IX. in X. { i drugim . . . }
1862. *Poviest, svjetska*. Izdaje Matica Hrvatska. Zagreb.
 Knjiga VIII. { Fr. Valla. *Poviest novoga vieka od god. 1453.* } 1. dio. 1899. } 1 zv.
 Knjiga IX. in X. { do god. 1789. Po V. Duruy-u, J. K. Weiss-u } 2. dio. 1900. } 1 zv. und
 Haus. I.—III. Bd. Köln, 1861—1864. — 3 zv.
1863. — *Grundriß³⁾ der Geographie u. Geschichte der alten, mittleren u. neuern Zeit*.⁴⁾
 a.) für die *mittleren* Klassen der Gymnasien.
 I. Abtheilung: *Das Alterthum*. 8. Aufl. Koblenz, 1854.
 II. Abtheilung: *Das Mittelalter*. 7. Aufl. Koblenz, 1854. } 1 zv.
 III. Abtheilung: *Die neuere Zeit*. 5. Aufl. Koblenz, 1851.
 b.) für die *obern* Klassen höherer Lehranstalten. Coblenz.
 I. Bd.: *Das Alterthum*. α.) 8. Aufl. 1854.
 β.) 9. Aufl. 1858. } 3 zv.
 γ.) 11. Aufl. 1863.
 II. Bd.: *Das Mittelalter*. α.) 7. Aufl. 1857. } 2 zv.
 β.) 9. Aufl. 1861.
 III. Bd.: *Die neuere Zeit*. 9. Aufl. 1863.

¹ Gl. odd. VIII. str. 16. op. 3.

² II. in XI. zvezka v naši knjižnici ni.

³ Vse izdaje pod b.) pa pišejo Grundriss.

⁴ Gl. odd. VIII. str. 12. op. 2.

1864. **Rebhann** Anton, Lehrbuch der Geschichte des Altertums für die unteren Klassen der Mittelschulen. 4. Aufl. Wien, 1910.
- Lehrbuch der Geschichte für die unteren Klassen der Mittelschulen.
 II. Teil: Geschichte des Mittelalters und der Neuzeit bis zum Westfälischen Frieden. 6. Aufl. Wien, 1911.
 III. Teil: Geschichte der Neuzeit seit dem Westfälischen Frieden. 4. Aufl. Wien, 1911.
1865. **Richter**, H. M., Repetitorium der Universal-Geschichte. Von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart. Wien. 1869.
1866. **Rotteck** Karl, Allgemeine Weltgeschichte für alle Stände,
 a.) von den frühesten Zeiten bis zum Jahre 1860. Mit Zugrundelegung seines größeren Werkes bearb. u. herausgeg. 7. Original-Aufl. . . . bis auf die neueste Zeit *fortgeführt* von Wilh. Zimmermann. I.—III. Bd. 1) Stuttgart. 1860. — *Nadaljevanje* tega dela je knjiga: Geschichte der Jahre 1840 bis 1860 von Wilh. Zimmermann. Zugleich eine unentbehrliche *Fortsetzung* zu allen Auflagen von Karl v. Rotteck's «Allgemeiner Weltgeschichte für alle Stände». (V naši knjižnici vezan kot 6. zv. *Rotteck-ovo* zgodovine.) — Skupaj 4 zv.
 b.) von den frühesten Zeiten bis zum Jahre 1870. Mit Zugrundelegung . . . 8. illustr. Original-Aufl. . . . bis zum Jahre 1870 *fortgeführt* v. W. Zimmermann. Stuttgart. I.—IV. Bd. 1869. V.—VII. Bd. 1870. 2) — 7 zv.
1867. **Ruthardt** Karl, Chronik der Weltgeschichte. Zusammenstellung des Wissenswertesten aus Sage u. Geschichte von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart mit besonderer Berücksichtigung Deutschlands und Oesterreichs. 2. Aufl. Neu bearb. von E. Hesselmeyer. Stuttgart. 1900.
1868. **Schlosser**, Fr. Chr., Weltgeschichte für das deutsche Volk.
 a.) Unter Mitwirkung des Verfassers bearb. von G. L. Kriegk. Frankfurt a/M. I.—XVIII. Bd. 1844—1856.
 XIX. Bd.: Vollständiges Namen- und Sach-Register zu Schlosser's Weltgeschichte für . . . von G. L. Kriegk. 1857. Skupaj — 19 zv.
 b.) 2. Ausg. Mit Zugrundelegung der Bearbeitung von G. L. Kriegk besorgt von Oscar Jäger u. Th. Creizenach. Mit der *Fortsetzung* bis auf die Gegenwart. 3) Oberhausen und Leipzig. I.—XVIII. Bd. 1870—1875.
 XIX. Bd.: Vollständiges Namen- u. Sach-Register . . . [Zvezki I.—VIII. so vsi v dvojnem izvodu.] Skupaj — 19 zv.
 c.) 2. Ausg. Mit Zugrundelegung . . . 17. unveränderter Stereotyp-Abdruck. Berlin. IX.—XVIII. Bd. + «Registerband». 4) 1876. — 11 zv. 5)
1869. **Stare** Josip, Občna zgodovina za slovensko ljudstvo. Na svitlo dala družba sv. Mohora v Celovcu. Zv. I.—V. 1874—1888.
1870. **Struve** Gustav, Weltgesch. in neun Büchern. 8. bis auf die neueste Zeit fortgef. Stereotypausgabe. I.—III. Buch. Coburg. 1865. [Ostalih zvezkov manjka.] 1 zv.

¹ V naši knjižnici imamo le zv. I.—III., ki segajo do francoske revolucije.

² *Zimmermann-ovo nadaljevanje* sta VI. in VII. zv.; VI. obsega l. 1840—1848., VII. l. 1848—1870.

³ *Nadaljevanje* do l. 1871. tvorijo zv. XVI.—XVIII. z naslovom: «1815—1871. Versuch einer Darstellung neuester Geschichte». Von O. Jäger. Berlin. 1874—1875.

⁴ «Registerband» z istim naslovom kot zgoraj pod a.) je sestavil J. Treutler.

⁵ Prvih 8 zvezkov nimamo.

1871. Šembera Fr., Dějepis všeobecný. V Ů. Budějovicích. 1872—74.
 Díl první. Kniha 1.: Egyptané a Semité.
 » 2.: Indové a Iráňané.
 Díl druhý. » 3.: Dějiny řecké. Seš. 1. (str. 1—64).
 [Vsega ostalega manjka.] — Skupaj 6 seš.
1872. Tücking Karl, Synchronistische und genealogische Tabellen zur Uebersicht der Universal-Geschichte. 1861. Druck und Verlag von Fr. Cazin in Münster.
1873. Weber Georg, Allgemeine Weltgeschichte. 2. Aufl. . . . revidirt und überarbeitet. I.—XIV. Bd. Leipzig. 1882—1888. + Register zu G. Weber's Allgem. Weltgeschichte. 2. Aufl. I.—III. Bd. Leipzig. 1883—1887. [IV. zvezka «registra» k XIII. in XIV. knjigi manjka.] — Skupaj 17 zv.
1874. — Lehrbuch der Weltgeschichte mit Rücksicht auf Cultur, Literatur und Religionswesen, und einem Abriß der deutschen Literaturgeschichte als Anhang. I.—II. Bd. 10. Aufl. Leipzig, 1863. — 2 zv.
1875. Weiß, J. B., Lehrbuch der Weltgeschichte. Wien. — 4 zv.
 I. Bd.: Die vorchristliche Zeit. 1859.
 II. Bd.: Die christliche Zeit.
 I. Das Mittelalter. 1862.
 III. Bd.: Die christliche Zeit.
 I. Das Mittelalter. Zweiter Theil. 1. Hälfte. 1868. — 1 zv.
 2. Hälfte. 1868. — 1 zv.
1876. Welter, Th. B., Lehrb. der Weltgesch. f. Gymnasien u. höhere Bürgerschulen. Münster.
 I. Theil: Die alte Geschichte. α.) 19. Aufl. 1861. }
 β.) 24. Aufl. 1866. } — 3 zv.
 γ.) 26. Aufl. 1868. }
 II. Theil: Geschichte des Mittelalters. 17. Aufl. 1861. — (3 izvodi.)
 III. Theil: Geschichte der neueren Zeit. 16. Aufl. 1861. — (3 izvodi.)
1877. Weltgeschichte, Allgemeine. Von Theodor Flathe, G. F. Hertzberg, Ferd. Justi, J. Pflugk-Hartung, M. Philippson. I.—XII. Bd. Berlin. 1885—1892.
 XIII. Bd. Register zu Bd. I—XII. Berlin. 1892. — 13 zv.
1878. Wirth Albrecht, Im Wandel der Jahrtausende. Eine Weltgeschichte in Wort und Bild. Stuttgart, Berlin, Leipzig. MDCCCXC.
1879. Woynar Karl, Lehrbuch der Geschichte
 a.) des *Altertums* für die oberen Klassen der Gymnasien, Realgymn. und Reformrealgymn. Wien 1911. — 1 zv.
 b.) des *Mittelalters* für die oberen Klassen der Gymnasien.
 α.) Wien. 1904. — β.) Wien. 1905. — 2 zv.
1880. Ephemeriden, Historische, oder Erinnerungen an alle Tage des Jahres.¹⁾ b. k. in b. l.²⁾

2. Stari vek.

1881. Bauer Adolf, Lehrbuch der Geschichte des Altertums für die oberen Klassen der Gymnasien. Mit 57 Abbildungen, 2 Tafeln und 6 Karten in Farbendruck. Wien. 1913.

¹ To je neke vrste koledar, ki pri vsakem dnevu leta našteva znamenite dogodke, ki padejo na dotični dan. In ker zajema te dogodke iz *vseh treh vekov*, je to nekaka *splošna zgodovina* in smo jo zato vrinili v to skupino (na konec).

² Pisatelj nima navedenega nobenega; sploh je to le drugi del neke knjige, ker se pričinja šele s stranjo 307 ter sega do strani 463. — Tudi pravi konec ni videti, da bi to bil.

1882. Beck Joseph, *Gesch. der Griechen u. Römer mit Beziehung auf die vorzüglicheren Völker, die mit jenen in Berührung kamen, und mit besond. Rücksicht auf Archaeologie u. Literatur.* 3. Ausgabe in neuer Bearbeitung. Hannover, 1858.
1883. Curtius Ernst, *Griechische Gesch.* 5. Aufl. I.—III. Bd. Berlin. 1878—1880. — 3 zv.
- (811.) Fuchs Carl, *Gesch. des Kaisers L. Septimius Severus.* Wien, 1884. (*Untersuchungen aus der alten Geschichte. V. Heft.*)
1884. Ihne Wilh., *Römische Geschichte.* I.—III. Bd. Leipzig, 1868—1872. — 3 zv.
1885. Mayer, Franz Martin, *Lehrbuch der Geschichte für die unteren Klassen der Mittelschulen.* I. Teil: *Das Altertum.* 7. Aufl. Wien 1910.
1886. Mommsen Theodor: *Römische Geschichte.* Berlin. — 4 zv.
I., II. Bd. 7. Aufl. 1881.
III. Bd. 7. Aufl. 1882.
V. Bd. 2. Aufl. 1885.
1887. [Napoleon III.] *Geschichte Julius Caesars.* Vom Verfasser autorisirte Uebersetzung. 2. Aufl. Wien—Berlin. I. Bd. 1865, II. Bd. 1867. — 2 zv.
- (137.) Niese Benedictus, *Grundriss der römischen Geschichte nebst Quellenkunde.* 2. Aufl. München 1897. (*Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft . . .* herausg. von Iwan Müller, III. Bd. 5. Abt.)
1888. Pirč Matija, *Zgodovina starega veka za višje razr. srednjih šol.* Ljubljana, 1909.
- (137.) Pöhlmann Robert, *Grundriss der griechischen Geschichte nebst Quellenkunde.* 2. Aufl. München 1896. (*Handbuch der klass. Altertums-Wissenschaft . . .* herausg. von Iwan Müller, III. Bd. 4. Abt.)
1889. Stahr Adolf, *Cleopatra.* (Bilder aus dem Alterthume.) Berlin. 1864.
1890. Stricker Wilhelm, *Die Amazonen in Sage und Geschichte.* 2. Aufl. Berlin, 1873. (Sammlung gemeinverständl. wissenschaftlicher Vorträge, . . . von Rud. Virchow u. Fr. Holtzendorff. III. Serie. Heft 61.)
1891. *Völkerbilder aus der alten Welt. Für Schule und Haus gesammelt und bearbeitet von Ferdinand Schmidt.* Hamburg 1868.
a.) Hellas, Aegypten, Indien, Phönicien, Babylonien, Assyrien, Palästina, Medien, Persien, Macedonien. — 1 zv.
b.) Rom. — 1 zv.

3. Srednji in novi vek.

1892. Alison Archibald, *Der Herzog von Marlborough und der spanische Erbfolgekrieg.* Nach der 2. . . . englischen Original-Ausgabe. Leipzig, 1865. (Historische Bibliothek zur Belehrung und Unterhaltung. V. Bd.)¹⁾

¹ Splošni (širji) naslov «Histor. Bibl. zur Bel. u. Unt.» stoji samo na ovitku knjige, na notranji naslovni strani pa ni prav nič omenjen, še celo o številki zvezka (VI. Bd.) ni nobenega sledu; tudi ime tiskarne na ovitku «Druck von Oswald Mutze» se ne vjema s tiskarno, imenovano na notranji strani «Druck von Friedr. Nies». Celotno imeni založništva sta različni: v VI. zv. (glej s. v. *Forbes*, štev. 1895) je na ovitku *G. Senf* založnik, v notranjosti knjige pa *Carl Lorck*. Poleg teh znakov je še mnogo drugih, da je zvezek zašel le pomotoma v te platnice. Natanko isto velja tudi glede v istem založništvu izišle zbirke «Bibliothek der Länder», *Natur- u. Völkerkunde»* (glej s. v. *Russel*, štev. 1901), le da je tu pomota še bolj očitna, ker mnogo zvezkov te zbirke niti ni domo- ali prirodo-znanke, ampak zgodovinske vsebine. Prim. štev. 1906 in 1912. Zato smo uvrstili vse te zvezke pod njih ožjim naslovom, ne pod splošnim.

1893. **Bulle** Constantin, Geschichte der neuesten Zeit. 1815—1885. — 2. . . . bis auf die Gegenwart fortgeführte Aufl. I.—IV. Band. Berlin. 1888 — 4 zv.
1894. **Carić** Juraj, Kristof Kolumbo i otkriće Amerike. Zagreb. 1892.
1895. **Forbes**, C. S., Garibaldi's Feldzug in Beiden Sicilien. Persönliche Erlebnisse. Nach dem Englischen von Julius Seybt. Leipzig, 1861. (Histor. Bibliothek zur Belehrung und Unterhaltung. VI. Bd.).
1927. **Gindely** Anton, Der dreißigjährige Krieg. I.—III. Abteilung. Prag, 1882. (Oesterreichische Gesch. für das Volk. VIII. Bd.)¹⁾ — 3 zv. v *eni knjigi*.
1896. **Haltaus** Karl, Geschichte des Kaisers Maximilian I. Leipzig, 1865. (Historische Bibliothek zur Belehrung und Unterhaltung. III. Bd.).
1897. **Mentz** Georg, Ist es bewiesen, dass Trithemius ein Fälscher war? Inaugural-Dissertation . . . der Universität Jena. Jena, 1892. — 1 seš.
1898. **Mérimée** Prosper, Geschichte Peter's des Grausamen. Aus dem Französischen. Leipzig, 1865. (Histor. Bibliothek zur Bel. u. Unterh. IV. Bd.).
1899. **Papon** A., Vollständige Geschichte der französischen Revolution. Von ihrem Ausbruche . . . bis zum zweiten Pariser Frieden. Aus dem Französischen. Mit den weiteren Ereignissen in Frankreich bis auf die gegenwärtige Zeit²⁾ vermehrte 2. Aufl. I.—IX. Bd. Pesth, 1841. — 9 zv.
1900. **Robertson** Wilhelm, Geschichte der Regierung Kaiser Carls des Fünften nebst einem Abrisse des Wachsthums und Fortgangs des gesellschaftlichen Lebens in Europa bis auf den Anfang des XVI. Jahrhunderts. Aus dem Englischen übersetzt . . . von Julius August Remer. I.—V. Theil. Wien, 1819. — 5 zv.
1901. **Russel** William, Aus dem Feldlager in der Krim. Briefe des Timescorrespondenten. Deutsch bearb. von Julius Seybt. Leipzig, 1856. (Bibliothek der Länder-, Natur- und Völkerkunde. II. Bd.).
1902. **Steger** Friedrich, Geschichte Franz Sforza's und der italienischen Condottieri. Leipzig, 1865. (Histor. Bibliothek zur Bel. u. Unterh. II. Bd.).
1903. **Stein** Julius, Napoleon als Mensch, Held und Kaiser, mit seinen Größen und Schwächen. . . . 2. Aufl. Leipzig. 1847.
1904. **Washington** Irving, Geschichte der Kalifen vom Tode Mohameds bis zum Einfall in Spanien. Leipzig, 1865. (Histor. Bibliothek zur Bel. u. Unterh. I. Bd.).
1905. **Winckler** A., Die deutschen Reichskleinodien. Berlin, 1872. (Sammlung . . . Virchow u. Holtzendorff. VII. Serie. Heft 154.)
1906. **Wrightson**, Richard Heber, Gesch. des Neuern Italiens. Von der ersten franz. Revolution bis zum Jahre 1850. Aus dem Englischen . . . von Julius Seybt. 2. Ausg. Leipzig, 1859. (Bibliothek der Länder-, Natur. und Völkerkunde. VI. Bd.).

4. Posamezne države in narodi (izven Avstrije).³⁾

1907. **Howaiski** D., Leitfaden der Geschichte Rußlands. Mittlerer Cursus (vorzugsweise in biograph. Skizzen.) Aus dem Russischen übers. von H. Paucker. Reval. 1878.

¹⁾ Gl. našega katal. X. dela oddelek 1. s. v. «Geschichte».

²⁾ Namesto besed «bis auf die gegenwärtige Zeit» stojijo v IV. in vseh sledečih zvezkih besede «bis zur Beisetzung Napoleons im Invaliden-Dome zu Paris im December 1840».

³⁾ Semkaj smo vrinili vsa ona dela, ki se niso dala spraviti niti pod 1. niti pod 3. skupino IX. oddelka. Obsegati namreč morejo event. tudi vse 3 veke (gl. s. v.: «Schwarz», štev. 1914), pa vendar ne spadajo pod 1. skupino, ker podajajo zgodovino samo *enega* naroda (države). Narodi starega veka spadajo seveda pod 2. skupino. Glede *Slovencev* in ostalih *Slovancov* gl. X. oddelek, str. 13. op. 1. ter str. 15. op. 4.

1908. Klaić Vj., Slike iz slavenske povjesti. U Zagrebu. 1903.
1909. Mannert Konrad, Die älteste Geschichte Bajoariens und seiner Bewohner. Aus den Quellen entwickelt. Nürnberg u. Sulzbach, 1807.
1910. Maretić T., Slaveni u davnini. Zagreb 1889. — (2 izvoda.)
1911. Oertel, Friedrich Maximilian, Genealogische Tafeln zur Staatengeschichte der germanischen und slawischen Völker im 19. Jahrhunderte nebst einer genealogisch-statistischen Einleitung. Leipzig 1845.
1912. Poujolat Baptistin, Geschichte des Osmanischen Reichs von der Eroberung Konstantinopels bis zum Tode Mahmud's II. — Uebersetzt und bis auf die neueste Zeit fortgesetzt von Julius Seybt. Leipzig, 1865. (Bibliothek der Länder-, Natur- u. Völkerkunde. III. Bd.)
1913. Rambaud Alfred, Povijest Rusije od početka do god. 1884. Po trećem izdanju i njekim pišćevim dodatcima preveo Julije Adamović. U Zagrebu 1890.
1914. Schwarz Gavro, Povjest Židova od babilonskoga sužanjstva do današnjega doba. I. svez. Doba II. hrama (586 a. — 70 p. Chr. n.). Karlovac. 1897. — 1 seš. II. svez. Od razorenja hr. do propasti gaonata. (70—1070) Sisak. 1899. I) — 1 seš.

X. Zgodovina avstro-ogrske monarhije

(ter nje posameznih kronovin);²⁾ uprava; vojaštvo.

1. Splošno-avstrijska zgodovina; ne-slovanske kronovine; vojaštvo.

1915. Beiträge zur Kunde steiermärkischer Geschichtsquellen. Herausgeg. vom historischen Vereine für Steiermark. 8. Jahrgg. Graz, 1871. — 1 zv.
1916. Bezeeny Anton, Die Thronreden Sr. Majestät des Kaisers Franz Josef I. bei der feierlichen Eröffnung u. Schließung des österreich. Reichsrates. Nebst einer kurzen Verfassungsgeschichte der Gesamtheit der Reichsratsländer. Wien, 1908.
1917. Viribus unitis. Das Buch vom Kaiser. Mit einer Einleitung v. Josef Alexander Freih. v. Helfert. Herausgeg. v. Max Herzog. Budapest-Wien-Leipzig. b. I.
1918. Büdinger Max, Oesterreichische Geschichte bis zum Ausgange des dreizehnten Jahrhunderts. I. Bd. Leipzig, 1858. — 1 zv.
1919. Duncker Carl, Feldmarschall Erzherzog Albrecht. Wien u. Prag. 1897.
1920. Ehrenbuch, Vaterländisches. Geschichtliche Denkwürdigkeiten aus allen Ländern der österreichisch-ungarischen Monarchie. Herausgeg. von Albin Teuffenbach. Volks-Ausgabe. Wien und Teschen. 1877.
1921. Der k. k. Einjährig-Freiwillige des stehenden Heeres. Mit genauer Angabe der Aufnahms-Bedingungen. . . . Auszug aus allen das Verhältniss des Einjährig-Freiwilligen berührenden Gesetze (!), Verordnungen, Vorschriften und Instruktionen. Prag. b. I. — 1 seš.

¹ Prim. oddelek VIII. štev. 1806, Bd. VII.

² Že v VIII. oddelku našega kataloga je bilo navedenih precej spisov, ki se med drugim bavijo tudi z avstrijsko zgodovino. Gl. s. v.: *Argo*, *Erben* (štev. 1681, 1804 in 1805), *Iteof*, *Klaić*, *Lopasić*, die österr.-ung. *Monarchie* in Wort und Bild, *Premierstein-Rutar*, *Valvasor*, die *Völker Oesterreich-Ungarns ter zemlja slov*. Zlasti je treba omeniti «domoznanstva». Gl. s. v.: *Gindely*, *Hannak*, *Lang*, *Marek*, *Mayer*, *Modestin*, *Schmidl*. Prim. istotam str. 5 op. 4., str. 6 op. 2. in 3., str. 7 op. 1., str. 8 op. 2. in str. 9 op. 2. Prim. tudi odd. IX. 3. s. v.: *Haltaus* in *Robertson*.

1922. **Emmer Johannes**, Kaiser Franz Joseph I. Fünfzig Jahre österreichischer Geschichte. Jubiläums-Ausgabe. I. Bd. (Vom J. 1848—1859.) } Wien. 1898. — 2 zv.
 II. Bd. (Vom J. 1859—1898.) }
1923. — **J E.**, Unser Kaiser Franz Josef I. Das Leben eines edlen Fürsten für Volk und Jugend geschildert. Wien u. Teschen 1879.
1924. **Exerzierreglement** für die k. u. k. Fußtruppen. Entwurf. E—3. Wien, 1911.
1925. **Festschrift** zur sechshundertjährigen Gedenkefeier der Belehnung des Hauses Habsburg mit Oesterreich. Von den historischen Vereinen Wiens. Wien 1882.
1926. **Gavenda Anton u. Vuko et Branko Franz**, Feldmarschall Graf Radetzky, sein Leben und seine Thaten. Prag, 1858.
1927. **Geschichte, Oesterreichische, für das Volk.** Wien. (VIII. zv. Prag.)¹⁾
Bd. I. + II. 1865	Bd. VII. (1). 2. 1879	Bd. XI. 1863	<table border="0"> <tr> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>Bd. XV. + XVI. 1866</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>Wien.</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Prandel</td> </tr> <tr> <td>und</td> </tr> <tr> <td>Ewald.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Bd. III. + IV. . . . . 1866</td> <td>Bd. IX. . . . . 1869</td> <td>Bd. XII. . . . . 1865</td> </tr> <tr> <td>Bd. V. . . . . 1867</td> <td>Bd. X. 1. . . . . 1880</td> <td>Bd. XIII. 1. (2). 1871</td> </tr> <tr> <td>Bd. VI. . . . . 1864</td> <td>2. . . . . 1881</td> <td>Bd. XIV. . . . . 1867</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td colspan="3">Bd. VIII. (1. 2. 3.) Prag (Temptsky), 1882. — 3 zv. (v eni knjigi.)</td> </tr> </table> 1928. Gregorič Florian, Geschichte des österreichischen Staatenvereines mit speciellen Geschichten seiner Länder und Völker von den alten Zeiten bis zum Jahre 1852. Triest. 1853. 1929. Gumplowicz Ludwig, Oesterreichische Reichsgeschichte. 2. . . . Ausgabe der Einleitung in das Staatsrecht. Berlin 1896. 1930. Heidenwolf H., Die Entführung der ungarischen Krone im Jahre 1440 und ihre Folgen. Geschichtliche Erinnerungen. Sonderabdruck aus dem «Wiener Deutschen Tagblatt». Wien 1906. 1931. Hort, Oesterreichs. <i>Geschichts-</i> und Kulturbilder aus den Habsburgischen Erbländern. — Eine Festgabe an das österreichische Volk zur Jubelfeier des Kaisers Franz Josef I. 1908. . . . herausgeg. von einem Kreise vaterländischer Schriftsteller. 2. Aufl. I.—II. Bd. Wien 1910.³⁾ — 2 zv. 1932. Jireček Hermenegild, Unser Reich vor zweitausend Jahren. Eine Studie zum historischen Atlas der Österreichisch-ungarischen Monarchie. Wien. 1893. 1933. — Unser Reich zur Zeit der Geburt Christi. Zweite Studie zum Historischen ⁴⁾ Atlas der Österreichisch-ungarischen Monarchie. Wien. 1896. 1934. Klopp Onno, Das Jahr 1683 und der folgende große Türkenkrieg bis zum Frieden von Carlowitz 1699. Graz. 1882. 1935. Kossuth, Mazzini, Garibaldi. Leben u. Streben dieser freien Männer des Tages, offen u. frei dargestellt von den Tagen ihrer Jugend bis auf die jüngste Gegenwart nebst einer vertraulichen, geheimen Rücksprache mit dem Leser zum Schluß. Wien 1861. — 1 seš. 1936. Koudelka Alfred, Unsere Kriegsflotte 1556—1908. Mit 25 Bildern. Laibach 1908. 1 zv. 1937. Krones Franz, Handbuch der Geschichte Oesterreichs von der ältesten bis zur neuesten Zeit. Mit besonderer Rücksicht auf Länder-, Völkerkunde und Culturgeschichte. I.—V. Bd. Berlin. 1880—1881. — 5 zv.	<table border="0"> <tr> <td>Bd. XV. + XVI. 1866</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>Wien.</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Prandel</td> </tr> <tr> <td>und</td> </tr> <tr> <td>Ewald.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Bd. III. + IV. . . . . 1866</td> <td>Bd. IX. . . . . 1869</td> <td>Bd. XII. . . . . 1865</td> </tr> <tr> <td>Bd. V. . . . . 1867</td> <td>Bd. X. 1. . . . . 1880</td> <td>Bd. XIII. 1. (2). 1871</td> </tr> <tr> <td>Bd. VI. . . . . 1864</td> <td>2. . . . . 1881</td> <td>Bd. XIV. . . . . 1867</td> </tr> </table>	Bd. XV. + XVI. 1866	<table border="0"> <tr> <td>Wien.</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Prandel</td> </tr> <tr> <td>und</td> </tr> <tr> <td>Ewald.</td> </tr> </table>	Wien.	<table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table>	22-2 ²⁾	= 20 zv.	v 18 knjigah.	Prandel	und	Ewald.	Bd. III. + IV. 1866	Bd. IX. 1869	Bd. XII. 1865	Bd. V. 1867	Bd. X. 1. 1880	Bd. XIII. 1. (2). 1871	Bd. VI. 1864	2. 1881	Bd. XIV. 1867	Bd. VIII. (1. 2. 3.) Prag (Temptsky), 1882. — 3 zv. (v eni knjigi.)		
<table border="0"> <tr> <td>Bd. XV. + XVI. 1866</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>Wien.</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Prandel</td> </tr> <tr> <td>und</td> </tr> <tr> <td>Ewald.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Bd. III. + IV. . . . . 1866</td> <td>Bd. IX. . . . . 1869</td> <td>Bd. XII. . . . . 1865</td> </tr> <tr> <td>Bd. V. . . . . 1867</td> <td>Bd. X. 1. . . . . 1880</td> <td>Bd. XIII. 1. (2). 1871</td> </tr> <tr> <td>Bd. VI. . . . . 1864</td> <td>2. . . . . 1881</td> <td>Bd. XIV. . . . . 1867</td> </tr> </table>	Bd. XV. + XVI. 1866	<table border="0"> <tr> <td>Wien.</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Prandel</td> </tr> <tr> <td>und</td> </tr> <tr> <td>Ewald.</td> </tr> </table>			Wien.		<table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table>		22-2 ²⁾	= 20 zv.	v 18 knjigah.	Prandel	und	Ewald.	Bd. III. + IV. 1866	Bd. IX. 1869	Bd. XII. 1865	Bd. V. 1867	Bd. X. 1. 1880	Bd. XIII. 1. (2). 1871	Bd. VI. 1864	2. 1881	Bd. XIV. 1867			
	Bd. XV. + XVI. 1866				<table border="0"> <tr> <td>Wien.</td> <td rowspan="4"> <table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td>Prandel</td> </tr> <tr> <td>und</td> </tr> <tr> <td>Ewald.</td> </tr> </table>				Wien.	<table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table>	22-2 ²⁾	= 20 zv.	v 18 knjigah.	Prandel	und	Ewald.										
	Wien.								<table border="0"> <tr> <td>22-2²⁾</td> </tr> <tr> <td>= 20 zv.</td> </tr> <tr> <td>v 18 knjigah.</td> </tr> </table>		22-2 ²⁾	= 20 zv.	v 18 knjigah.													
	22-2 ²⁾																									
= 20 zv.																										
v 18 knjigah.																										
Prandel																										
und																										
Ewald.																										
Bd. III. + IV. 1866	Bd. IX. 1869	Bd. XII. 1865																								
Bd. V. 1867	Bd. X. 1. 1880	Bd. XIII. 1. (2). 1871																								
Bd. VI. 1864	2. 1881	Bd. XIV. 1867																								
Bd. VIII. (1. 2. 3.) Prag (Temptsky), 1882. — 3 zv. (v eni knjigi.)																										

¹ VIII. zvezek te zbirke je že uvrščen v 3. skupino IX. dela kataloga s. v. «Gindely», štev. 1927, ker je vsebina tega zvezka *splošna* zgodovina, ne avstrijska. Tudi je izšel v drugem založništvu (F. Tempsky) nego ostali zvezki te zbirke in prav nazadnje (1882).

² 1. dela VII in 2. dela XIII. zvezka v naši knjižnici namreč ni, zato sta na tabeli v oklepaju.

³ Prim. oddelka VIII. str. 16. op. 3.

⁴ Takaj [št. 1933] II, v prejšnji številki [1932] pa h.

1938. Krsnik Janko, Zgodovina avstrijsko-ogrske monarhije za srednje šole in učiteljska izobraževališča. V Ljubljani. — 2 seš.
 α.) 1. natis. 1874.
 β.) 2. natis. 1877.
1939. Mayer, Franz Martin, Gesch. Österreichs mit besond. Rücksicht auf das Culturleben. 2. Aufl. I.—II. Bd. Wien u. Leipzig. 1900—1901.¹⁾ — 2 zv.
1940. Mittheilungen des historischen Vereines für Steiermark. Herausgeg. von dessen Ausschusse. XXI. Heft. Graz, 1873. — 1 zv.
1941. Muchar Albert, Geschichte des Herzogthums Steiermark. I.—III. Theil. Graetz. 1844—1846. — 3 zv.
1942. P. F., Rückblicke auf die politische Bewegung in Oesterreich in den Jahren 1848 und 1849. Wien. 1849. — 1 zv.
1943. Peinlich R., Judenburg und das h. Geistspital daselbst. Graz, 1870. — 1 seš. 8.
1944. Pöhlitz, Carl Heinr. Ludwig. Geschichte des österreichischen Kaiserstaates. Mit vier genealogischen Tabellen. Wien, 1818.
1945. — Oesterreichische Geschichte. Neu herausgeg. von Ottokar Lorenz. Wien.
 α.) 1. Aufl. 1859. — (2 izvoda.)
 β.) 3. Aufl. 1877.²⁾
1946. Ranolder Johann, Elisabeth (Gisela) Herzogin in Baiern, erste Königin von Ungarn. Blätter der Erinnerung an die . . . Vermählung Seiner k. k. Apostolischen Majestät Franz Joseph I. mit Ihrer königlichen Hoheit, der . . . Prinzessin Elisabeth, Herzogin in Baiern. Wien. 1854.
1947. Rauch Jacob, Kritische Bemerkungen zu einigen Quellen der Geschichte Rudolfs von Habsburg. Inaugural-Dissertation . . . der Universität Jena. Königstein i. T. 1893. — 1 seš.
1948. Sanktion, Die Pragmatische. Authentische Texte samt Erläuterungen und Übersetzungen. Im Auftrage des k. k. Ministerpräsidenten Carl Grafen Stürgkh herausgeg. von Gustav Turba. Wien 1913.
1949. Schallhammer Anton, Biographie des Tiroler Heldenpriesters Joachim Haspinger. Salzburg, 1856.
1950. Smets Moritz, Wien im Zeitalter der Reformation. Preßburg. 1875.
1951. Smolle Leo, Die Habsburger. 600 Jahre ihrer ruhmreichen Geschichte. Gedenkschrift zur Jubelfeier am 27. December 1882. Für das Volk und die Jugend Österreichs. Wien 1882. — 1 seš.
1952. Strobl Ferdinand, Gesch. des k. u. k. Infanterie-Regiments Ritter v. Milde Nr. 17 (1674—1910). I.—II. Bd. Laibach 1911. — 2 zv.
1953. Stütz Engelbert, Behelf für das freiwillige Schießwesen. Wien 1912.
1954. Terstyánszky August, Geschichte der Länder des österreichischen Kaiserstaates. Vom Beginne der eigenthümlichen Geschichte eines jeden Landes bis zu seiner gemeinschaftlichen mit jener des Kaiserreiches. Wien, 1863.
1955. Tomek, W. W. Handbuch der österreichischen Geschichte. Aus dem Böhmischem übersetzt von dem Verfasser. I. Theil. Prag, 1858.
1956. — Geschichte des österreichischen Kaiserstaates. Aus dem Böhmischem übersetzt von Wilh. Kraus. 2. Aufl. Prag 1860.

¹ Prim. VIII. oddelek, str. 16 op. 3.

² Naslov 3. natisa, ki je izšel v drugem založništvu nego 1. natis, se pa glasi malo drugače, in sicer do pičice tako-le: «Österreichische Geschichte Neue Ausgabe von Ottokar Lorenz Dritte Auflage Wien 1877». V celem naslovu ni niti ene pike ali vejice.

1957. Wolf Adam, Aus dem Hofleben Maria Theresia's. Nach den Memoiren des Fürsten Joseph Khevenhüller. 2. Aufl. Wien. 1859.
1958. Zeissberg Heinrich, Franz Josef I. Rede gehalten bei der aus Anlaß der Errichtung des Standbildes Seiner Majestät des Kaisers veranstalteten Festfeier der Universität Wien. Wien. 1888. — 1 seš. (48 str.).

2. Slovenske kronovine avstrijske.¹⁾

1959. Apih Jos., Slovenci in 1848. leto. V Ljubljani, 1888. — (2 izvoda.)
1960. — Die Slovenen und die Märzbewegung von 1848. b. k. in b. l.²⁾
1961. Archiv f. die Landesgesch. des Herzogthums Krain. Herausg. von V. F. Klun.
I. Heft. Laibach. 1852. — 1 seš.
II. + III. Heft. Laibach. 1854. — 1 seš. (v 2 izvodih.)
1962. — für Heimatskunde von Franz Schumi. Geschichtsforschungen, Quellen, Urkunden und Regesten. Laibach. — 3 zv.
I. Bd. 1882/3. — II. Bd. 1884 u. 1887. — (2 izvoda.)
1963. Beiträge zur fünfshundertjährigen Gründungsfeier von Neustadt (Rudolfswerth) in Unterkrain. Laibach, 1865.
1964. Bericht über die Verhandlungen des krainischen Landtages zu Laibach.³⁾
15.—26. Bd. + 29. Bd.⁴⁾ — 13 zv.
1965. Costa, Ethbin Heinrich, Denkbuch der Anwesenheit Allerhöchststirer Majestäten Franz Josef und Elisabeth im Herzogthume Krain. Laibach, 1857.
1966. Denkbuch der Anwesenheit Ihrer k. k. Majestäten Ferdinand I. und Maria Anna in Krain und Kärnten im September 1844. Redigirt von C. A. Ullepitsch. Laibach, 1845.
1967. Dimitz August, Gesch. Krains von der ältesten Zeit bis auf das J. 1813. Mit besond. Rücksicht auf Culturentwicklung. I. — IV. Theil. Laibach 1874—1876. — 4 zv.
1968. — Habsburžani v deželi Kranjske 1282 — 1882. Slavnosten spis ob godovanji šest-stoletnice od združitve Kranjske zemlje z Avstrijo. Na svetlo dal kranjski dež. odbor. Ljubljana 1883.

¹ Ker je zgodovinskih del o onih kronovinah, koder danes bivajo Slovenci, v naši knjižnici precejšnje število, zato je bilo v svrhu lažjega pregleda zanja treba napraviti lastno skupino. In v to skupino smo potem sprejeli vse zgodov. spise o teh kronovinah, pa tudi o Slovencih sploh, dasiravno marsikateri teh spisov spada v splošno zgodovino. Glede nekaterih je pa bolj kazalo, da smo jih potisnili v 1. skupino istega (X.) oddelka. Gl. istotam s. v.: «Beiträge» (štev. 1915), «Mittheilungen» (štev. 1940), «Muchar» (štev. 1941), «Strobl» (štev. 1952). Sicer pa prim. tudi 3. skupino X. odd., zlasti s. v.: «Hartinger» (štev. 1997). Pa tudi v VIII. oddelku najdeš mnogo tozadevne snovi. Prim. n. pr. istotam štev. 1661, štev. 1681, 1804 ter 1805, štev. 1802, štev. 1806 Bd. X. 1, zlasti pa štev. 1817, del I. b, II., III., IV. b in VI. b v zvezi z op. 1. na isti strani.

² Da se ima pisateljovo ime v naslovu glasiti Apih mesto Apitz, je précej jasno, če primerjamo ta naslov z naslovom gornjega Apihovega dela. — Sicer je pa ta samo 28 str. obsegajoči spisec očitno le posebni odtisek iz večjega spisa (v nemškem jeziku).

³ Vsak zvezek ima poleg tega nemškega tudi sledeči slovenski naslov (in sicer vedno pred nemškim): «Obravnave deželnega zbora Kranjskega v Ljubljani»; nemškega smo zato navedli pred slovenskim, ker mora po abecednem redu «Bericht» priti preje nego «obrnave».

⁴ Ti zvezki vsebujejo poročila o sesijah let 1874—1884 ter 1886—1888 in obsega vsak zvezek po eno sesijo, 26. zv. n. pr. sesijo od 9. dec. 1886. — 24. jan. 1887. I., 29. zv. pa od 10. sept. — 22. okt. 1888. leta. Potemtakem bo mesto 29. zv. menda pravilno 27. ali k večjemu 28.

1969. **Dimitz** August, Die Habsburger u. ihr Wirken in Krain 1282 – 1882 Festschr. zur Feier des sechshundertjährigen Jubiläums der Vereinigung Krains mit Österreich. Herausgeg. von dem krainischen Landesauschusse. Laibach 1883. — (2 izvoda.)
1970. **Filli**, J. L., Wem sollen Triest, Istrien, Görz, Krain, u. s. w. gehören? Eine Replik auf die Schrift *Libero Liberi's*¹⁾ der diese Länder für Italien beansprucht. Fiume, 1876. — 1 seš.
1971. **Geschichte des Herzogthums Krain, des Gebiethes von Triest und der Grafenschaft Görz.**²⁾ α.) Wien, 1809. — 1 seš.
β.) Wien. 1825.³⁾ — 1 seš.
1972. **Globočnik** Anton, Der Berg- und Hammerwerksort Eisuern. Eine geschichtlich-statistische Schilderung in Regestenform. (Separatabdruck aus den Mittheilungen des histor. Vereins f. das Herzogthum Krain. Laibach. 1867.
1973. **Haderlap** Fil., Die Kärntner Slovenen. Ihre nationalen Verhältnisse und Bestrebungen. Klagenfurt 1885. — 1 seš.
1974. **Katekizem**, Političen, za Slovence. Izdal in založil odbor katoliško-konstitucijonalnega društva v Celovcu. 2. natis. 1873.
1975. **Klun**, V. F., Denkbuch der Unterthanstreue im Herzogthume Krain. Für den krainischen historischen Verein herausgeg. Laibach, 1853.
— Diplomatarium Carniolicum. Namens des historischen Vereines für Krain herausg. I. Bd. Laibach 1855.⁴⁾
1976. **Kočančič** Štefan, Maria Cel nad Kanalom. Kratek pregled zgodovine te kaplanije in božje poti od njenega vstanovljenja do sadanjega časa. V Gorici 1853.
1977. **Kos** Franc, Doneski k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja. Ljubljana. 1894. — (2 izvoda.)
1978. — Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. I. knjiga (l. 501 – 800). V Ljubljani, 1902.
1979. **Lapajne** Ivan, Krško in Krčani. Zgodovinske in spominske črtice. Krško 1894.
1980. **Linhart** Anton, Versuch einer Geschichte von Krain und der übrigen südlichen Slaven Oesterreichs. I.–II. Bd. Laibach. 1788–1791. — 2 zv.
1981. **Mittheilungen des historischen Vereins**⁵⁾ für Krain. Laibach.⁶⁾
a.) Jahrgg.	1846–1850.	— 5 letn. = 1 zv.	} Skupaj 19 letn. v 4 zvezkih. ⁸⁾
b.) Jahrgg. IX.—XII.	1854–1857.	— 4 letn. = 1 zv.	
c.) Jahrgg. XI.—XV.	1856–1860.	— 5 letn. = 1 zv.	
d.) Jahrgg. XVI.—XX. ⁷⁾	1861–1865.	— 5 letn. = 1 zv.	

¹ Brez vejice pred <der> (kakor v originalu).

² Vodnikov spis?

³ Čeravno to ni nikjer izrecno povedano, je vendar jasno, da je to 2. natis: kajti prvi spis (iz l. 1809.) obsega le 58 strani, drugi pa že celih 84. Prvih 46 strani je v obeh natisih do pičice enakih, od 47. strani dalje je pa drugi natis močno pomnožen; vrinjen je zlasti obširen dodatek o francoski okupaciji.

⁴ Nahaja se kot priloga v «Mittheilungen des historischen Vereines für Krain» za letnikom 1856. Prim. šte. 1981.

⁵ Oblika «Vereins» se neprestano menjava z obliko «Vereines» notri do Dimitz-a, ki je vpeljal stalno obliko «Vereins».

⁶ Uredili so: IX. in X. letn. V. F. Klun, XI. letn. V. F. Klun in E. H. Costa, XII. letn. E. H. Costa, XIII. letn. Elias Rebitsch, XIV.—XX. letn. Aug. Dimitz: V letnikih pod a.) urednik ni imenovan.

⁷ XVII. letnik ima sledečo 63 str. obsezajočo prilogo: «*Marci a. S. Paduano [scil. Pochlini] Bibliotheca Carnioliae, in qua reperiuntur scriptores, qui vel ipsi, vel eorum opera in Carniolia primam lucem aspexerunt; vel alias in, vel de Carniolia scripserunt, ordine alphabetica (!); seu ad formam bibliothecae . . . dispositi . . .*» Beilage zum Jahrg. 1862 der «Mittheilungen . . .».

⁸ Ker imamo XI. in XII. letnik vsakega in duplo [pod b.) in pod c.], tedaj je različnih letnikov le 17.

- (1964.) Obravnave dež. zbora Kranjskega v Ljubljani.¹⁾
1982. Orožen Ignac, Celska kronika. V Celi. 1854.²⁾
1983. Pivko Ljudevit, Zgodovina Slovencev. (= Poljudno-znanstvena knjižnica. Izdaja Slovenska Šolska Matica v Ljubljani. II. zv. 1.—3. sn. V Ljubljani 1909—1911.)
1984. Schviz von Schvizhoeffen, Ludwig. Der Adel in den Matriken des Herzogtums Krain. Görz 1905.
1985. Schönleben, Joannes Ludovicus. Carnioli antiqua et nova... sive ducatus Carnioliae Annales sacro-prophani. Ab orbe condito ad nostram usque aetatem per Annorum seriem chronographice digesti in duos tomos. — Tomus I. A mundo condito ad annum Chr. millesimum. Labaei, M. DC. LXXXI. — 1 zv.
1986. Schumi Franz, Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain. Laibach. I. Bd. 1882/3. — (3 izvodi.) II. Bd. 1884 u. 1887. — (2 izvoda)
1987. Spomenik o šeststoletnici začetka Habsburške vlade na Slovenskem. Založila in na svetlo dala Matica Slovenska. V Ljubljani 1883.
1988. Terstenjak Davorin, Werand de Graz. Zgodovinsko-rodoslovna razprava. V Celoveci 1884.
1989. Trdina Janez, Zgodovina slovenskega národa. V Ljubljani 1866. — 1 zv. (v 2 izvodih.)
1990. Vošnjak Bogumil, Ustava in uprava ilirskih dežel (1809—1813). Prispevek k nauku o recepciji javnega prava prvega francoskega cesarstva. (Zbornik. Na svetlo daje »Matica Slovenska«. XII. zv. V Ljubljani 1910.)
1991. Vošnjak Jože, Slovenci, kaj čemo? [V Ljubljani 1867.]³⁾
1992. Vrhovec Ivan, Ljubljanski meščanje v minulih stoletjih. Kulturhistorične študije, zajete iz ljubljanskega mestnega arhiva. Ljubljana, 1886
1993. — Die wohlhübliche landesfürstl. Hauptstadt Laibach. Nach archivalischen Quellen bearbeitet. Laibach. 1886
1994. — Zgodovina Novega mesta. V Ljubljani. 1891. — (2 izvoda.)
1995. Zgodovina fara ljubljanske škofije. Izdaje Anton Koblar. II. zv.: Zgodov. Nákelske, Dupljanske in Goriške fare. V Ljubljani. 1885. Zgodovina slovenskega naroda, gl. štev. 1983 in 1989.

3. Ostale slovanske kronovine avstrijske.⁴⁾

1996. Erinnerung, Eine, an den Bannus Jelačić. b. k. in b. l.⁵⁾ — 1 seš.
1997. Hartinger Josip, Hrvatsko-slovenska seljačka buna godine 1573. U Osijeku 1911.

¹ Gl. s. v.: »Bericht«, štev. 1964. — V 17., 18. in 19 zvezku stoji pa »kranjskega«.

² Opisuje »zanimive dogodbe celskega mesta«, pa samo do l. 1453, t. j. 80 strani. Nadaljevanja ni.

³ Besede v oklepajih sem našel na zadnji strani, v naslovu manjka kraja in leta.

⁴ V to skupino X. dela smo dejali vse spise, ki se pečajo z zgodovino kake avstrijske kronovine, koder *danes* bivajo Hrvatje, Čehi, Slovaki, Poljaki, Rusini, čeravno so n. pr. Poljaki le deloma pod Avstrijo in še ti niso vedno bili. Tudi Hrvatje in Čehi niso bili vedno združeni z Avstrijo. In tako bi morala zgodov. dela o teh narodih priti deloma pod *splošno*, deloma pod *avstrijsko* zgodovino in — bilo bi vse raztrgano. Zato smo sprejeli *vsa* dela o teh narodih med *avstrijsko* zgodovino. Spise o ostalih [ne-avstrijskih] Slovanih (Bulgarih, Rusih, Srbih) ter o Slovanih sploh smo pa morali vendar uvrstiti v *splošno* zgodov. — Sicer pa glede te skupine prim. IX. odd. s. v.: »Klaić« (štev. 1908), »Maretić« (štev. 1910), »Ilowaiski« (štev. 1907) z op., »Oertel« (štev. 1911). Gl. tudi VIII. odd. štev. 1738 in 1739 ter štev. 1806 Bd. VIII., IX., X. in XI.

⁵ Spisek obsega samo 10 strani in je očitno le separatni odtisek iz večjega spisa.

1998. Horvat Rudolf, Najnovije doba hrvatske povjesti. U Zagrebu. 1906.
1999. Klaić Vjekoslav, Kralj Dimitar Svinimir i njegova doba. U Zagrebu. 1876.
2000. — Poviest Bosne do propasti kraljevstva. U Zagrebu. 1882.¹⁾
2001. — Pripoviesti iz hrvatske poviesti. I.—III. dio. U Zagrebu. 1886, 1887, 1891.
— 3 zv. (= Pučka knjižnica . . . knjiga 63., 67. in 83.)
2002. — Krčki knezovi Frankapani. — Knjiga I. Od najstarijih vremena do gubitka otoka Krka (od god. 1118. do god. 1480.). Zagreb 1901.
2003. Kukuljević, Ivan Sakcinski. Acta Croatica. Listine Hrvatske. U Zagrebu, 1863.
(= Monumenta historica Slavorum meridionalium. Povjestni spomenici južnih Slavenah. Knjiga I.)
2004. [Kvaternik Evgen,²⁾ Das historisch-diplomatische Verhältniss des Königreichs Kroatien zu der ungarischen St. Stephans-Krone. 2. Aufl. Agram. 1861.
2005. — Was ist die Wahrheit!? Eine Erwiderung auf das Szalay'sche Pamphlet, betitelt: «Zur kroatischen Frage». Agram 1861.
2006. — Govor, . . . što ga je govorio na saboru trojedne kraljevine dne 18. lipnja 1861. U Zagrebu 1861. — (6 izvodov.)
2007. Lopašić Radoslav, Dva hrvatska junaka Marko Mesić i Luka Ibrišimović. U Zagrebu. 1888.³⁾
2008. Ljubić Sime, Pregled hrvatske poviesti. Riečki [= ? Rieka] 1864.
2009. Mandić Mihovil, Povijest okupacije Bosne i Hercegovine (1878). Zagreb 1910.
2010. Mesić M., Život Nikole Zrinskoga Sigetskoga junaka. U Zagrebu 1866.
2011. Modestin Josip, Kritička potraživanja i pokušaj pragmatizovanja u području povjesti dubrovačke od 1205. do 1331. godine. U Zagrebu 1891.
2012. Poparić Bare, O pomorskoj sili Hrvata za dobe narodnih vladara. S uvodom o rimskim liburnama. Zagreb 1899.
2013. Siemiński Lucian, Dėje národu Polského.⁴⁾ Přeložil a s jinými prameny porovnal, jakož i přehledem dějin literatury polské⁵⁾ opatřil L. z Rittersbergu. V Praze. 1876. — 4 seš.
2014. Smiěiklas T., Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Edidit Academia scientiarum et artium Slavorum meridionalium. Zagrabiae.⁶⁾
Vol. IX. Diplomata annorum 1321—1331. continens. 1911. }
Vol. X. Diplomata annorum 1332—1342. continens. 1912. } — 2 zv.
2015. Strossmayer, Josip Juraj, Govor . . . ob odnošajih trojedne kraljevine prama kraljevini Ungarskoj (!) dne 5. srpnja 1861. U Zagrebu. b. l. — (4 izvodi.)
2016. Svilović Luka, Kratka povjestnica Dalmacije. U Zagrebu. 1861.

¹⁾ Prim. našega katal. odd. VIII. šte. 1721 (s. v. Klaić).

²⁾ Imena pisateljevega sicer v naslovu ni, ali iz raznih indicijev se da sklepati, da je to Kvaternik-ov spis.

³⁾ Prim. našega katal. odd. VIII. šte. 1738 in 1739.

⁴⁾ Na ovitku je povsod pisano «národu Polského», toda «literatury polske», na naslovnem listu se pa ne da dognati, ali je P ali p, ker je vse pisano samo z velikimi črkami. — Pisateljevo ime je pa (v genitivovi obliki) na ovitku 2., 3. in 4. seš. pisano «Siemińského», na naslovnem listu pa «Siemiěńskiego», kar pa bo tiskovna pomota.

⁵⁾ Poleg tega latinskega napisa na levi naslovni strani nosi vsak zv. tudi hrvatski naslov, in sicer na desni strani. Gl. s. v.: «Zbornik».

2017. Šišić Ferdo, Vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić i njegovo doba. (1350.—1416.) Zagreb 1902.
2018. — Acta comitialia regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Vol. I. Hrvatski saborski spisi. Knjiga I.: Od godine 1526. do godine 1536. U Zagrebu 1912. (Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Edidit Academia scientiarum et artium Slavorum meridionalium. Vol. XXXIII.)
2019. Tkalčić, Ivan Krst., Poviest Hrvatah. I.—II. svez. U Zagrebu. 1870—1872. — 2 zv.
2020. — Prvostolna crkva zagrebačka nekoč i sada. U Zagrebu. 1885.
2021. Tomek, Wácslaw Wladiwoj, Děje království českého. Třetí vydání. V Praze. 1864.
2022. Tonžimský, Jos. J., Na Úsvitě Nové Doby. Dějiny roku 1848 v zemích Českých. V Praze. b. l. Seš. 1—10. (str. 1—320. Konca manjka.)
- (2014.) Zbornik, Diplomatički, kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije. Izdala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Sabrao i uredio T. Smičiklas. (Zagreb.)
2023. Zrinski, Posljednji, i Frankopani. Uspomeni hrvatskih mučenika. b. k. in b. l.²⁾
2024. Zur Sanirung der Verletzungen des kroatisch-ungarischen Ausgleiches. Wien, 1886.

XI. Matematika.

2025. Adam V., Taschenbuch der Logarithmen für Mittelschulen und höhere Lehranstalten. 39. Aufl. Stereotypausgabe. Wien 1911.
2026. Adler Aug., Grundriss der Geometrie. Lehr- u. Übungsbuch für österreichische Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen. I. Teil. Für die II. Klasse. 2. Aufl. Wien 1910.
2027. Bruhns C., Nenes logarithmisch-trigonometrisches Handbuch auf sieben Decimalen. Stereotypausg. (Tauchnitz.) Leipzig 1870.
2028. Burg Adam, Compendium der höhern Mathematik, Leitfaden bei seinen öffentlichen Vorlesungen. Wien. 1837.
2029. Frischauf J., Lehrbuch der allgemeinen Arithmetik für Mittelschulen Im Anschlusse an E. Heis' Beispielsammlung. Graz. 1868.
2030. — Elemente der Geometrie. Graz, 1870.
2031. — Einleitung in die analytische Geometrie. Graz, 1871.
2032. Gajdeckza Josef, Lehrbuch der Arithmetik für die I. und II. Gymnasialclasse. 3. Aufl. Brünn, 1885.
2033. — Lehrbuch der Arithmetik und Algebra für die oberen Klassen der Mittelschulen. 7. Aufl. Wien. 1908.
- Übungsbuch zur Arithmetik und Algebra für die oberen Klassen der Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen. 8., mit der 7. Aufl. des «Lehrbuches» in Übereinstimmung gebrachte Aufl. Wien 1910.
2034. Haberl Josef, Lehrbuch der allgemeinen Arithmetik und Algebra. Zum Gebrauche für Ober-Realschulen und verwandte Lehr-Anstalten. 3. Aufl. Wien, 1878.

¹ Gl. Smičiklas, Codex diplomaticus. . . štev. 2014.

² Zadaž na ovitku stoji: Tisak dioničke tiskare u Zagrebu 1907.

2035. Heilermann H. und Diekmann J., Lehr- und Übungsbuch für den Unterricht in der Algebra an Gymnasien, Real- und Gewerbeschulen. Essen.
I. Th. Die vier Grundrechn. — Die linearen Gleichungen. 1878. — (2 izvoda.)
II. Th. Die Erweiterung der vier Grundrechn. — Die Gleichungen. 1879. — 1 zv.
2036. Heis Eduard, Sammlung von Beispielen und Aufgaben aus der allgemeinen Arithmetik und Algebra. 11. Aufl. Köln, 1862.
2037. Hočevar Franz, Lehr- und Übungsbuch der *Arithmetik* für die unteren Classen der Gymnasien und verwandten Lehranstalten. 2. Auflage. Prag. Wien. Leipzig. 1893. — (2 izvoda.)
— Lehr- und Übungsbuch der *Arithmetik* für Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen.¹⁾
a.) Unterstufe (I., II. u. III. Klasse). 7. Aufl. Wien 1909.
b.) Mittelstufe (IV. u. V. Klasse). 1. Aufl. Wien 1910.
c.) Oberstufe (VI. bis VIII. Klasse). 2. Aufl. Wien 1912.
2038. — Lehr- und Übungsbuch der *Geometrie* f. Gymn., Realgymn. u. Realschulen.²⁾
a.) Unterstufe (I., II., u. III. Klasse). 9. Aufl. Wien 1910.
b.) Mittelstufe (IV. u. V. Klasse). 7. Aufl. Wien 1910.
c.) Oberstufe (VI., VII. u. VIII. Klasse). 7. Aufl. Wien 1912.
— Lehr- und Übungsbuch der *Geometrie*
a.) für Untergymnasien.
α.) 1. Aufl. Prag, 1886.
β.) 4. Aufl. Prag. Wien. Leipzig. 1893.
b.) für Obergymnasien.
α.) 1. Aufl. Prag. Wien. Leipzig. 1888.
2039. Jacob Josef, Lehrbuch der Arithmetik für Untergymnasien.
1. Abt. Lehrstoff der 1. u. 2. Klasse. Wien. 1905. — (2 izvoda.)
2040. Jelinek Laur., Logarithmische Tafeln für Gymnasien und Realschulen. 4. Aufl. Wien, 1900.
2041. Jesser Moriz, Kurzgefasste Lehre von den Kegelschnittlinien auf elementarem Wege. Für die k. k. Truppen-Divisions-Schulen. Wien, 1869.
2042. Kambly Ludwig, Die Elementar-Mathematik, für den Schulunterricht bearbeitet.
I. Theil: Arithmetik und Algebra. 10. Aufl. Breslau, 1868.
2043. Lavtar L., Občna aritmetika za naiteljšča. V Ljubljani. 1879.
2044. Lieber H. und Lümann F., Leitfaden der Elementar-Mathematik. II. Theil: Arithmetik. Berlin. 1879.
2045. Lübsen, H. B. Ausführliches Lehrbuch der *Arithmetik und Algebra* zum Selbstunterricht und mit Rücksicht auf die Zwecke des practischen Lebens bearbeitet. 12. Aufl. Leipzig. 1869.
2046. — Ausführliches Lehrbuch der *Elementar-Geometrie*. Ebene und körperliche Geometrie. 18. Aufl. Leipzig. 1873.

¹ «Für Gymnasien, Realgymnasien und Realschulen» v naslovu (na platnicah pa kar na kratko «für Mittelschulen») ima samo prvi pod a.) navedeni del [Unterstufe], drugi in tretji del [Mittelstufe — Oberstufe] pa imata samo «f. Gymnasien u. Realgymnasien».

² Gl. I. opazko.

Ob stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo.

(Spisal prof. Jos. Bučar.)

Evropa slavi letos stoletnico znamenitih zgodovinskih dogodkov, stoletnico strmoglavljenja mogočnega Napoleona.

Po avstrijski vojski leta 1809. je dosegel Napoleon višek svoje moči in slave. V svoji brezmejni silovitosti in prevzetnosti je sklenil podvreči vso Evropo in na to zavladati vsemu svetu.* Različna nasilja, ki jih je Napoleon naperil proti ruskemu caru Aleksandru I., so zapletla leta 1812. Francosko v vojno z Rusijo. Napoleon je upal, da v tej vojski, ki jo je sam imenoval zadnji akt, stre Rusijo in potem, od nikogar oviran, navali z vso močjo na svojega največjega sovražnika — Angleško.

Več ko pol milijona vojakov je zbral Napoleon, da udari z njimi v Rusijo. Skoro vse zapadne in južnoevropske države so morale poslati vojake za „veliko armado“; tudi Avstrija in Prusija sta, kot Napoleonovi zaveznici, neradi in proti volji podanikov postavili pomožne čete. Glavna armada je pod vodstvom Napoleonovim prodirala v sredino Rusije. Pruski general York je s kakimi 20.000 Prusov stal na levem krilu in se je pomikal pod vrhovnim poveljstvom francoskega generala Macdonalda ob obali Baltskega morja proti mestu Rigi; avstrijske pomožne čete (34.000 vojakov) pa je zbral knez Karel Schwarzenberg na desnem krilu in je z njimi udrl iz Galicije v južno Rusijo.

„Velika armada“ je doživela na Ruskem strašen poraz; nepopisno oslabei, prezebli in izmučeni so bili oni redki, ki so se na povratku rešili čez rusko mejo. Razmeroma malo so trpeli Prusi na levem krilu in tudi avstrijsko desno krilo se je po manjših praskah brez večjih izgub srečno rešilo v Galicijo.

Grozovita nesreča, ki je zadela Napoleona na Ruskem, je vzbudila tlačnim evropskim narodom upanje, da se je moči osvoboditi. Plamen goreče Moskve je oznanjal Evropi rešitev izpod težkega jarma in šele slovanska hrabrost in požrtvovalnost sta zdramili Nemce, da so zgrabili leta 1813. za orožje.

---

* Leta 1811. je Napoleon dejal bavarskemu generalu Wredeju: „Encore trois ans et je serai maître de l'univers.“ (Še tri leta, pa bom gospodar vsega sveta.)

Prvi so se vzdignili Prusi. General York je na levem krilu odpovedal s svojimi Prusi pokorščino vrhovnemu generalu Macdonaldu in je že 30. decembra leta 1812. samolastno sklenil z ruskim generalom Diebičem v Tauroggenu pogodbo nevtralnosti, v kateri je Rusom obljubil, da se bodo Prusi odpovedali zavezi s Francosko. Ta znamenita pogodba je začetek bojev za osvobojenje — začetek Napoleonovega padca.

Pruski kralj Friderik Wilhelm III. je šele naknadno odobril precej smeli Yorkov korak; po daljšem obotavljanju je sklenil 20. februarja leta 1813. zvezo z Rusijo in je objednem napovedal Napoleonu vojsko.

Prvotni neuspehi Prusije in Rusije so vzdramili končno tudi Avstrijo, ki je zaman posredovala na praškem kongresu. Šele tedaj, ko se je tudi Avstrija pridružila Napoleonovim sovražnikom, je dobilo gibanje za svobodo novo, trdno in pravo smer. Kakor je v prejšnjih koalicijskih vojskah nosila glavno breme večinoma Avstrija, tako je tudi v bojih za osvobojenje razmeroma največ storila Avstrija in končna odločitev je bila vsekakor v njenih rokah. Vprašanje je, ali bi se bila Nemčija brez avstrijske pomoči sploh osvobodila. Rivaliteta, ki je tedaj razdvajala obe srednjeevropski velevlasti, Avstrijo in Prusijo, je bila vzrok, da so skušali sodobni nemški zgodovinarji kolikor mogoče zmanjšati pomen avstrijskega orožja. Šele najnovejša zgodovinska raziskavanja nam prav jasno svedočijo, da je v teh bojih baš Avstrija največ dosegla in da je razen turških vojn ravno doba bojev za svobodo višek njene vojaške in politične slave.

Stoletnico bojev za osvobojenje praznujemo torej letos tudi v Avstriji. S spoštovanjem in občudovanjem se spominjamo posebno Slovenci junaških bojev v Napoleonovi Iliriji, katere središče je bila Kranjska. Jeseni bo minilo sto let, ko je dvoglavni avstrijski orol strl peruti enoglavemu francoskemu in ga zapodil daleč čez ilirske meje. Po približno štiriinpolletni francoski okupaciji je 5. oktobra leta 1813. zavihrala na Ljubljanskem gradu zopet avstrijska zastava in živahno streljanje s topovi je naznanjalo Ljubljani in njenim okoličanom, da je konec francoske vlade na Kranjskem.

Kratek zgodovinski pregled vojnih operacij avstrijske armade v Iliriji, posebno pa na Kranjskem, naj nas spominja zopetnega združenja Kranjske s habsburško dinastijo. Netimo v naših srcih spomin na junaške čine vrlih avstrijskih vojakov, ki so bili smrtni boj s krutim sovragom in krvaveli za dom in cesarja; spominjajmo se pa tudi toplo naših prednikov sploh, ki so, še vedno zvesti nekdanjemu svojemu cesarju Francu, krepko pomagali cesarski redni vojski iztirati Francoze iz dežele!

Trikrat so prišli Francozi na Kranjsko. Leta 1797. in 1805. so se mudili pri nas samo malo časa; po kampoformijskem, oziroma požunskem miru so se Francozi zopet poslovili od Kranjske. Leta 1809. so prišli hujši časi; tedaj so se pridrevili Francozi tretjič k nam in so 20. maja tretjič zasedli Ljubljano. V schönbrunnskem miru (14. oktobra leta 1809.) je izgubila Avstrija

tretjino svojih dežel; najhujše jo je zadela izguba pokrajin ob Jadranskem morju, namreč Goriške, Trsta, Gorenje Koroške, Kranjske in Hrvatske do Save. Tem deželam je pridružil Napoleon še Pusto dolino na Tirolskem, Istro, Dalmacijo in Dubrovnik in je ustvaril tako novo državo — Ilirske pokrajine — katerih glavno mesto je bila Ljubljana.

Nova vlada je bila skrajno demokratska. Odpravila je tlako in vse prepravice trgovcev in obrtnikov ter je preustrojila tudi šolstvo. Za izobrazbo naj bi skrbele poleg ljudskih šol gimnazije in liceji. Liceja v Ljubljani in Zadru sta se preosnovala v visoki šoli, kjer so se izobraževali zdravniki, inženjerji, arhitekti in juristi. V vsakem oziru so skušali Francozi Ilirijo v kulturnem pogledu visoko povzdigniti in priznati moramo, da so imeli povsod in vselej najboljši namen in da so v resnici veliko dobrega storili. Marsikje je ljudstvo v poznejših časih večkrat naravnost navdušeno hvalilo priljudnost, postrežljivost in pravicoljubnost Francozov. Žalibog so ostali vsled vednih vojsk lepi načrti, ki so jih bili zasnovali za preuredbo šolstva, prometa, trgovine in obrti, večinoma na papirju.

Hudo pa so bolele ljudstvo različne cerkvene reforme, krvni davek in silna vojna kontribucija; Kranjska sama bi bila morala plačati 15,260.000 frankov vojnega davka.

Da bi pomnožili dohodke, so Francozi pobirali po cerkvah razne dragocenosti in umetnine. Na Blejskem otoku so hoteli oropati Marijino cerkvice; toda pogumne Blejke so skrile vse čolne in povzročile tako razburjenje med prebivalci, da so se morali francoski uradniki proti malenkostni odškodnini umakniti.

Ni čuda torej, da so se po groznem porazu Napoleonovem na Ruskem (leta 1812.) tedanje simpatije ilirskih prebivalcev do Francozov mahoma ohladile in da je ljudstvo skoro povsod iskreno želelo priti zopet pod habsburško vlado. Ko je po daljšem obotavljanju cesar Franc II. avgusta leta 1813. napovedal Francozom vojsko, tedaj se je ljudstvo povsod postavilo na stran Avstrijcev. Povsod so prebivalci kar najprijazneje pozdravljali avstrijske vojake in jih v njihovih operacijah uspešno podpirali; tako so največ pripomogli, da so morali povsod tepeni Francozi v kratkem času zapustiti Kranjsko.

Nalogo čuvati in braniti Ilirijo je imel Napoleonov pastorek, italijanski podkralj Evgen Beauharnais, ki je imel okroglo 50.000 vojakov. Avstrijski general Hiller je moral s približno 35.000 vojakov varovati zelo dolgo progo ob celi severovzhodni ilirski meji od Zagreba do Puste doline na Tirolskem. Imel je v primeri s pehoto veliko preveč konjenice (34 bataljonov pehote in 40 eskadronov konjenice), ki je prišla komaj do veljave v terenu, kjer se je imel bojevati; pričakovati pa tudi ni smel nikakih rezervnih čet, ker je Avstrija svojo glavno armado poslala proti Napoleonu na Češko.

Evgen je mislil, da ne nameravajo Avstrijci vdreti v Italijo, ampak da hočejo prejkone osvojiti oni del Hrvatske, ki so ga odstopili leta 1809. Francozom. Zato je prvotno sklenil pomakniti svoje desno krilo proti Zagrebu, da bi

na ta način zvalil Hillerja, ki je imel svoj glavni stan v Celovcu, da se približa francoskemu levemu krilu. Tako bi bila nevarnost za Italijo odstranjena. Toda urezal se je; Avstrijci so ga na Hrvaškem prehiteli.

Že 16. avgusta so bili namreč alarmirali Avstrijci od vseh strani ilirske meje. Glavno avstrijsko armado je vrhovni poveljnik general Hiller razvrstil ob kranjsko-koroški meji. Levo krilo pod poveljstvom generala Radivojeviča je že 19. avgusta prodrlo do Karlovca. Od tu je Radivojevič detaširal generala Nugenta z jedno brigado proti Reki; 27. avgusta so Avstrijci mesto zasedli in od tu naglo potiskali Francoze proti Trstu. Polkovnik Milutinović pa je z manjšim oddelkom prodiral proti Novemu mestu, odkoder se je zvezal z brigado Fölseis, ki je prodirala s Štajerskega skozi Črni graben na Kranjsko. Tako je bila Hrvatska za Francoze izgubljena in njih nadaljnje operacije ob Savi skoro brez pomena.

Ker je Evgen precenjeval avstrijsko levo krilo — mislil je, da imajo Avstrijci kakih 28.000 mož, v resnici jih je pa bilo komaj 9000 — se je umaknil z večjim delom svoje armade proti Dravi na Koroško. Tu je zadel pri Beljaku in Rožaku na avstrijske prednje straže divizije Frimont, ki so prodirajoče od Celovca že zasedle ti dve važni postojanki ob Dravi in skušale od tu potisniti Francoze proti Trbižu. Po kratkem boju so se avstrijske čete umaknile francoski premoči proti Celovcu. Med tem je pa prekoračil že drug avstrijski oddelek pri Humperku Dravo in je napravil okope v Bistrici v Rožu in na Ljubelju. Tako so dobili Avstrijci v roke Ljubeljski prelaz in tudi moč, da vsak čas udarijo proti Kranju, razderejo francosko bojno črto in napadejo za hrbtom glavno francosko armado, ki je imela svoj glavni stan med Trbižem in Beljakom. Podkralj Evgen, sluteč veliko nevarnost, je sklenil, da se polasti Ljubelja. Generalu Belottiju je 26. avgusta ukazal, da prežene iz ljubeljskih okopov avstrijsko posadko. Objednem naj bi pa general Pino z manjšim oddelkom rekognosciral proti Novemu mestu in skušal dognati, kaj namerava Radivojevič.

Obe ekspediciji sta se popolnoma ponesrečili.

Na Ljubelju je podpolkovnik Göldlin porazil Francoze z jednim bataljonom lovcev in z jednim bataljonom deželnih brambovcev in jih zapodil do Sv. Ane. Posebno hrabro se je držal stotnik Moll, ki je odbil s svojo kompanijo na vrhu prelaza štiri francoske naskoke. Belotti se je umaknil do Tržiča, kjer ga je Göldlin zopet potolkel in zagnal do Kranja. Tržičani so avstrijske vojake izvrstno pogostili. Zasedujoči Francoze proti Kranju so korakali, kakor je cesta široka, pešci po trije, ulanci po dva skupaj, pevajoč in židane volje. Malo pred Kranjem se jim je pridružil polkovnik Paumgarten, ki je z dvema bataljonoma dospel iz Železne Kaplje čez Jezersko sedlo. Francozi so se pred Kranjem tako dobro zarili v okope, da se Avstrijcem ni bilo mogoče preriti v mesto. Zvečer je dal Paumgarten zažgati v taboru kolikor mogoče veliko ognjev; objednem je naročil svojim vojakom, naj razsajajo in kriče, kar

največ morejo. Zvijaka se je popolnoma posrečila. Belotti, prepričan, da so Avstrijci dobili pomoč, je ponoči poklical k sebi kranjskega župana, ki mu je moral pismeno potrditi, da je napadlo Francoze najmanj 8000 Avstrijcev in da je vsled tega prisiljen se umakniti. Belotti se je umaknil proti Medvodam, zažgavši za seboj savski most pri Kranju, iz strahu, da bi ga Avstrijci ne odtrgali od glavne armade. Njegova ekspedicija se je toraj popolnoma ponesrečila.

Med tem je tudi general Pino s sedmimi bataljoni in z dvema eskadronoma odšel iz Ljubljane na Dolenjsko in je pri Višnji gori zadel na prednje čete generala Radivojeviča. Ker se je pa bal, da bi mu vsled Belottijevega poraza na Ljubelju in v Kranju ne prišli Avstrijci za hrbet, se je hitro umaknil v Ljubljano. Radivojevičeve prednje straže so se na to pod poveljstvom generala Rebroviča pomaknile do Šmarija. Tako se je tudi Pinova misija popolnoma izjalovila.

Ker je z zavzetjem Kranja po Avstrijcih izgubil Evgen zvezo s svojim desnim krilom, je zapovedal Belottiju, naj to važno postojanko zopet zavzame. Polkovnik Paumgarten se je 2. septembra moral umakniti iz mesta s svojim oddelkom celi francoski brigadi. Evgen je predobro spoznal strategično važnost Ljubelja; vedel je pa tudi, da more ta važni prehod dobiti le tedaj v roke, če popred prežene Avstrijce iz Roža na Koroškem. Pri Bistrici v Rožu so napadli Francozi 6. septembra od treh strani avstrijske pozicije. Evgen je prišel z dvema bataljonoma svoje garde iz Jesenic čez Medji dol do Bistrice; vodil ga je posestnik fužin na Savi in Javorniku, maire (župan) jeseniški Ruard. Brez vsake prednje straže je v gosti megli, po gorski stezi korakal podkralj na čelu svojega oddelka. Naenkrat je zagledal par korakov pred seboj puškino cev, molečo iz goste megle, in krepak „Halt, wer da!“ avstrijskega vojaka je podučil prestrašenega Evgena o nevarnosti, ki je pretila njemu in njegovi gardi. Trohica nemščine, ki se jo je bil priučil od svoje soproge, bavarske princezinje, ga je rešila; odločila je pa tudi usodo avstrijske posadke v Bistrici. Na Evgenov odgovor „Gut Freund“ je avstrijski vojak povsobil puško. V istem trenutku ga je zgrabil Evgen za vrat in ga krepko držal, dokler niso dospeli njegovi vojaki. Par minut pozneje je ležal nesrečni vojak razorožen in zvezan na tleh. Francozi so potem iz zasede napadli in zajeli vse avstrijske patrolje in prišli Avstrijcem pri Bistrici za hrbet. Po hudem, junaškem boju so se Avstrijci umaknili skoro desetkratni premoči na levi dravski breg proti Celovcu. Precej dolgo še se je pa branil stotnik Moll za okopi na Ljubelju; slednjič so pregnali tudi njega veliko močnejši francoski oddelki.

Poraz pri Bistrici je bila edina večja neugodna bitka za Avstrijce; povzročil ga je mlad, neizkušen rekrut. Kaj pa bi se bilo zgodilo z Evgenom in njegovo gardo, če bi bil stal na straži star, izkušen in energičen vojak, katerega bi ne bil zadovoljil kratek „Gut Freund“? Kake dalekosežne posledice bi bilo lahko to imelo za nadaljnji razvoj vojnih operacij!

Levo krilo francoske armade ob koroško-kranjski meji je Evgen s tem za jedenkrat rešil, treba pa je bilo nujno pomagati desnemu, ki se je nahajalo že v veliki stiski.

General Belotti, ki je imel svoj glavni stan v Kranju, je dobil povelje, da zasede savski most pri Črnučah in zastavi pot generalu Fölseisu, ki je prodirajoč iz Celja zasedel s prednjimi četami že Kamnik in Brdo. Mesto da bi bil skušal Belotti doseči to važno postojanko ob desnem savskem bregu po popolnoma varni cesti čez Medvode, se je napotil tja po levem savskem bregu, po nevarnejši in za kake 4 km daljši cesti. Še danes ni jasno, kaj je tega nesrečnega in nezmožnega generala napotilo do tega usodepolnega koraka.

Na prostranem polju, ki se širi med Mengšem,* Komendo in Holmcem je prišlo 8. septembra v hudem neurju do krvavega spopada. Avstrijci so imeli kakih 7000 mož pehote, dva bataljona graničarjev, jedno baterijo in tri eskadrone huzarjev. Bitko, ki jo je Belotti opazoval iz cerkvenega stolpa v Mengšu, sta odločila dva bataljona štajerskih brambovcev, ki sta prišla čez Tuhinjsko dolino Francozom za hrbet. Odlikovali so se pa tudi domačini, posebno Mengšani in Trzinci, ki so krepko mahali po francoskih glavah. Zaman so se skušali Francozi prebiti čez črnuški most; Avstrijci so jih popolnoma porazili. V Trzinu so zajeli ranjenega Belottija, skoro vse častnike njegovega štaba, kakih 700 mož in veliko vojnega materijala; ostali Francozi so bežali v divjem neredu preko Rašice do Črnuč. Belottijeva brigada je bila popolnoma uničena. Avstrijci so Belottija kot bojnega ujetnika peljali v Celje. Celo pot baje ni izpregovoril besede; mogoče ga je skelela rana, mogoče je bil pa tudi nejevoljen, da so ga ujeli deželni brambovci, tedaj najbolj zaničevani avstrijski vojaki.

Od 7. do 11. septembra je imel Evgen svoj glavni stan v Kranju. Ker ga je skrbelo, da bi se Avstrijci polastili Trbiža, je sklenil koncentriran napad iz Ljubljane in iz Postojne, da bi potisnil Radivojeviča proti Hrvatski in objednem prisilil Hillerja, da pomaga svojemu levemu krilu. Mislil je seveda, da bode francosko levo krilo dosti močno, da prepreči Avstrijcem prehod čez Dravo in jim zabrani zasesti Trbiž in gorenjo savsko dolino. V to svrho je preložil 11. septembra svoj glavni stan iz Kranja v Ljubljano. Toda nič bolje kakor njegovim generalom ob Savi se ni godilo Evgenu in njegovim generalom na Dolenjskem in Notranjskem.

Prednje straže generala Rebroviča so stale pri Šmarju, ko so Francozi začeli prodirati, da bi levo avstrijsko krilo potisnili nazaj. General Marcognet se je bližal Avstrijcem iz Ljubljane po Dolenjski cesti; general Palombini pa je prodiral od Postojne preko Cerknice in je skušal napasti Avstrijce od strani. Po manjših praskah so se Avstrijci v začetku nekoliko umaknili, končno

* V Kamniku in okolici še dandanes pripovedujejo, da se je v začetku boja prikazala pri Mostah, vasici ob potoku Pšata, severozapadno Mengša, avstrijskim četam Mati Božja. Ljudstvo to bitko sploh zove „boj pri Mostah“. (Prim.: Dr. Jos. Gruden, Spomini na Francoze v Zborniku Mat. Slov., XIII. zvezek, str. 26.)

so pa potisnili po krvavih in junaških bojih povsod Francoze nazaj. Silno so bili tepeni Francozi 13. septembra pri Šmarju in nič bolje se jim ni godilo tri dni pozneje pri Višnji gori. V Velikih Laščah bi bil avstrijski oddelek 25. septembra skoro zajel generala Perreymonta, ki je, nič hudega sluteč, s svojim štabom sedel ravno pri kosilu. Nepričakovani napad je povzročil grozno paniko. Avstrijci so podili preplašene Francoze do Kopolj in jih tristo zajeli; sami pa so imeli samo enega ranjenca. Vsled teh odločilnih zmag so sedaj tudi kmetje zagrabili za orožje in škodovali Francozom, kjer so le mogli. Dolenjska je bila za Francoze izgubljena. Med tem so prispele na bojišče nove čete, ki jih je poslal na pomoč general Radivojevič iz Karlovca. Ojačeni Avstrijci so na to potiskali Palombinijeve čete proti Postojni in so jih v bližini Cerknice 28. septembra popolnoma porazili. Levo avstrijsko krilo je kombinirani napad Francozov sijajno odbilo.

Med tem, ko je hitel na Dolenjskem general Rebrovič od zmage do zmage, se je Hiller zopet polastil Ljubelja in je zasedel Savsko dolino med Jesenicami in Kranjem. General Frimont je 23. septembra premagal Francoze pri Jesenicah in je zasedel Bohinjsko dolino; avstrijski oddelki so se prikazali v Tržiču in Preddvorom in so v kratkem času pregnali Francoze iz Kranja. S tem je bila francoska armada razdeljena v dva neenaka dela. Ljubljano so ogrožale avstrijske čete od treh strani: pri Šmarju je stal Rebrovič, iz Kranja je prodiral večji avstrijski oddelek proti glavnemu mestu in general Fölseis je 25. septembra zaman skušal pregnati Francoze iz okopov pri črnuškem mostu. Po hudem boju se je moral z znatnimi izgubami umakniti.* V tem času je general Nugent kar najuspešneje prodiral proti Trstu in Postojni. Povsod se je ljudstvo postavilo na njegovo stran in v kratkem času je bila Istra prosta Francozov. Ker je Hiller skušal priti tudi preko Tirolske v Italijo, je bil Evgen v veliki nevarnosti, da mu ne pridejo Avstrijci za hrbet in mu ne zabranijo umikanja v Italijo. Zato je sklenil, od vseh strani obdan od Avstrijcev, zapustiti Ljubljano in se s svojo armado kolikor mogoče hitro umakniti iz Ilirije. Z večjim delom svoje vojske se je 28. septembra v brzih marših umaknil iz Ljubljane po Tržaški cesti proti Postojni; samo na Ljubljanskem gradu je pustil polkovnika Legerja z majhno posadko. Ponoči na 29. septembra so v gosti megli zapustili Francozi tudi okope pri Črnučah. Zažgavši za seboj savski most, so kot zadnje čete preko Ljubljane sledili umikajočemu se Evgenu. Zjutraj je dal Fölseis hitro za silo popraviti most, in je hitel za bežečimi Francozi po Dunajski cesti proti Ljubljani, kamor so se že tudi bližale po Dolenjski cesti čete generala Rebroviča. Združivši se z njimi, je na to zasedel Fölseis v prvih popoldanskih urah mesto.

* Na višinah pri črnuškem mostu še dandanes lahko vidimo sledove francoskih okopov. Na Straži, višini poleg Črnuč, ljudje še sedaj mečejo med letom sredi gozda na kup suhe veje; na Vernih duš dan pa nanošeno suhljad zažigajo v spomin padlih Francozov. (Prim.: Fr. Hubad, Junaki I, str. 57. in 61.)

Ko sta pustila generala v Ljubljani le majhen oddelek, ki naj bi oblegal francosko posadko na Gradu, sta sledila Francozom, ki so se po manjših praskah pri Planini in Postojni kar najhitreje umaknili preko Vipave do Gorice. Drugi francoski oddelki so se po Savski dolini umikali proti Trbižu. V Kanalski dolini so jim Avstrijci hoteli zastaviti pot; vendar se je Francozom posrečilo, da so se preko Pontablja rešili na Laško in se združili s svojim desnim krilom.

Avstrijci so francosko posadko na Ljubljanskem gradu pet dni obstreljevali s topovi, ki so jih razpostavili na Golovcu. Krepko so odgovarjali Francozi; toda dolgo se le niso mogli držati. Število ranjencev je rastle od ure do ure in jelo je že primanjkovati kruha. Dne 5. oktobra ob 1 uri popoldan je posadka, broječa še 250 mož, kapitulirala. Zapustivši z vsemi vojaškimi častmi trdnjavo, so francoski vojaki na vzhodu Ljubljanskega grada oddali svoje orožje in na to kot bojni ujetniki odšli v Karlovec. Na Gradu so zaplenili Avstrijci 23 topov, 1000 pušk in veliko množino streliva. Ob 6. uri zvečer je z Ljubljanskega grada naznanjalo Ljubljančanom in okoličanom 50 topovih strelav, da je konec francoske vlade na Kranjskem. Zvečer so Ljubljančani ta imenitni dogodek praznovali z občeno razsvetljavo; vsa Ljubljana je bila na nogah in dolgo v noč je vladalo po ljubljanskih ulicah in trgih živahno vrvenje in kipeče veselje.

V kakem zmagoslavju, s kakim zanosom in s kakimi načrti se je pričela tretja francoska okupacija in kako klavrno je končala!

Hiller je taktično pač daleko nadkrijljeval Evgena. Vsa premikanja avstrijskih čet so bila koncentrična; zato so posamezni oddelki tudi lahko izdatno drug drugega podpirali in bili večinoma dobro informirani o francoskih načrtih. Francoska armada je bila preveč raztrgana; vsled tega so oddelki težko obdržali medsebojno zvezo in so, večinoma brez prave orientacije, morali vsled tega končno podleči. Navdušeni so pritiskali Avstrijci na Francoze; toda tudi Francozi so se junaško bili in so hrabro odbijali napade. Francozi so imeli večinoma slabe, neizkušene poveljnike; avstrijski oficirji pa so bili vseskozi inteligentni in izvrstno naobraženi. In last, not least: prebivalci po deželi so povsod najuspešneje podpirali avstrijsko prodiranje.

To so bili glavni vzroki, da je veliko manjša avstrijska vojska dosegla v tako kratkem času tolike uspehe.

Novi civilni in vojaški guverner, baron Lattermann, po katerem je pozneje znani ljubljanski drevored dobil svoje ime, je prišel 23. oktobra v Ljubljano in je nekaj dni pozneje v posebni proklamaciji naznanil, da je Avstrija zopet zasedla deželo in da morajo vsi uradniki priseči zvestobo cesarju Francu I.

Oficijelno pa je Avstrija dobila Ilirijo šele na Dunajskem kongresu, kjer so se zastopniki evropskih držav po dolgem zasedanju slednjič v najvažnejših točkah zedinili in podpisali dne 9. junija leta 1815. takozvane „dunajske akte“; takrat je tudi Kranjska dobila svoje današnje meje.

Tako je zopet razpel habsburški orel svoje peroti čez Kranjsko in priklenil njeno usodo na usodo slavne vladarske rodovine. V zadnjih sto letih, osebito pa pod modrim in blagim vladanjem cesarja Franca Jožefa I., so se izdatno izboljšale politične in kulturno-gospodarske razmere; raztrgale so se pa tudi vezi, ki so ovirale narodni napredek, in slovenska narodna zavest, poprej še malo razvita, je povsod najkrepkeje vzknila.

Glavni viri: 1.) Dimitz August: Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813, IV. Teil, Laibach 1876. — 2.) Sporschil: Feldzug der Österreicher in Illyrien und Italien 1813 und 1814, Braunschweig 1842. — 3.) Welden Ludwig, Freiherr von, Feldzeugmeister: Der Krieg der Österreicher in Italien gegen die Franzosen in den Jahren 1813 und 1814, Graz 1853. — 4.) Tagebuch seit dem Anfange des österreichisch-französischen Krieges im Jahre 1813 bis zur Einnahme des Laybacher Castells durch die Österreicher. Das Land Illyrien, vorzüglich aber die Umgebungen Illyriens Hauptstadt betreffend. Laybach 1813. — 5.) Woinovich von, General d. I., und Veltze, Major: 1813 bis 1815. Österreich in den Befreiungskriegen. 4. Bd. Die innerösterreichische Armee 1813 und 1814 von Oberst Georg Freiherrn von Holtz, Wien und Leipzig 1912.

Šolska poročila.

I.

Učiteljstvo.

A. Izpremembe.

1.) Izstopili so iz učiteljskega zbora pred začetkom šolskega leta 1912./13.:
Profesor **Anton Peterlin** je umrl 18. julija 1912 (glej kroniko!).

Suplent **Vincenc Marinko** je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 31. avgusta 1912, št. 31.749, imenovan pravim učiteljem na c. kr. državni gimnaziji v Kranju.

Suplent **Leopold André** je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 31. avgusta 1912, št. 38.476, imenovan pravim učiteljem na c. kr. državni realki v Idriji.

Suplent **Pavel Lokovšek** je koncem šolskega leta 1911./12. prenehal poučevati.

2.)-Na novo so vstopili v učiteljski zbor:

Ivan Kavšek, suplent c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani, je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 26. junija 1912, št. 23.641, imenovan pravim učiteljem na tukajšnjem zavodu.

Josip Schweiger, suplent na c. kr. državni realki v Ljubljani, je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 31. avgusta 1912, št. 40.083, imenovan pravim učiteljem na tukajšnjem zavodu.

Ivan Leskošek, izprašan učiteljski kandidat, je bil z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 23. septembra 1912, št. 6881, imenovan suplentom in z razpisom z dne 14. oktobra 1912, št. 7622, v nadaljevanje poskusnega leta podrejen strokovnemu vodstvu ravnatelja **A. Štritofa** in profesorja **dr. J. Lokarja**.

Ludovik Vagaja, bivši suplent v Kranju, je bil z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 27. septembra 1912, št. 7121, imenovan suplentom na zavodu.

Adolf Robida, izprašan učiteljski kandidat, je bil z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 2. oktobra 1912, št. 7323, imenovan suplentom na zavodu.

Anton Sovre, učiteljski kandidat, je bil z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 2. oktobra 1912, št. 7287, imenovan suplentom in podrejen strokovnemu vodstvu profesorja *dr. Iv. Tertnika*.

Dr. Janko Pretnar, licealni učitelj, je bil z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 9. oktobra 1912, št. 7359, imenovan pomožnim učiteljem za pouk v neobvezni francoščini.

B. Dopusti.

C. kr. naučno ministrstvo je podelilo profesorju **Ivanu Macherju** z razpisom z dne 20. aprila 1910, št. 9747, petleten dopust v svrhu vodstva tukajšnjega mestnega dekliškega liceja do konca šolskega leta 1914./15.

C. kr. deželni šolski svet je z razpisom z dne 17. oktobra 1912, št. 7803, podelil **Antonu Sovretu** dopust od 26. oktobra do 9. novembra 1912, in z razpisom z dne 11. decembra 1912, št. 9044, **Adolfu Robidi** dopust od 3. do 26. januarja 1913.

Glasom razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 24. februarja 1913, št. 5171, je dosedanji učitelj prostoročnega risanja, **Peter Šmitek**, iz zdravstvenih ozirav dobil dopust do konca šolskega leta 1912./13., za namestnika pa je bil imenovan risarski asistent na c. kr. I. državni gimnaziji, **Maksim Gaspari**, ki je pouk prevzel početkom drugega polletja.

C. Druge osebne stvari.

Suplent **dr. Alojzij Merhar** je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 20. junija 1912, št. 22.352, imenovan veroučiteljem s prejemki, določenimi v § 4. zakona z dne 19. septembra 1898 (drž. zak. št. 173).

Pravega gimnazijskega učitelja **dr. Janka Lokarja** je c. kr. deželni šolski svet z razpisom z dne 1. julija 1912, št. 4140, stalno v službovanju potrdil in mu podelil naslov profesorja.

Profesorju **dr. Franu Kropivniku** je c. kr. naučno ministrstvo z razpisom z dne 5. julija 1912, št. 20.454, podelilo potovanjsko podporo za udeležbo pri izobraževalnih tečajih za srednješolske učitelje v Gradcu.

Profesor **Anton Jeršinović** je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 28. julija 1912, št. 31.637, pomaknjen v VIII. činovni razred.

Profesorja **Josipa Westerja** je c. kr. deželni šolski svet z razpisom z dne 3. avgusta 1912, št. 5603, imenoval pomočnikom ravnateljstva za čas od 1. septembra 1912 do 30. avgusta 1913.

Telovadni asistent **Evgen Sajovic** je bil z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 23. septembra 1912, št. 6881, imenovan suplentom za telovadni pouk.

Profesorju **Franu Jeraju** je c. kr. naučno ministrstvo z razpisom z dne 1. oktobra 1912, št. 42.249, iz zdravstvenih ozirav znižalo učno obveznost na 11 tedenskih ur.

Profesor na c. kr. državni realni gimnaziji v Gradcu, **Ladislav Pasdirek**, je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 8. oktobra 1912, št. 36.175, imenovan strokovnim nadzornikom risarskega pouka za šolska leta 1912./13., 1913./14. in 1914./15.

Pravega gimnazijskega učitelja **Ivana Kavška** je c. kr. deželni šolski svet z razpisom z dne 3. februarja 1913, št. 8857 ex 1912, stalno v službovanju potrdil in mu podelil naslov profesorja.

Izpremenjeno razdelitev predmetov v drugem polletju je c. kr. deželni šolski svet odobril z razpisom z dne 19. maja 1913, št. 2864.

Nadomestitev k vojaškemu službovanju dne 5. maja vpoklicanega suplenta **Antona Sovreta** in zopet izpremenjeno razdelitev predmetov je c. kr. deželni šolski svet odobril z razpisoma z dne 19. maja 1913, št. 2864 in 2908.

Č. Učiteljsko osebje koncem šolskega leta.

A. Za obvezne predmete.

Šte- vilo	Ime in značaj	Raz- rednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
1	Anton Štritof , c. kr. ravnatelj VII. činovnega reda, član slovenskega odbora za nabiranje narodnih pesmi v Avstriji	—	Nemščino v III. a	4
2	Josip Bučar , c. kr. profesor, c. kr. poročnik v razmerju evidence deželne brambe	—	Zemljepis v II. a in II. b. — Zemljepis in zgodovino v III. a, III. b, III. c, V. in VII.	23
3	Fran Plešič , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda, varuh slovenski dijaški knjižnici	III. a	Slovenščino v III. a, VI. in VIII. — Latinščino v III. a. — Propedeutiko v VIII.	15
4	Fran Jeraj , c. kr. profesor VII. činovnega reda, varuh prirodopisnim učilom	—	Matematiko v III. a in III. b. — Prirodopis v V. in VI.	11
5	Anton Jeršinič , c. kr. profesor VIII. činovnega reda, konzervator c. kr. osrednje komisije za ohranitev spomenikov	II. b	Slovenščino v II. b in III. b. — Latinščino v II. b. — Grščino v VII.	16
6	Ivan Kavšek , c. kr. profesor, varuh prirodoslovnim učilom	VIII.	Matematiko v I. a in I. b, V., VI. in VIII. — Prirodoslovje v VIII.	I. poll. 17 II. poll. 18
7	Fran Kropivnik , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda, varuh zemljepisnim in zgodovinskim učilom	—	Zemljepis in zgodovino v IV. a, IV. b, VI. in VIII.	I. poll. 17 II. poll. 16.

Šte- vilo	Ime in značaj	Raz- rednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
8	Janko Lokar , dr. modroslovja, c. kr. profesor, varuh nemški dijaški knjižnici	—	Nemščino v I. b, VI., VII. in VIII. — Propedeutiko v VII.	16
9	Ivan Macher , c. kr. profesor VII. činovnega reda, začasni vodja mestnemu dekliškemu liceju	—	Vse šolsko leto na dopustu	—
10	Ivan Maselj , c. kr. profesor VIII. činovnega reda, varuh učiteljski knjižnici	I. a	Slovenščino v I. a. — Latin- ščino v I. a in VIII.	16
11	Alojzij Merhar , dr. bogoslovja, c. kr. veroučitelj po § 4. zakona z dne 19. septembra 1898, svetni duhovnik	—	Verouk v I. b, I. c, II. b, III. c, IV. b in V. Opravljal je tudi verske vaje za nižjo gimnazijo	12 2
12	Gregorij Pečjak , dr. bogoslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda, svetni duhovnik, varuh knjižnici Podpornega društva	—	Verouk v I. a, II. a, III. a, III. b, IV. a, VI., VII. in VIII. Opravljal je tudi verske vaje za višjo gimnazijo	16 2
13	Josip Pipenbacher , dr. modro- slovja, c. kr. profesor VIII. či- novnega reda, c. in kr. vojaški oskrb. akcesist v rezervi, občinski svetnik	VI.	Latinščino v VI. in VII. — Grščino v V.	16
14	Josip Schweiger , c. kr. redni učitelj	VII.	Matematiko v II. b, IV. a, IV. b in VII. — Prirodoslovje v III. a, III. b in VII.	20
15	Jakob Teršan , c. kr. profesor	I. b	Slovenščino v I. b. — Latin- ščino v I. b. — Grščino v VIII.	16
16	Ivan Tertnik , dr. modroslovja, c. kr. profesor VII. činovnega reda	—	Slovenščino v II. a in IV. b. — Latinščino v II. a. — Grščino v VI.	16
17	Alojzij Virbnik , c. kr. profesor VII. činovnega reda	V.	Nemščino v I. a. — Latinščino v V. — Grščino v III. a	16
18	Josip Wester , c. kr. profesor VIII. činovnega reda, po- močnik ravnateljstva	IV. a	Slovenščino v IV. a in VII. — Latinščino v IV. a. — Grščino v III. b. — Telovadbo v III. a	17

Šte- vilo	Ime in značaj	Raz- rednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
19	Gvidon Sajovic , dr. modro- slovja, c. kr. začasni učitelj, asistent na deželnem muzeju	II. a	Matematiko v II. a. — Priro- dopis v I. a, I. b, I. c, II. a in II. b. — Prirodoslovje v IV. a in IV. b	19
20	Ivan Leskošek , namestni gimna- zijski učitelj, c. in kr. poroč- nik v rezervi pri 4. trdnjav- skem artilerijskem polku	I. c	Slovenščino v I. c. — Nem- ščino v IV. a in V. — Latin- ščino v I. c. — Od 5. maja tudi nemščino v III. c	(18) 22
21	Fran Pavlič , namestni gimna- zijski učitelj, c. in kr. poroč- nik v rezervi pri 79. peš- polku, vodja mladinskih iger	IV. b	V I. polletju: Nemščino v II. b in III. c. — Latinščino in grščino v IV. b. — Zgodovino v II. b. — V II. poll.: Nemščino in zgodovino v II. b. — Latin- ščino in grščino v IV. b. — Od 5. maja tudi grščino v III. c	(21) (17) 22
22	Adolf Robida , namestni gimna- zijski učitelj	Od 5. maja III. c	V I. polletju: Slovenščino v V. — Nemščino v II. a. — V II. poll.: Slovenščino v V. — Nemščino v I. c, II. a in III. c. — Od 5. maja tudi slovenščino v III. c	(7) (16) 19
23	Ivan Škerlj , namestni gimna- zijski učitelj	III. b	V I. polletju: Nemščino v I. c in III. b. — Latinščino v III. b. — Grščino v IV. a. — Zgodovino v II. a. — V II. poll.: Nemščino v III. b. — Latinščino v III. b. — Grščino v IV. a. — Zgodo- vino v II. a. — Od 5. maja tudi latinščino v III. c	(21) (16) 22
24	Ludovik Vagaja , namestni gim- nazijski učitelj	—	Matematiko v I. c in III. c. — Prirodoslovje v III. c. — Zemljepis v I. a, I. b in I. c. — Lepopisje v I. a, I. b in I. c	17
25	Evgen Sajovic , namestni telo- vadni učitelj	—	Telovadbo v I. a, I. b, I. c, II. a, II. b, III. b in III. c.	14
26	Anton Sovre , namestni gimna- zijski učitelj, c. in kr. poroč- nik v rezervi pri 96. pešpolku	Do 5. maja III. c	Do 5. maja: Slovenščino v III. c. — Nemščino v IV. b. — Latinščino in grščino v III. c.	(18)

B. Za neobvezne predmete.

- 1.) **Josip Berce**, profesor na mestnem dekliškem liceju, je učil **laščino** v 2 tečajih, I. tečaj v 2 oddelkih, po 2 uri na teden.
- 2.) **Fran Novak**, c. kr. profesor na I. državni gimnaziji, je učil **slovensko stenografijo** v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 3.) **Dr. Janko Pretnar**, profesor na mestnem dekliškem liceju, je učil **francoščino** v I. tečaju 2 uri na teden.
- 4.) **Adolf Robida**, namestni gimnazijski učitelj (gl. A, št. 22), je učil **nemško stenografijo** v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 5.) **Evgen Sajovic**, namestni telovadni učitelj (gl. A, št. 25), je učil **telovadbo** v 1 oddelku 2 uri na teden.
- 6.) V I. polletju: **Peter Šmitek**, risarski asistent na c. kr. državni višji realki, je učil **risanje** v 3 tečajih (II. in III. tečaj združena) 4 ure na teden. V II. polletju: **Maksim Gaspari**, risarski asistent na c. kr. I. državni gimnaziji.
- 7.) **Josip Vedral**, državno izprašani učitelj glasbe in petja za srednje šole, učitelj „Glasbene Matice“, je učil **petje** v 3 oddelkih, 5 ur na teden.

Po drugih zavodih sta učence našega zavoda poučevala:

- 8.) **Josip Mazi**, c. kr. profesor državne višje realke v Ljubljani, je na c. kr. I. državni gimnaziji poučeval **opisno geometrijo** v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 9.) **Celda Mis**, c. kr. profesor na državni obrtni šoli v Ljubljani, je tamkaj poučeval **modeliranje** v nedeljski javni modelirski šoli.

Šolski sluga: **Ivan Rozman**. Pomožni sluga: **Ivan Gril**.

II.

Učni načrt.

A. Obvezni predmeti.

Podlaga pouku v obveznih predmetih, razen nemščine v I. in II. razredu in slovenščine, je normalni učni načrt za gimnazije, objavljen z razpisom naučnega ministrstva z dne 20. marca 1909, št. 11.662. — Učni načrt za nemščino v I. in II. razredu določuje razpis naučnega ministrstva z dne 6. julija 1892, št. 11.297 (naznanjen z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 30. julija 1892, št. 1478). Število tedenskih ur za nemščino se je z razpisoma naučnega ministrstva z dne 22. septembra in 14. decembra 1908, št. 27.245 in 40.914 (naznanjenima z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 22. februarja 1909, št. 7223 ex 1908) pomnožilo v prvih dveh razredih od 4 na 5, v III. razredu od 3 na 4. — Slovenščina se poučuje po učnem načrtu, ki ga je odobrila deželni šolski svet z razpisom z dne 28. maja 1888, št. 885. — Kot obvezna predmeta sta se uvedla: lepopisje z razpisom naučnega ministrstva z dne 29. januarja 1910, št. 49.538 ex 1909 (naznanjenim z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 9. februarja 1910, št. 820), in telovadba z razpisom naučnega ministrstva z dne 28. decembra 1910, št. 15.156 (naznanjenim z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 10. januarja 1911, št. 103).

Za učni jezik veljajo te določbe, navedene kronologično: 1.) Razpis naučnega ministrstva z dne 22. julija 1882, št. 10.820 (naznanjen z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 29. julija 1882, št. 1386), določa, da je v I. in II. razredu slovenščina učni jezik pri vseh predmetih, delno izvzeta je nemščina; v III. in IV. razredu pa je nemščina učni jezik za nemščino in grščino, za vse druge predmete pa slovenščina, a pri prevajanju Cezarja v IV. razredu se sme poleg slovenščine uporabljati tudi nemščina. V odnosno obveznih ali na izvoljo danih predmetih, razen petja in slovenske stenografije, je učni jezik nemški, imenstvo je podajati sploh v obeh jezikih. Ta razpis se je obnovil ob ustanovitvi samostojne državne nižje gimnazije v Ljubljani z razpisom naučnega ministrstva z dne 27. decembra 1889, št. 21.086 (naznanjenim z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 8. januarja 1890, št. 22). — 2.) Razredom višje gimnazije določuje ministrska naredba z dne 4. avgusta 1900, št. 22.102 (naznanjena z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 17. avgusta 1900, št. 2173) nemščino kot učni jezik pri vseh predmetih, izvzemši slovenščino, pri katere pouku služi slovenščina kot učni jezik (v zmislu razpisa naučnega ministrstva z dne 20. septembra 1873, št. 8172). — 3.) Razpisa naučnega ministrstva z dne 22. septembra in 14. decembra 1908, št. 27.245 in 40.914 (naznanjena z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 22. februarja 1909, št. 7223 ex 1908), ukazujeta, da naj se v utrakvističnih državnih gimnazijah na Kranjskem polagoma uvede slovenski učni jezik po razmerju, kakor so na razpolago odobrena učila in odobreni učni pripomočki, in da naj se poučujeta od začetka šolskega leta 1908./9. verouk v V. razredu in grščina v III. razredu v slovenskem učnem jeziku. Pomnožitev učnih ur za nemščino (glej zgoraj!) naj se uporablja v prvi vrsti za intenzivnejše vaje v praktičnem ustnem, odnosno pismenem miselnem izrazovanju v nemškem jeziku. — 4.) Razpis deželnega šolskega sveta z dne 13. septembra 1909, št. 2480, navaja razpis naučnega ministrstva z dne 25. oktobra 1907, št. 2575 (ta ministrski razpis se tukajšnjemu zavodu ni naznanil), glasom katerega se ima (v višjih razredih) nemščina, zemljepis in zgodovina ter matematika na utrakvističnih, odnosno slovenskih gimnazijah tudi še naprej z nemškim učnim jezikom poučevati. — 5.) Razpis naučnega ministrstva z dne 1. oktobra 1909, št. 39.330 (naznanjen z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 6. oktobra 1909, št. 5920), dovoljuje, da se sme na utrakvističnih gimnazijah kranjskih tudi matematika v V. razredu poučevati s slovenskim učnim jezikom, dočim se nemščina, dalje zgodovina in zemljepis v zgornjih razredih in matematika na učnonačrtni zgornji stopnji (VI. do VIII. razred) poučuj z nemškim učnim jezikom. Obenem je ministrstvo dovolilo rabo slovenskih knjig za prirodopis v V. in z razpisom z dne 29. septembra 1909, št. 38.727, za verouk v VI. razredu. Nadaljnje odredbe razpisa deželnega šolskega sveta z dne 13. septembra 1909, št. 2480 (zgoraj točka 4.) ostanejo v veljavi. — 6.) Razpis naučnega ministrstva z dne 5. julija 1911, št. 20.457 (naznanjen z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 20. julija 1911, št. 4571), dovoljuje, deloma izpreminjajoč ministrski razpis z dne 25. oktobra 1907, št. 2575 (recte z dne 1. oktobra 1909, št. 39.330), da se na utrakvističnih gimnazijah kranjskih, počenši s šolskim letom 1911./12., tudi matematika polagoma od VI. do VIII. razreda poučuje s slovenskim učnim jezikom. Glede pouka v latinščini in grščini ostane pri dosedanjih odredbah, da se namreč vpelje slovenski učni jezik šele po razmerju, kakor so za imenovana predmeta na razpolago odobrene šolske knjige, odnosno kakor deželni šolski svet pomožne knjige

za prikladne spozna. — V zmislu teh razpisov se je slovenski učni jezik vpeljal kot nadaljevanje za verouk v VII. in VIII., za prirodopis v VI. in za matematiko v VII. razredu. Takisto se je s šolskim letom 1912./13. logika v VII. razredu s slovenskim učnim jezikom vpeljala.

Učni jezik je bil torej v šolskem letu 1912./13. takole razdeljen:

a) V vseh štirih nižjih razredih je bila **slovenščina** učni jezik pri vseh predmetih razen nemščine, ki se je poučevala z nemškim učnim jezikom.

b) V višjih razredih je bila **slovenščina** učni jezik za verouk in slovenščino v vseh razredih, za prirodopis v V. in VI., za matematiko v V. do VII. in za logiko v VII. razredu.

c) **Nemščina** je služila kot učni jezik v vseh višjih razredih pri latinščini, grščini, nemščini, zgodovini in zemljepisju, dalje pri matematiki in psihologiji v VIII. in pri prirodoslovju v VII. in VIII. razredu.

Pregled predmetov, razpredeljenih po posameznih razredih in tedenskih urah.

Predmet	I. a	I. b	I. c	II. a	II. b	III. a	III. b	III. c	IV. a	IV. b	V.	VI.	VII.	VIII.	Skupaj
Verouk	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28
Latinščina	8	8	8	7	7	6	6	6	6	6	6	6	5	5	90
Grščina	—	—	—	—	—	5	5	5	4	4	5	5	4	5	42
Nemščina	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	3	3	3	3	57
Slovenščina	3	3	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	34
Zgodovina	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	3	4	3	4	28 (I. poll.) 27 (II. poll.)
Zemljepis	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	—	—	22
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	41
Prirodopis	2	2	2	2	2	—	—	—	3	3	3	2	—	—	21
Prirodoslovje	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	4	3	13 (I. poll.) 14 (II. poll.)
Propedeutika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Lepopisje	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Telovadba	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	16
Skupaj	28	28	28	27	27	31	31	31	28	28	28	28	28	28	399

B. Neobvezni predmeti.

1. Telovadba.

Telovadbo so obiskovali dijaki IV. do VIII. razreda. Vršila se je v enem oddelku dvakrat na teden; pri rodni telovadbi so bili dijaki razdeljeni v tri vrste.

Udeležba: v prvem tečaju 24, v drugem 24. — Telovadnih ur je bilo v prvem tečaju 29, v drugem 27. — Telovadilo se je v telovadnici in na vrtu.

Učna osnova: Vadila se je snov kakor jo predpisuje učna osnova (odredba ministra za uk in bogočastje z dne 27. junija 1911, št. 25.681) za IV., V., VI., VII. in VIII. razred.

2. Petje.

V tem predmetu so se poučevali učenci v treh tečajih po nastopnem načinu:

I. tečaj (začetniki, 2 uri na teden).

Predmet temu tečaju so bili temelji petja do vštetihi durovih načinov, praktične pevske vaje ter eno-, dvo- in triglasne vaje in pesmi po Foersterjevi „Pevski šoli“.

Udeležba: v prvem polletju 37, v drugem polletju 23 učencev.

II. tečaj (mešan zbor, 2 uri na teden). Vadile so se preproste posvetne in cerkvene pesmi. Udeležba: v prvem polletju 19, v drugem polletju 22 učencev.

III. tečaj (moški zbor, po 1 uro na teden). Vadili so se posvetni moški zbori in za službo božjo potrebni cerkveni. Udeležba: v prvem polletju 30, v drugem polletju 26 učencev.

Pripomnja: Višja gimnazija je imela moški zbor, nižja pa mešan.

3. Risanje.

V tem predmetu so se učenci poučevali v treh tečajih 4 ure na teden. Drugi in tretji tečaj sta bila združena.

Učni načrt:

I. tečaj: Risanje geometriških osnovnih likov, na podlagi teh razvijanje modernih okraskov. Stiliziranje naravnih oblik. Posode v narisu. Risalo se je s svinčnikom, slikalo pa z vodenimi barvami.

Udeležba: v prvem polletju 48, v drugem polletju 43 učencev.

II. tečaj: Perspektivno risanje. Risanje in slikanje po geometriških telesih in predmetih iz učenčevega obzorja. Uporaba teh predmetov v stiliziranje ornamentalnih okraskov. Popolno senčenje. Skiciranje enostavnih pokrajinskih motivov.

Udeležba: v prvem polletju 20, v drugem polletju 14 učencev.

III. tečaj: Risanje in slikanje posod, orodja in pozneje tihožitij. Risanje človeške glave po predlogah in modelih iz sadre. Skiciranje pokrajinskih motivov.

Udeležba: v prvem polletju 15, v drugem polletju 14 učencev.

4. Stenografija.

a) Slovenska.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učna knjiga: Fr. Novak, Slovenska stenografija, I. del, 2. izdaja, in II. del, v Ljubljani 1910 in 1901.

I. tečaj (2 uri na teden): Korespondenčno pismo (t. j. nauk o besedotvoritvi).

Udeležba: v prvem polletju 27, v drugem polletju 23 učencev.

II. tečaj (2 uri na teden): Debatno pismo ali stavkovno krajšanje.

Udeležba: v prvem polletju 16, v drugem polletju 15 učencev.

b) Nemška.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt: I. tečaj: Korespondenčno pismo; II. tečaj: Stavkovno krajsanje (debata).

Učna knjiga za oba tečaja: Josef Jahne, Lehr- und Lesebuch der Gabelsbergerschen Stenographie. Wien 1910.

Udeležba: I. tečaj: v prvem polletju 28, v drugem polletju 22 učencev; II. tečaj: v prvem polletju 17, v drugem polletju 16 učencev.

5. Francoščina.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v enem (I.) tečaju po 2 uri na teden.

Učni načrt:

Glasoslovje in oblikoslovje. Določni in nedoločni spolnik, sklanjatev samostalnikov, pridevnik, zaimek, števniki, prislov, predlog, spregatev pravih in najvažnejših nepravilnih glagolov. Učenje na izust in obnavljanje predelanih beril, na njih sloneče razgovarjanje po I. delu Juvančičeve „Učne knjige francoskega jezika“. V drugem polletju se je čital roman: A. Daudet, Tartarin de Tarascon.

Udeležba: v prvem polletju 17, v drugem polletju 7 učencev.

6. Laščina.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt:

I. tečaj (dva oddelka po 2 uri na teden): Glasoslovje in oblikoslovje prvih 34 lekcij učne knjige Boerner-Lovera-Ive, Lehr- und Lesebuch der italienischen Sprache.

Udeležba: v prvem polletju 48, v drugem polletju 31 učencev.

II. tečaj (2 uri na teden): Nadaljevanje predmeta po učni knjigi Boerner-Lovera-Ive, Lehr- und Lesebuch der italienischen Sprache. Razen tega se je čitalo iz revije „La Lettura“: La croce d'oro; Passano gli Ascari; I fasti della Gastronomia; Nel bosco della streghe, in Dante, Divina Commedia I. do VI.

Udeležba: v prvem polletju 17, v drugem polletju 12 učencev.

7. Opisna geometrija.

V tem predmetu so se poučevali učenci VI., VII. in VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden na c. kr. I. državni gimnaziji.

Udeležba: v prvem polletju: I. tečaj 5 učencev, II. tečaj 5 učencev; v drugem polletju: I. tečaj 0 učencev, II. tečaj 4 učenci.

8. Modeliranje.

V tem predmetu so se poučevali učenci V., VII. in VIII. razreda v enem tečaju, ki se je vršil na c. kr. državni obrtni šoli od 1. oktobra do 25. maja vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne.

Tvarina: Poučevalo se je individualno. Bršlinovi, hrastovi in podobni listi po naravi v povečani obliki. Dalje bolj komplicirani listi in cvetje, kjer je treba perspektivo uvaževati; pegasti kačnik, pelargonije, marjetice in ciklame. Oblanje, klobuk v relifu. Domači zajec kakor tudi golob in morski prašiček v eni ali več pozicijah v relifu ali v okrogli plastiki. Glava po modelu, kot plastična maska in relief v profilu.

Udeležba: 2 iz V., 3 iz VII., 2 iz VIII. razreda, skupaj 7 učencev.

III.

Prebrana tvarina.

A. Iz latinščine.

III. a razred. Berila iz Košanove Latinske čitanke za tretji gimnazijski razred, in sicer: iz Kornelija Nepota: Miltiades, Themistocles, Aristides, Epaminondas; domače berilo: Pausanias, Pelopidas; iz Kurcija Rufa odstavki št. 1, 2, 4, 5, 6; domače berilo: odstavek št. 9.

III. b razred. Berila iz Košanove Latinske čitanke za tretji gimnazijski razred, in sicer: iz Kornelija Nepota: Miltiades, Themistocles, Aristides; domače berilo: Pausanias, Epaminondas; iz Kurcija Rufa odstavki št. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9.

III. c razred. Berila iz Košanove Latinske čitanke za tretji gimnazijski razred, in sicer: iz Kornelija Nepota: Miltiades, Themistocles, Aristides, Cimon, Epaminondas; iz Kurcija Rufa: odstavki št. 1, 2, 4, 5, 6.

IV. a razred. Caesaris Commentarii de bello Gallico (ed. Prammer-Kappelmacher): comm. I; IV., c. 1—19; VI., c. 9—20, 25—28; VII. (izbera). — Domače berilo: comm. II., c. 1—15 (Debelak, Drovenik, Puc, Semen); II., c. 15—28 (Pauer, Sbrizaj, Veselý); III., c. 1—16 (Ahčin, Benčan, Drovenik, Kavčič, Pauer, Pavlin, Semen, Urbas); III., c. 17—29 (Urbas); IV., c. 20—36 (Ahčin, Benčan); VII., c. 57—67 (Pavlin).

IV. b razred. Caesaris Commentarii de bello Gallico (ed. Prammer-Kappelmacher): comm. I; IV.; VII., 1—20. — Domače berilo: comm. VII., c. 21—28 (Sadar); VII., c. 29—35 (Fakin); VII., c. 36—45 (Črnagoj); VII., c. 46—50 (Križman); VII., c. 51—56 (Kumelj); VII., c. 57—62 (Kovač); VII., c. 63—67 (Gabršek Jožef); VII., c. 68—73 (Bahovec); VII., c. 74—77 (Kajfež); VII., c. 78—83 (Jeglič); VII., c. 84—89 (Majcen).

V. razred. Ovidius (ed. Sedlmayer): I. Versus memoriales, 1—40; II. Disticha, 1—15; Metamorph.: 1, 2, 4, 5, 9, 10, 16, 17, 18, 20; Eleg.: I. (1), II. (5, 6), III. (3, 4). Livius (ed. Zingerle-Scheindler): XXII. — Na izust: Ovidius: Versus memoriales, Metamorph. 2 (1—25). — Domače berilo: Livius, XXI., c. 31—39 (Gabrejna Fran); Ovidius, Metamorph. 26 (Goljar Srečko); Eleg. IV., 3, 4; Livius, XXI., c. 15—20 (Jeglič Ciril); Livius, I,

c. 9—14 (Kadunc Rafael); Livius, XXI., c. 10—15 (Kavčič Viktor); Ovidius, Eleg. III., 8 (Kozelj Milan); Ovidius, Metamorph. 34 (Krištof Vladimir); Ovidius, Metamorph. 3 (Lajovic Ladislav); Ovidius, Eleg. IV., 2 (Leben Stanko); Ovidius, Eleg. III., 1 (Stenovec Fran).

VI. razred. Sallustius, Bellum Iugurthinum: 1—50, 61, 62, 79, 84, 89, 90. Cicero, In Catilinam: oratio I. Vergilius, Aeneis: lib. I.; II., 1—297. — Na izust: Vergilius, Aeneis, lib. I., 1—33. — Domače berilo: Aeneis, lib. III., 1—355 (Kovač Jos.); Aeneis, lib. III., 356—718 (Vizjak Fran).

VII. razred. Cicero, Pro imperio Cn. Pompei, Cato Maior de senectute. Vergilius, Aeneis: lib. II., 195—804; lib. IV., 1—220.

VIII. razred. Horatius (ed. Huemer): Carmina: lib. I., 1, 4, 6, 10, 11, 17, 18, 20, 22, 31, 32, 38; lib. II., 3, 10, 13, 14, 17, 18, 20; lib. III., 8, 9, 13, 21, 30; lib. IV., 3, 7, 8, 9; Epodi 2; Satirae: lib. I., 6, 9; lib. II., 6; Epistulae: lib. I., 7, 16. — Na izust: Carmina: lib. I., 1, 4, 31; lib. II., 14, 20; lib. III., 13, 30; lib. IV., 3; Epodi 2. Tacitus (ed. Weidner), Annales, lib. I., 1—49.

B. Iz grščine.

V. razred. Xenophon, Chrestomathie (ed. Schenkl): Anabasis, št. I.—III. Homer, Ilias (ed. Christ): lib. I.; II., 1—369. — Na izust: Ilias, lib. I., 1—66.

VI. razred. Xenophon, Chrestomathie (ed. Schenkl): Anabasis, izbor iz št. VII., VIII., IX.; Memorab. Socrat. št. III. Homer, Iliad. (ed. Christ), spev II., III., IV., VI. Herodot, Auswahl (ed. Scheindler), št. 1, 27, 28. — Domače berilo: Herodot, št. 4 (Outrata), 5 (Kovač, Mravlje), 6 (Pance), 8 (Brenčič, Černe Ant.), 10 (Kavčnik), 11 (Vider), 12 (Vizjak Fr.), 14 (Hrovatin), 15 (Černe Iv.), 16 (Guzelj); Homer, Iliad., V., 1—312 (Oblak), 313—572 (Jeretina).

VII. razred. Homer (ed. Christ), *᾽Οδύσσεια*: lib. I. (1—74), V., VI., VII., IX., XI. Plato (ed. Huemer), Apologia. Demosthenes (ed. Wotke) *Ὀλνρδισκός Α.* — Domače berilo: Homer, *᾽Οδύσσεια*, lib. XII, in Plato, Phaidon, p. 57 ff. (Des Helden letzter Tag) (Kuhar); Plato, Kriton (Seliškar).

VIII. razred. Platon (ed. Huemer), Apologia Socratis, c. 15—33; IV. (2); V. (1, 2, 3); Aristoteles, IX., XIII., XV. (2). Sophokles (ed. Schubert-Hüter), Elektra. Homer, *᾽Οδύσσεια*, spev XXIII.

C. Iz nemščine.

V. razred. Izbor iz čitanke. — Na pamet: Goethe: Erlkönig; Schiller: Die Kraniche des Ibykus; Uhland: Harald; Geibel: Der Tod des Tiberius; Walther von der Vogelweide; nekaj krajših pesmic.

VI. razred. Šolsko berilo: Razen čitanke Shakespeare: Koriolanus; Goethe: Götz von Berlichingen; Schiller: Don Karlos. — Domače berilo: Droste-Hülshoff: Die Judenbuche; Hoffmann: Der goldne Topf; Lessing: Emilia Galotti, Nathan der Weise; Schiller: Die Räuber, Fiesko.

VII. razred. Šolsko berilo: Razen čitanke Goethe: Egmont, Tasso; Grillparzer: Des Meeres und der Liebe Wellen. — Domače berilo: Schiller: Kabale und Liebe, Die Jungfrau von Orleans, Die Braut von Messina; Goethe: Achilleis; Kleist: Michael Kohlhaas; Ludwig: Zwischen Himmel und Erde; Stifter: Das Heidedorf, Die Narrenburg; Heibel: Agnes Bernauer.

VIII. razred. Šolsko berilo: Razen čitanke Raimund: Der Verschwender; Freytag: Bilder aus der deutschen Vergangenheit. — Domače berilo: Hebbel: Die Nibelungen; Immermann: Der Oberhof; Ibsen: Die Helden auf Helgeland.

Č. Iz slovenščine.

V. razred. Narodno slovstvo: od umetnega epsko pesništvo. — Šolsko berilo: razen beril iz čitanke: Jurčič, Deseti brat; Sket-Wester, Balade in romance; Detela, Malo življenje. — Domače berilo: Finžgar, Naša kri. — Govorne vaje.

VI. razred. Krst pri Savici. Martin Krpan. Meškov „Berač“. Iz Stritarjeve „Rosane“. „Tugomer“ (odlomek iz Čitanke). Lirsko in didaktično pesništvo, zlasti Vodnikove, Prešernove pesmi, Koseski, Jenko, Stritar. — Hrvatsko štivo: Peter Petrović II. Njeguš, Gorski Vijenac. Hrvatski pripovedači (izdanje „Društva hrvatskih profesora“).

VII. razred. Staroslovensko štivo iz Sketove Staroslovenske čitanke. Slovenska slovstvena zgodovina do Vodnika s čitanjem odstavkov iz Čitanke. Shakespeare-Cankar, Hamlet.

VIII. razred. Katoliška doba. Vodnik in njegova doba. Prešernove poezije. Kranjska Čbelica. Ilirizem. Bleiweisove „Novice“. Levstikovi spisi. Jenkove pesmi. Stritarjeva dela. Gregorčičeve pesmi. Slovenska moderna (po Čitanki).

IV.

Govorne vaje.

A. Iz nemščine.

V. razred. Aplenc: Über die Dampfmaschine. — Goljar: Das älteste Rußland in seinen Beziehungen zu Europa. — Grden: Die französische Revolution. — Jeglič: Schiller. — Kadunc: Die Ausgrabungen von Pompei. — Lajovic: Hagens Rolle im Nibelungenliede. — Leben: Phidias und seine berühmtesten Werke. — Mežan: Meine Wanderung auf den Nanos. — Smerdu: Mein Ausflug auf den Kumberg. — Stenovc: Scheffel und sein „Ekkehard“. — Sterle: Die Lohengrinsage. — Terpin: Die Wanderungen der Pflanzen. — Zupanič: Napoleon I. und seine Mutter. — Židan: Die Einwanderung der Kroaten in ihre heutigen Wohnsitze und ihre Bekehrung zum Christentum. — Kozelj: a) Die Erfindung der Buchdruckerkunst, b) Der Totenkult bei den alten Ägyptern.

VI. razred. Černe Josip: Das deutsche Ritterwesen. — Dolenc: Über die unterseeischen Angriffs- und Verteidigungswaffen. — Hrovatin: Buddhas Lehre. — Jeretina: Schliemanns Ausgrabungen. — Kremžar: Das Liebesleben der Pflanzen. — Oblak: Die Hunnen. — Outrata: Egmont in der Geschichte und im Goetheschen Drama. — Rihar: Die Wanderheuschrecke. — Rižner: Das Radium. — Tomšič: Die Bauernaufstände in Krain. — Uran: Rafaels Leben und Werke. — Vider: Suggestion und Hypnotismus. — Vilman: a) Inhaltsangabe der Kleistschen Novelle „Michael Kohlhaas“, b) Die Arbeit des Wassers und des Windes. — Zupan: Das Leben der Biene.

VII. razred. Bezljaj: Der Löwe. — Čermak: Über die Entwicklung der Luftschiffahrt. — Erlah: Maxim Gorki. — Koleša: Die Röntgenstrahlen im Dienste der Heilkunde. — Kūhar: Shakespeares Leben und Bedeutung. — Lovšin: Shakespeares „Hamlet“. — Mauer: Einiges über Leonardo da Vinci. — Orehek: Die weltgeschichtliche Bedeutung des Wiener Sieges im Jahre 1683. — Osana: Kleists „Hermannsschlacht“. — Petrič: Der Winter im Gebirge. — Prezelj: Franklins Nordpolexpedition. — Puhar: Hebbels „Maria Magdalena“. — Selškar: Die Entwicklung und die Bedeutung des Alpinismus. — Stuehec: Napoleons Zug gegen Rußland. — Škof: Die Gebilde der Mondoerfläche. — Turk: Grillparzers „Sappho“.

VIII. razred. Amon: Abriß der Geschichte der Bulgaren. — Cerar: Aus der Zeit Buddhas. — Čarf: Mit dem Rad über den Loiblpaß und den Seebergsattel. — Gregorec: Webers „Dreizehnlinden“. — Gregorič: a) Die Luftschiffahrt einst und heute, b) Die Röntgenstrahlen. — Janežič: Mein Ausflug in die Ledenicagrotte. — Koporc: Das Land der Schwarzen Berge unter Nikolaus I. — Kuralt: Mein Ausflug nach Triest und Venedig. — Leskovec: Die Holländer als Beherrscher der Meere. — Miglič: a) Das Verhältnis zwischen Theorie und Praxis in der Musik, b) Wagners „Ring des Nibelungen“. — Mohar: Die Licht- und Nahrungsfrage der Wälder. — Novak: Zur Geschichte der bildenden Kunst. — Peček: a) Der scheinbare jährliche Sonnenlauf in den verschiedenen geographischen Breiten, b) Der Purpurgebrauch im Laufe der Zeiten. — Petavs: Das Problem des Konfliktes zwischen Dorf und Stadt in Freytags „Verlorener Handschrift“. — Pirc: a) Das Leben des Meeres, b) Die Sprache der Tiere. — Rigler: Die erste Reifnitzer Schule. — Švigelj: Die Totenbestattung.

B. Iz slovenščine.

V. razred. Aplenc Emerik: Ljubljanski potres. — Banovec Rudolf: Potovanje v Zagreb. — Bregar Josip Milan: Električna, nje pridobitev in uporaba. — Eiletz Leopold: Ljudevit Gaj. — Goljar Srečko: Grški osvobodilni boji. — Jeglič Ciril: Marko Pohlin. — Kadunc Rafael: Simon Gregorčič. — Komar Stanislav: Boji Slovencev z Bizantinci. — Kristof Vladimir: Blaž Kozenn. — Kozelj Milan: Shakespearov „Hamlet“. — Lajovic Ladislav: Primož Trubar. — Leben Stanislav: Finžgarjev roman „Pod svobodnim solncem“. — Mežan Leo: Dantejeva „Divina commedia“. — Rajšek Josip: Palmotič. — Sever Avgust: O godalih. — Stenovec Fran: Fizika in kemija pri najstarejših kulturnih narodih. — Stojan Fran: Shakespearov „Beneški trgovec“. — Židan Ivan: O luni.

VI. razred. Brenčič Vinko: Životopis Josipa Jurčiča. — Černe Anton: Kranjskogorsko narečje. — Černe Ivan: Stritar kot pesnik. — Černe Josip: Nastanek in razvoj denarja. — Dolenc Vladimir: a) Razvrstitev „Gorskega Vijenca“, b) O Stritarjevi „Rosani“. — Guzelj Josip: Naša domovina v prazgodovinski in rimski dobi. — Haller Leopold: Ob stoletnici Napoleonove Ilirije. — Hrovatin Ivan: Ilirec Stanko Vraz. — Jeretina Ivan: Pesnik Aleksandrov. — Kavčnik Leon: Hrvatsko Primorje. — Kovač Josip: Črnogorska zgodovina z ozirom na „Gorski Vijenec“. — Kremžar Fran: Ljudevit Gaj. — Outrata Fran: a) Elementi „Martina Krpana“, b) Stritarjeva pesem „Nazaj“. — Pance Pavel: Uvod v „Gorski Vijenec“. — Vizjak Bogomil: Splošna označba „Gorskega Vijenca“. — Vizjak Fran: O drugem delu „Gorskega Vijenca“.

VII. razred. Erlah Evstahij: O Sienkiewiczzevih delih. — Stuhec Fran: Stanko Vraz. — Arh Josip: Iz zgodovine elektrotehnike. — Čermák Jaroslav: Jaroslav Vrchlicky. — Kühar Rudolf: O ogrskih Slovincih, mojih rojakih. — Bezljaj Vladimir: O kemiji in alkimiji. — Lovšin Evgen: Naturalizem in racionalizem pri Grkih. — Seliškar Albin: O določiteljih spola. (S slikami.) — Petrič Janko: Par plezalnih tur v Kamniških planinah. (S slikami in fotografijami.) — Scharwitzl Anton: O slovenskih pasijonskih igrah na Koroškem. — Bregar Stanko: Prva izprehajališča in prvi javni nasadi v Ljubljani. — Škof Josip: Mehanika dušnega delovanja. (Referat študije prof. Seidla.) — Erlah Evstahij: Ksaver Meškova povest „Na poljani“.

VIII. razred. Amon Leopold: Naše kmetijstvo ob koncu prošlega stoletja. — Cerar Anton: Izprehod po Ljubljani pred 130 leti. — Čarf Miloš: O priseljevanju Slovanov. — Gregorec Srečko: Hrvatska zgodovina do smrti Ljudevita Posavskega. — Gregorič Miron: Običaji in zabave stare Ljubljane. — Janežič Matko: Prešernovi sodobniki v njegovih poezijah. — Koporc Josip: Ivan Mažuranić in njegov „Čengić-aga“. — Kuralt Anton: Preradovičev „Putnik“. — Leskovec Anton: Stanko Vraz. — Oblak Ivan: Ljudevit Gaj kot osebnost in kot politik. — Peček Fran: Kulturni pokret Ljudevita Gaja. — Pirc Ivan: Albanski običaji. — Švigelj Vatroslav: Šolstvo v Napoleonovi Iliriji.

V.

Naloge.

A. Za nemške sestavke.

V. razred. Šolske naloge: 1. Archibald Douglas — ein Beispiel glühender Vaterlandsliebe. (Nach Th. Fontane.) — 2. Der Pflichtenkonflikt Hagens vor seinem Kampfe mit Walther. — 3. *Πολλὴν ἀνάγκη γίνεσθαι δὴόσκαλος*. — 4. Gudrun. (Ein Charakterbild.) — 5. Parzivals Weg zum heiligen Grab. — 6. a) Die politische Lyrik Walthers von der Vogelweide, b) Der geschichtliche Hintergrund in E. Geibels „Tod des Tiberius“. (Zur Wahl.) — Domače naloge: 1. Auf dem Wege zum Friedhof am Allerheiligentage. — 2. a) Der Winter — ein Künstler, b) Der Nutzen des Feuers. (Zur Wahl.) — 3. a) Osterglocken, b) Wer ernten will, muß säen. (Zur Wahl.) — 4. a) Die Ruine im Walde, b) Was treibt den Menschen in die Fremde? (Zur Wahl.)

VI. razred. Šolske naloge: 1. Das Paradies, wie es sich die Bäuerin in H. Sachsens Fastnachtspiel „Der fahrend Schuler im Paradeis“ vorstellt. — 2. Warum mußte der sittliche Konflikt, in den sich Koriolan (V, 3) gestürzt sieht, unter allen Umständen für ihn verhängnisvoll werden? — 3. Gedankengang des Burckhardtschen Aufsatzes „Die Vollendung der Persönlichkeit“. — 4. Volkskundliches in der Erzählung „Die Judenbuche“ von A. Droste-Hülshoff. — 5. Ein mittelalterliches Gottesgericht. — 6. Oberon als Schutzgeist Hüons. — Domače naloge: 1. Ein Sonntagsmorgen auf dem Lande. — 2. Koriolans Charakterbild. — 3. Die Rache der Elemente für die von den Menschen an ihnen versuchte Unterjochung. — 4. Die Welt des Philisters und die Welt des Künstlers in Hoffmanns Erzählung „Der goldne Topf“.

VII. razred. Šolske naloge: 1. Der Preis des einfachen Naturzustandes in Schillers „Spaziergang“. — 2. Schillers „Kabale und Liebe“, ein Aufschrei des unterdrückten Bürgertums des XVIII. Jahrhunderts. — 3. Die künstlerische Einheit des „Liedes von der Glocke“. — 4. Wie wird die Handlungsweise des Michael Kohlhaas von den einzelnen Personen der gleichnamigen Kleistschen Novelle beurteilt? — 5. Grundanlage der klassischen und der romantischen Poesie und Kunst in der Bildung des Altertums und der neueren Welt, dargestellt nach A. W. Schlegels Vorlesungen (1, 12, 14) „Über dramatische Kunst und Literatur“. — 6. Das Recht des Individuums und des Staates, darzustellen nach dem Konflikt in Hebbels Trauerspiel „Agnes Bernauer“. — **Domače naloge:** 1. Es ist nach Goethes gleichnamigem Trauerspiel eine Charakteristik Egmonts zu geben. — 2. Treppen. — 3. Die Stimmung des einheimischen Volkes in Schillers „Braut von Messina“, ausgedrückt durch die Begleiter der Prinzen. — 4. Die hervorstechendsten Züge des deutschen Kleinstadtlebens nach Otto Ludwigs Dichtung „Zwischen Himmel und Erde“.

VIII. razred. Šolske naloge: 1. Des Krieges Greuel und Wohltaten. — 2. Der welthistorische Hintergrund der „Nibelungen“ Hebbels. — 3. Gedankengang des W. Diltheyschen Aufsatzes „Die Lebensanschauung der Dichter und die Philosophie“. — 4. Der Hofschulze in Immermanns „Oberhof“, ein Bild kernigen Bauerntums. — 5. Erlebnis und poetische Spiegelung. — **Domače naloge:** 1. Der Toten eingedenk, begrüßen wir das Leben. (Ricarda Huch.) — 2. Die Märchenelemente in Raimunds „Verschwender“ als treibende Kräfte der inneren Handlung. — 3. Altnordische Rechtsanschauungen in Ibsens „Helden auf Helgeland“.

B. Za slovenske sestavke.

V. razred. Domače naloge: 1. a) Četrt ure ob oknu, b) Česa me prosi obleka? — 2. Prepozno! — 3. a) Prvič v vasi, b) Prvič v mestu. — 4. a) Pomen štiva, b) Korist ognja, c) Škoda vode. (Dispozicijske naloge.) — **Šolske naloge:** 1. Non ignoravi me mortalem genuisse. (Premišljevanje na vernih duš dan.) — 2. Nočni pogovor obleke. — 3. a) Cerkovnik Ožbe, b) Skopost. (Po Detelovi povesti „Malo življenje“.) — 4. a) Prizor na grajskem vrtu Slemenškem, b) Matevžek, tip slovenskega kmeta, c) Na lovu. (Opisi in orisi po Jurčičevem romanu „Deseti brat“.)

VI. razred. Domače naloge: 1. Kako je na dvoru cesarja Janeza? (Kulturna slika. Po „Martinu Krpanu“.) — 2. a) „Nebo nema bez groma cijenu“. (Razprava o izreku v „Gorskem Vijencu“.) b) „Ja više nešto od vas vidim — to je sreća dala al nesreća“. (Vladika Danilo v „Gorskem Vijencu“.) — 3. a) Črnogorski vojvoda Draško v Benetkah. (Kulturnozgodovinska slika po „Gorskem Vijencu“ v primeri z „Martinom Krpanom“.) b) „Respice finem!“ (Razprava z ozirom na Vodnikovo pesem „Kos in brezen“.) — 4. Katoni. (Oris značaja. Po drami E. Kristana „Kato Vranković“.) — **Šolske naloge:** 1. Prosjaki v življenju in poeziji. (Po Meškovem „Beraču“.) — 2. Izpoved Črtomira, apostola slovanskega. — 3. Meč in plug vzdržujeta svet. (Razprava z ozirom na balkansko vojno.) — 4. Strelav in Levstikov „Popotnik“. (Primeri značajev.)

VII. razred. Domače naloge: 1. a) Čemu se učimo staroslovenščine? b) Razgovor s tujcem o kulturnem stanju našega naroda. — 2. a) Govornišтво, potrebna stroka našega znanja, b) „Podobno si je nedolžno otročje

in pevéje srce; samo si ustvari, česar ne najde vrhu zemlje.“ (Fr. Levstik.) — 3. a) Česa iz svoje prve mladosti se najbolje spominjam, b) Človek ljubi družbo, a véasih tudi rad samotari. (Dušeslovna črtica.) — 4. Kar veš in znaš, to premoreš. — Šolske naloge: 1. a) Značajnik in vetrenjak. (Primer.) b) Misli ob staroslovenskem rokopisu. (Supraslski zbornik iz c. kr. študijske knjižnice.) — 2. a) Kako nas gledališče zabava in vzgaja. (Razprava.) b) V dijaškem parterju. (Slika.) — 3. a) Vojna in mir. (Dialog.) b) Kako danes potujemo. — 4. a) Naše tekmovalno streljanje. (Poročilo.) b) Na Vodnikovem rojstnem domu. (Govor.)

VIII. razred. Domače naloge: 1. Primera Vodnikovih pesmi „Prošnja za kranjsko modrino“ po vsebini in obliki. — 2. Prešernove poezije in slovenska zgodovina. (Razprava.) — 3. a) Simon Jenko kot pesnik prirode, b) Gregorčičev verz: „Živeti vrli mož ne sme za se“ s socialnega stališča. — Šolske naloge: 1. a) „Sami si iščemo smetri in smotra.“ (A. Aškerc.) b) „Življenje boj je brezobziren, s človekom človek bije boj.“ (A. Aškerc.) — 2. a) Kako si tolmačim besede: „Duh stopa v Slovence Napoleonov, en zarod poganja, preroben, ves nov“, b) Ilirija, „prstan Evropin“. — 3. a) „Primum vivere, dein philosophari.“ (Razprava.) b) Vera v usodo. (Zgodovinsko-filozofska razprava.) — 4. Junaštvo. (Vsebina tega pojma v zgodovini narodov.)

VI.

Učila.

V šolskem letu 1912./13. so se prav izdatno pomnožile vse knjižnice in zbirke. Zakaj razen predpisanih prispevkov, ki jih vedno plačujejo učenci, je c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje z razpisom z dne 29. novembra 1912, št. 15.319, zopet dovolilo izvenredno dotacijo za učila v znesku 3000 K, izplačljivih v treh obrokih, katerih prvi za l. 1913. znaša 1500 K.

I. Gimnazijska knjižnica, in sicer:

1.) **Učiteljska knjižnica**, ki jo je oskrboval profesor *Ivan Maselj*, se je pomnožila v šolskem letu 1912./13. za 81 zvezkov, za 62 sešitkov in za 330 šolskih izvestij.

A. Nakupilo se je sledeče, in sicer:

a) kot nadaljevanje:

Österr. Mittelschule, XXVI. (1912). — Zeitschrift für die österr. Gymnasien, Jahrg. 63. (1912). — Zeitschrift für österr. Volkskunde, XVIII. (1912). — Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik. — Kosmos, Handweiser für Naturfreunde, IX. (1912). — Monatshefte für den naturwissenschaftlichen Unterricht, V. (1912). — Natur und Unterricht, III. (1911/12). — Archiv für slavische Philologie, Bd. 33. — Carniola, Izvestja muzejskega društva za Kranjsko, III. (1912). — Dom in Svet, 1912. — Popotnik, 1912. — Slovan, 1912. — Ljubljanski Zvon, 1912. — Veda, II. (1912). — Verordnungsblatt . . . , 1912. — Jahrbuch des höheren Unterrichtswesens in Österreich, 1912. — Berneker, Slavisches etymologisches Wörterbuch, seš. 9. — Zoologisches Wörterbuch, 2. A., seš. 3. — Brehm, Tierleben, 4. A., IX.

(Vögel/4.) IV. (Lürche). — Neuwirth, *Illustrierte Kunstgeschichte*, seš. 17. do 23. — Thomé, *Flora von Deutschland*, seš. 133. do 178. — Rabenhorst, *Kryptogamenflora*, VI. 15. — Publikacije „Matica Hrvatske“ pro 1912: 1.) Izvještaj . . . za 1911; 2.) Kolo hrvatsko, VII.; 3.) Bazala, *Povijest filozofije*, III.; 4.) Milčinović, *Bez sreće*; 5.) Nazor, *Hrvatski kraljevi*; 6.) Nušić, *Priče*; 7.) Dante-Kršnjavi, *Božanstvena komedija*, II.; 8.) Merezkovskij-Pasarić, *Petar Veliki i Aleksej*. — Publikacije „Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu“ pro 1912: 1.) Rad . . . , knjiga 190. do 194.; 2.) Zbornik za narodni život i običaje, sv. XVII./1., 2.; 3.) Djela . . . , sv. XX. in XXI.; 4.) Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, sv. 31.; 5.) Gradja za povijest kniževnosti hrvatske, knjiga 7.; 6.) *Codex diplomaticus* . . . , vol. X.; 7.) *Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium*, vol. XXXIII.; 8.) Mažuranić, *Prinosi za hrvatski pravno-povjestni rječnik*; 9.) *Ljetopis* . . . za god. 1911. — Publikacije „Slovenske Šolske Matice“ pro 1912: 1.) Didaktika, IV. del. Posebno ukoslovje prirodoslovnega pouka; 2.) *Domoznanstveni pouk*; 3.) *Flora slovenskih dežel*; 4.) *Pedagoški letopis*, XII. — Publikacije „Matica Slovenske“ pro 1912: 6 zvezkov. — *Zgodbe sv. pisma*, snopič 18.

b) na novo:

Geographischer Anzeiger, XIII. (1912). — Hübner, *Geographisch-statistische Tabellen*, 1912. — Strobl, *Geschichte des k. u. k. Infanterieregiments Nr. 17. I. und II. Bd.* — Schonack, *Der Horaz-Unterricht*. — Gangl, *Beli rojaki*. — Seidl, *Mehanika duševnega delovanja*. — Wendt, *Didaktik und Methodik des deutschen Unterrichts und der philosophischen Propädeutik*, 2. A. — Minor, *Neuhochdeutsche Metrik*, 2. A. — Strigl, *Sprachliche Plaudereien* (2 zv.). — *Rocznik slawistyczny* . . . , V. (1912). — Scheindler, *Praktische Methodik*, I. — Hartlebens *kleines statistisches Taschenbuch über alle Länder der Erde*, XX. Jahrg. (1913). — Schmid, *Generalregister zu . . . „Natur und Schule“ und „Monatshefte für den naturwissenschaftlichen Unterricht“*. — Gall-Rebhann, *Wandtafeln und Modelle zur Veranschaulichung des Lebens der Griechen und Römer*. — *Die Pragmatische Sanktion. Authentische Texte samt Erläuterungen und Übersetzungen*. Im Auftrage des k. k. Ministerpräsidenten Carl Grafen Stürgkh herausgegeben von Dr. G. Turba. — *Buch des Fluges* Herausgegeben von H. Hoernes. 3 zv. 1912.

B. Na darilih je prirastlo 23 zvezkov.

Podarili so: gimn. učitelj Evgen Sajovic 12, ravnatelj Štritof 7 zvezkov; visoka c. kr. deželna vlada Kranjska 1 izvod deželnega zakonika pro 1912; uredništvo časopisa „Friedens-Warte“ 14. letnik (1912) svojega časopisa; vseučilišni rektor Rauchberg 1 izvod svojega rektorskega govora (*Politische Erziehung*) ter dr. Fr. Uzun 2 izvoda svoje disertacije: *De orationum in Thucydidea historia sententiis et causis*.

C. Potom zamene je prejela knjižnica 330 + 3 srednješolskih izvestij.

2.) *Dijaška knjižnica.*

a) Nemški oddelek dijaške knjižnice, ki ga je oskrboval v šolskem letu 1912./13. profesor *dr. Janko Lokar*,* se je pomnožil za 70 del, oziroma 136 zvezkov:

* Pomagala sta mu pri izposojanju knjig sedmošolca Prezelj in Seliskar.

A. Po nakupu (za 51 del, oziroma 115 zvezkov):

Maday, Welchen Beruf soll ich ergreifen? — Floericke, Kriechtiere und Lurche fremder Länder. — Sven Hedin, Von Pol zu Pol (neue Folge). — Kraepelin, Einführung in die Biologie. — Weule, Die Urgesellschaft und ihre Lebensfürsorge. — Mein Österreich, I. — Das neue Universum, XXXIII. — Der gute Kamerad, 26. Folge. — Deutscher Hausschatz, XXXVIII. — Alte und neue Welt, XLVI. — Uhl, Der Nordpol. — Koelsch, Würger im Pflanzenreich. — Bölsche, Festländer und Meere im Wechsel der Zeiten. — Koelsch, Der blühende See. — Sven Hedin, Von Pol zu Pol (letzte Folge). — Bloem, Das Ende der großen Armee. — Salten, Kaiser Max, der letzte Ritter. — Hauptmann, Lohengrin. — Helfert, Österreichisches Jahrbuch (8. Bd.). — Mendheim, Ludwig Umland. — Voß, Die Völkerschlacht bei Leipzig. — Moser-Naunhof, Wissenschaftliche Allotria. — Spiero, Deutsche Lyrik seit 1850 (5 Ex.). — Freytag: Ingo, Ingsaban, Bilder aus der deutschen Vergangenheit (je 5 Ex.). — Kleist, Michael Kohlhaas (5 Ex.). — Grillparzer, Des Meeres und der Liebe Wellen (5 Ex.). — Hellinghaus, Bibliothek deutscher Klassiker (12 Bd.). — Seton-Thompson, Tierhelden. — Mylius, Die Türken vor Wien 1683. — Kümmel, Der große Krieg 1870 bis 1871. — Damaschke, Volkstümliche Redekunst. — Kypling, Im Dschungel. — Bürger, Des Freiherrn von Münchhausen wunderbare Reisen und Abenteuer. — Benndorf, Märchen aus 1001 Nacht. — Schneising-Marryat, Peter Simpel. — Mörike, Das Stuttgarter Hutzelmännlein. — Hebbel, Agnes Bernauer (5 Ex.). — Wagner, Die Meistersinger von Nürnberg (5 Ex.). — Zahn, Der Büber (5 Ex.). — Ludwig, Zwischen Himmel und Erde (5 Ex.). — Immermann, Der Oberhof (5 Ex.). — Höfner, Der junge Goethe. — Kühnel, Leonardo da Vinci. — Strecker, Friedrich Hebbel. — Brandt, Gottfried Keller. — Philipp, Goethes Frauengestalten. — Krauß, Das bayerische Hochland. — Bremen, Friedrich der Große. — Neviny, Wilhelm von Kaulbach. — Afanasjew, Russische Volksmärchen. — Alexis, Die Hosen des Herrn von Bredow. — Andersen, Kindermärchen; Der Glückspeter. — Auerbach, Barfüßele. — Avenarius, Die Kinder von Wohldorf; Balladenbuch. — Bauditz, Aus dem Forsthause. — Becker, Auf der Wildbahn. — Baumbach, Sommermärchen. — Chamisso, Peter Schlemihls wundersame Geschichte. — Conscience, Der Löwe von Flandern. — Dahn, Walhall. — Bartsch, Die Schillschen Offiziere. — Erckmann-Chatrian, Geschichte eines Soldaten im Jahre 1813. — Stutzer, Bismarcks Reden und Briefe. — De Wet's, Der Kampf zwischen Bur und Brite. — Budde, Naturwissenschaftliche Plaudereien. — Doflein, Ostasienfahrt. — Enzberg, Heroen der Nordpolarforschung. — Feldhaus, Luftfahrten einst und jetzt; Bezwingen der Lüfte; Ruhmesblätter der Technik. — Feldtmann, Der Naturfreund im Walde.

B. Po darilih (za 19 del, oziroma 21 zvezkov):

Podarili so: Avstrijsko društvo za ljudske knjige 3 zvezke svojih izdanj. — Založništvo Graeser: Shakespeare, Ein Sommernachtstraum; Grillparzer, Weh dem, der lügt; Hebbel, Die Nibelungen. — Založništvo Amelang: Greif, Prinz Eugen. — Prof. dr. Lokar: Kummer-Stejskal, Deutsches Lesebuch, VIII. Bd. — Osmošolec Gregorič: Schiller, Maria Stuart; Kleist, Prinz Friedrich von Homburg, Der zerbrochene Krug; Goethe, Hermann und Dorothea; Keller, Das Fähnlein der sieben Aufrechten. — Abiturijent Lavrič: Spielhagen, Hammer und Amboß; Anzengruber, Der Meineidbauer; Grillparzer, Das

goldene Vlies; Hebbel, Maria Magdalena. — Osmošolec Leskovec: Kleist, Prinz Friedrich von Homburg. — Abiturijent Miklave: Schiller, Über naive und sentimentalische Dichtung. — Sedmošolca Prezelj in Seliškar po en izvod Goethe, Achilleis.

Koncem šolskega leta šteje ta oddelek 1476 del, oziroma 1713 zvezkov.

b) Slovenski oddelek dijaške knjižnice, ki ga je oskrboval profesor dr. Fran Illešič,* se je pomnožil za 105 del, oziroma 149 knjig, in sicer:

A. Po nakupu (za 83 del, oziroma 123 knjig):

Knjige „Maticе Slovenske“ za 1912: Letopis; Zbornik; Zabavna knjižnica, XXIV.; Knezova knjižnica, XIX.; Peterlin-Petruška, Po cesti in stepi; Dostojevskij, Spomini iz mrtvega doma. — Knjige „Maticе Hrvatske“ za 1912: Bazala, Povijest filozofije; Merežkovskij, Petar Veliki i Aleksej; Milčinović Adela, Bez sreće; „Hrvatsko kolo“, 1912; Nazor Vladimir, Hrvatski kraljevi; Branislav Nušić, Priče; Dante-Kršnjavi, Božanska komedija, II.; Izveštaj „Maticе Hrvatske“. — Knjige „Družbe sv. Mohorja“ za 1912: Wester-Sket, Slovenske balade in romance; Podobe iz misijonskih dežel; Gruden, Zgodovina slovenskega naroda, 2. sn.; Slovenske Večernice, zv. 66.; Koledar za 1913. — „Zvonček“, 1912 (2 primerka). — „Vrtec“, 1912 (2 primerka). — „Slovenski Sokol“, 1912. — „Mentor“, IV. — „Pravljice.“ (Izdal Drag. Hribar.) — Bohinjec P., Zbrani spisi, I. — „Planinski Vestnik“, 1912. — „Dom in Svet“, 1912 (2 primerka). — „Zbirka ljudskih iger“, 7. sn. — Pugelj Milan, Brez zarje. — Milčinski Fr., Muhoborci. — Meško Fr. Ks., Na smrt obsojeni. — Osojnik, Češke pravljice. — Spisi Mišjakovega Julčka, I, II, III. — Gangl E., Zbrani spisi za mladino, I, II. — Rape Andrej, Mladini, I, II, III. — Peter Petrović II. Njeguš, Gorski Venec. (Prevel Perušek.) — Osojnik, Ribičev Jaka. — Sket-Wester, Slovenske balade in romance. — Slanc, Avstrijski Jugoslovani in morje. — Kres, VI. (1886). — Mir. Vilhar, Žaljanke, 1865. — Krek Gojmir, Anton Aškerc. — Vojnović Ivo, Dubrovačka trilogija. — „Slovenskemu narodu!“ Spoznavaj se sam. — M. V., Kaj je z alkoholom? — Kalan Janez, Početek protialkoholnega gibanja med Slovenci. — „Zlata doba ali treznost slovenskega naroda“, III. — Freudenreich, Graničari. — „Mladost“, Smotra za moderno književnost (1898). — „Naprej“, 1863. — „Besednik“, 1869, 1871, 1875, 1876. — „Ilustrirani Narodni Koledar“, 1891, 1893, 1894, 1897, 1898, 1901, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908. — Tolstoj L., Ljudske pripovedke. (Prevel dr. Lj. Pivko.) — Funtek A., Godec. — Kačić-Miošić, Razgovor ugodni naroda slovenskega. — Mickiewicz, Gražina. (Prevel Trnovec.) — Govékar Fr., Martin Krpan. — Bregar V., Potovanje v Liliput. — Hrvojić, Princ Evgen Savojski. — Ozvald K. dr., Naši kulturni delavci v zrcalu Prešernovih poezij. — Vrabl R., Sveta noč. — Maretić T., Naša narodna epika. — Vrabl R., Vstajenje. — Cooper, Na preriji. — Finžgar Fr. Ser., Divji lovec. — Koder A., Marjetica. — Knez Črni Juri, osvoboditelj Srbije. — Dobropoljski, Burska vojska. — Vrabl R., Božični darovi. — Pivko Lj. dr., Zgodovina Slovencev, I, II. — Vales, Kemični poizkusi. — Murko M., Geschichte der älteren südslavischen Literaturen. — Aškerc, Prešernov Album. — „Spomen-cviete.“ („Matica Hrvatska.“) — Prijatelj Iv. dr., Drama Prešernovega življenja. — Gundulić,

* Pri mehaničnem delu so ga podpirali: osmošolca Miloš Čarf in A. Leskovec ter sedmošolca Zmagoslav Lavrenčak.

Osman. — Medved A., Poezije, II. — Žun Val., Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu. — Sardenko Silvin, V mladem jutru. — Tolstoj, Rodbinska sreča. — Jenko Simon, Pesmi, I. — Dimnik J., Cesarica Elizabeta. — Peter Petrović II. Njeguš, Gorski Vijenac. (Izdanje Rešetarjevo.)

B. Po darilih (22 del, oziroma 26 knjig):

Dr. Gvidon Sajović je podaril: Merežkovskij, Petar Veliki i Aleksej. — Nazor VI., Hrvatski kraljevi. — Milčinović Adela, Bez sreće. — Priče Branislava Nušića. — „Hrvatsko kolo“, 1912. (Izmed publikacij „Matiice Hrvatske“, 1912.) — Zupančič Jak., Črtice o zrakoplovstvu in aviatiki. — Dr. Fran Ilešič je podaril: Zabavno knjižnico Matice Slovenske, 1902. — „Faust“. Prevel A. Funtek. — Vošnjak, Spomini, I. — Höffding-Ševic, Filozofijski problemi. — Hauptmann Fr., Posebno ukoslovje prirodoslovnega pouka. — G. Bevk Blazij je podaril svoje prevode: Izbrani spevi P. Ovidija Nasona, I. del, 1912. — Grškolatinski klasiki: Ovidij, Ilijada, Odiseja, Enejida, — Enejida, II. spev. — Ilijada, IV., V., VI. spev (delomično). — Odiseja, VI., VII., VIII., IX. spev (delomično). — Zbrani spisi. Prestavil prosto po Ovidiju, VI., VII., VIII. (delomično). — G. P. Drašler, osmošolec l. 1911./12. je podaril: Rukopis kráľodvorský. (V Praze 1873.) — Belletrie K. Havlička Borovského (1906). — G. I. L. je podaril: Trstenjak Anton, Spomenik slovenske vzajemnosti. — Sedmošolec Iv. Koleša je podaril: Prus Boleslav, Straža. Povest. — Četrtošolec Teodor Pauer je podaril: Silvester, Skozi širno Indijo.

Koncem šolskega leta 1912./13. šteje ta knjižnica 1518 slovenskih in hrvatskih ter čeških del, oziroma 1717 knjig.

II. Zemljepisni in zgodovinski kabinet (varuh profesor *dr. Fran Kropivnik*) se je pomnožil za tale učila:

A. Po nakupu:

Zbirke podob: Gerasch-Pendl, Geographische Charakterbilder aus Österreich (10 tabel). — Lehmann, Geographische Charakterbilder (13 tabel z razlago v 4 zvezkih). — Hölzel, Geographische Charakterbilder (6 tabel). — Hölzel, Rassentypen des Menschen (4 table). — Fraas, Entwicklung der Erde und ihrer Bewohner mit Schichtenprofilen, Leitfossilien und landschaftlichen Rekonstruktionen (7 podob z razlago). — Zemljevidov: Bamberg, Evropa, fizik. — Bamberg, Azija, fizik. — Bamberg, Afrika, fizik. — Bamberg, Francosko, fizik. — Freytag, Verkehrskarte von Österreich-Ungarn. 1913.

B. Po darilih:

Dr. Heiderich, Isochronenkarte von Österreich-Ungarn, podarila slavna direkcija c. kr. eksportne akademije na Dunaju.

Razen tega se je nabavilo tudi letos 15 novih okvirov za table Hölzlove zbirke.

Vsa zbirka šteje koncem šolskega leta 1 Felklov telurij, 3 zemljepisne oble, 158 zemljepisnih, generalnih in špecialnih zemljevidov in načrtov, 35 zgodovinskih zemljevidov, 175 podob in tabel za pouk v zemljepisu, 154 takih za pouk v zgodovini, 4 stereoskope s 54 zemljepisnimi in 54 zgodovinskimi slikami, dr. W. Hensella zbirko Modelle zur Veranschaulichung antiken Lebens (23 kosov), 23 zemljepisnih atlantov in statističnih tabel in 6 zgodovinskih atlantov.

III. Prirodoslovni kabinet (varuh profesor *Ivan Kavšek*) se je pomnožil po nakupu za tele pristroje in druge priprave:

2 stekleni zvezni cevi. — Sekundna ura. — 2 indukcijski vreteni. — Amperjevo stojalo. — Glasno govoreči telefon. — Premozorna prizma. — Stični zamašek za električni tok. — Stojalo za žarnico. — Vrtljivo zrcalo za optične poskuse. — 2 zasloni za optične poskuse. — 5 Rosenbergovih elektroskopov. — 2 akumulatorja. — Galvanometer, ki se da uporabiti kot deklinatorij in inklinatorij. — Barlovo kolo. — Koherer s stojalom. — 2 cevi za poskuse s katodnimi žarki. — Pnevmatična banja. — Špiritov gorilnik. — 6 kozarcev. — 6 steklenic. — 30 epruvet. — Müller-Pouillet, Lehrbuch der Physik. — Prof. dr. L. Graetz, Elektrizität.

Vsa zbirka šteje koncem šolskega leta: 90 kosov oprave, 538 fizikalnih pristrojov, 13 fizikalnih stenskih slik, 128 kemikalij, 37 lesnih barvil, 340 kemiških potrebščin, 42 knjig, oziroma zvezkov, 80 kosov orodja, 84 stereometrijskih teles, 36 risalnih potrebščin, skupaj 1388 kosov.

IV. Prirodopisni kabinet, ki ga je oskrboval profesor *Fran Jeraj*, je pridobil tele predmete:

A. Po nakupu:

Knjige: Thomé, Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz, Bd. V und Folge, Lfg. 151—194. — Rabenhorst L., Kryptogamenflora, Bd. VI, Lfg. 16—17. — Schmid, Dr. B., Monatshefte für den naturwissenschaftlichen Unterricht aller Schulgattungen, V. Bd., Lfg. 6—12 und VI. Bd., Lfg. 1—5.

B. Darovana učila:

Coturnix coturnix, suh preparat (podaril Fran Ocvirk, učenec II. b. razreda).

Vsa prirodopisna zbirka šteje tedaj koncem šolskega leta: 15 antropoloških, 2996 zooloških, 1261 botaničnih predmetov, 238 kristalnih vzorcev, 1397 rudninskih in geoloških objektov, 120 orodij in potrebščin, 367 prirodopisnih (stenskih in manjših) slik, 384 zvezkov, oziroma snopičev prirodopisne vsebine, skupaj 6778.

V. Šolski botanični vrt se letos ni mogel vzdržati zaradi nedostajanja potrebnih sredstev in neugodne lege gredic.

VI. Risarska učila (oskrboval jih je v I. polletju asistent c. kr. državne realke *Peter Šmitek*, v II. pa risarski asistent c. kr. I. državne gimnazije *Maksim Gaspari*). Na novo se letos ni ničesar nakupilo.

Koncem šolskega leta 1912./13. šteje zbirka, všteti risalnično opravo, kakor lansko leto: lesenih predmetov 240, steklenih predmetov 14, glinastih predmetov 28, kovinaste predmete 4, papirnatih modelov 18, sadrenih modelov 61, nagačenih živali 8, perutninskih peres 42, školjk in polžev 65, draperiji 2, lobanjo 1, papirnatih predlog 67, knjig 21, Peyrekovih podlog 8, skupaj 569 kosov.

VII. Telovadno orodje. Letos se je iz izvenredne dotacije lanskega leta (prim. stran 82 in 89 lanskega letnega poročila) naročilo večje število telovadnega orodja: 1 tezna vrv, 1 konj, 2 gredi, 50 jesenovih palic, 2 deski za saskok, 1 ogredje za 2 droga (na poletnem telovadišču), 1 telesna mera, 1 stojalo za lesene palice. Število kosov telovadnega orodja se je pomnožilo za 59, torej so vsega skup 303 kosi.

VIII. C. kr. botanični vrt (pod nadzorstvom c. kr. šolskega svetnika in profesorja *Alfonza Paulina* in v oskrbi botaničnega vrtnarja *Frana Juvana*). Pravico, uporabljati ta vrt v svoj prid, imajo vsa ljubljanska učilišča. Troške njegovega vzdrževanja nosi glasom razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 4. oktobra 1909, št. 17.713, država in mestna občina, ki prispeva 210 K na leto.

IX. C. kr. studijska knjižnica z letno državno dotacijo 2400 K je pod zakonitnimi pogoji pristopna učiteljem in učencem. Koncem leta 1912. je štela skupno 39.780 del, in sicer 61.337 zvezkov, 9572 sešitkov, 3812 listov, 134 zemljevidov in 452 rokopisov. Bila je v oskrbi c. kr. ravnatelja *Luke Pintarja*.

X Deželni muzej Rudolfinum z bogatimi zbirkami iz vseh treh delov prirodstva ter z mnogimi starinami in kulturnozgodovinskimi predmeti, ki se jim pridružujejo obilne prazgodovinske najdbe, zlasti ostanki nakolnih stavb na Kranjskem. Oskrbuje ga ravnatelj profesor *dr. Josip Mantuani*.

Predmet	I. razred	II. razred	III. razred	IV. razred
Vero-uk	Veliki katekizem, po izvirniku avstr. škofov	Veliki katekizem, kakor v I. razr. Stroj, Liturgika	Stroj, Liturgika Karlin, Zgodov. razodetja božjega v stari zavezi	Karlin, Zgodov. razodetja božjega v novi zavezi
Latinsčina	Pipenbacher, Lat. slovnica Pipenbacher, Lat. vadnica za I. gimn. razr., 1. in 2. natis	Pipenbacher, Lat. slovnica Pipenbacher, Lat. vadnica za II. gimn. razr.	Pipenbacher, Lat. slovnica Pipenbacher, Lat. vadnica za III. gimn. razr. Košan, Lat. čitanka za III. gimn. razr.	Pipenbacher, Lat. slovnica Pipenbacher, Lat. vadnica za IV. gimn. razr. Košan, kakor v III. razr. (po potrebi) Košan, Lat. čitanka za IV. (in V.) gimn. razr.
Grščina	—	—	Tominšek, Grška slovnica Tominšek, Grška vadnica	Kakor v III. razr.
Nemščina	Končnik-Fon, Deut. Leseb. für die I. Kl., I. Band	Končnik-Fon, kakor v I. razr.	Willomitzer-Tschinkel, Deut. Gr., 13. nat. Štritof, Deut. Leseb. für die III. Kl., 2. nat.	Willomitzer-Tschinkel, Deut. Gr., 13. nat. Štritof, Deut. Leseb. für die IV. Kl., 2. nat.
Slovenščina	Sket. Slov. slovnica za srednje šole, 10. izd. Sket-Wester, Slov. čitanka za I. razr. sred. šol, 4. in 5. izd.	Slovnica, kakor v I. razr. Sket-Wester, Sl. čitanka za II. razr. srednjih šol, 3. izd.	Sket, Slov. slovnica za srednje šole, 9. izd. Sket, Slov. čitanka za III. razr., 3. izd.	Slovnica, kakor v III. razr. Sket-Wester, Sl. čitanka za IV. razr. sred. šol, 2. izd.
Zemljepis in zgodovina	Pajk, Zemlj. za srednje šole, I. del. Kozenn, Geogr. Atlas für Mittelschulen, 42. izd.	Bežek, Zemlj. za spod. in sred. razr. sred. šol, 2. izd. Mayer-Kaspret, Zgodov. starega veka, 2. izd. Kozenn, Geogr. Atlas, 42. izd. Putzger, Histor. Schulatl., bearb. von Baldamus u. Schwabe, 22.—32. izd.	Bežek, Zemlj., kakor v II. razr. Mayer-Kaspret, Zgodov. srednjega in novega veka Kozenn, Geogr. Atlas, 39.—41. izd. Putzger, Histor. Schulatl., kakor v II. razr.	Orožen, Zemljepis avstr.-ogrške drž. za IV. razr. Mayer-Kaspret, Zgodov. novega veka Atlanti, kakor v III. razr.
Matematika	Matek-Peterlin, Aritmetika za nižjo stopnjo srednjih šol Mazi, Geometrijski nazorni nauk za I. razr. srednjih šol	Aritmetika, kakor v I. razr. Mazi, Geometrija za II. razr. srednjih šol	Aritmetika, kakor v I. razr. Mazi, Geometrija za III. razr. srednjih šol	Matek, Aritmetika in algebra za IV. in V. razr. srednjih šol Matek-Mazi, Geometrija za IV. in V. razr. srednjih šol
Modr. Prirodopis	Macher, Prirodopis žival., 1. in 2. izd. Macher, Prirodopis rastl.	Kakor v I. razr.	Senekovič, Fizika, 3. izd.	Senekovič, Fizika, 3. izd. Herle, Kemija in mineralogija za IV. gimn. razr.

V. razred	VI. razred	VII. razred	VIII. razred
Svetina, Katoliški verouk, I. Resničnost katoliške vere	Pečjak, Katoliški verouk, II. Resnice katoliške vere	Pečjak, Katoliški verouk, III. Zivljenje po katoliški veri	Medved, Cerkevna zgodovina
Scheindler, Lat. Schulgr., 4.—7. nat. Sedlmayer-Scheindler, Lat. Übungsb. f. d. oberen Kl. der Gymn., 4. in 5. nat. Ovids Ausgew. Gedichte, ed. Sedlmayer, 5.—7. nat. T. Livii lib. ab urbe condita, I., XXI. Freie Ausw., ed. Zingerle, 6. in 7. nat.	Lat. Gr., kakor v V. razr. Lat. Übungsb., kakor v V. r. Klouček, Vergils Aeneis nebstausgew. Stücken aus Bucol. u. Georg. 3.—5. nat. Scheindler, Sallustii bell. Jugurth., bell. Cat. etc., 1. in 2. nat. Ciceros Reden gegen Catilina, ed. Nohl, 1.—3. nat.	Lat. Gr., kakor v V. razr. Lat. Übungsb., kakor v V. r. Klouček, Vergil, kakor v VI. razr. Schiche, Ciceros Laelius de amicitia Nohl, Ciceros Rede Pro Archia poeta, 3. nat.	Lat. Gr., kakor v V. razr. Lat. Übungsb., kakor v V. r. Huemer, Q. Horatii Flacci carmina selecta, 8. nat. Weidner, Tacitus' Historische Schriften in Auswahl, 2. nat.
Curtius-Hartel-Weigel, Kurzgefaßte griechische Schulgr., 25. nat. Schenkl-Weigel, Griech. Übungsbuch, 22. nat. Schenkl, Chrestomathie aus Xenophon, 15. nat. Christ, Homers Ilias, 3. nat.	Griech. Gr. in Schenkl, Griech. Elementarbuch, 21. nat. Christ, Homers Ilias, 1. do 3. nat. Scheindler, Herodot, Ausw. I. Teil, 2. nat. Schenkl, Chrestomathie aus Xenophon (po potrebi)	Griech. Gr. in Griech. Elementarbuch, kakor v VI. razr. Christ, Homers Odyssee, 4.—5. nat. Wotke, Demosthenes. 1. do 5. nat. Huemer, Chrestomathie aus Plato (mit Kapitelbezeichnung)	Griech. Gr. in griech. Elementarbuch (po potrebi), kakor v V. razr. Huemer, Chrestomathie aus Plato, kakor v VII. razr. Schubert-Hüter, Sophokles Antigone, 7. nat. Christ, Homers Odyssee, 4.—5. nat.
Willomitzer, Deut. Gr., 10.—12. nat. Bauer-Jellinek-Streinz, Deut. Lesebuch für die V. Kl. (Ohne mittelhochd. Text), 2. in 3. nat. Bauer-Jellinek-Streinz, Leitfaden der deut. Literaturg., I. Teil	Willomitzer, Deut. Gr., 9.—11. nat. Bauer-Jellinek-Streinz, Deut. Leseb. f. die VI. Kl. Bauer-Jellinek-Streinz, Leitfad. d. deut. Literaturgesch., II. Teil, 1. in 2. nat.	Deut. Gr., kakor v VI. razr. Bauer-Jellinek-Streinz, Deut. Leseb. f. die VII. Kl. Bauer-Jellinek-Streinz, Leitfaden d. deut. Literaturgesch., III. Teil	Deut. Gr., kakor v VI. razr. Bauer-Jellinek-Streinz, Deut. Leseb. f. die VIII. Kl.
Slovnica, kakor v III. razr. Sket, Slovenska čitanka za V. in VI. razr. srednjih šol, 3. izd.	Kakor v V. razr.	Slovnica, kakor v III. razr. Sket, Slovenska slovnstvena čitanka za VII. in VIII. razr., 2. izd.	Kakor v VII. razr.
Supan, Lehrb. der Geogr. für österr. Mittelschulen, 11. izd. Zeehe, Lehrbuch d. Gesch. f. die oberen Kl., I. Teil: Altertum, 6. izd. Atlanti, kakor v III. razr.	Supan, Geogr., kakor v V. razr. Zeehe, Lehrbuch d. Gesch. f. die oberen Kl., II. Teil, 4. izd. Atlanti, kakor v III. razr.	Supan, Geogr., kakor v V. razr. Zeehe, Lehrbuch d. Gesch. f. die oberen Kl., III. Teil, 3. izd. Atlanti, kakor v III. razr.	Zeehe-Heiderich-Grunzel, Österr. Vaterlandskunde, 3. in 4. izd. Kozenn, Geogr. Atlas, kakor v III. razr., ali Rothaug, Geogr. Atlas zur Vaterlandskunde, Ausgabe f. Österreich, 2. izd. Putzger, Hist. Atlas, kakor v II. r.
Kakor v IV. razr.	Matek-Zupančič, Aritmetika za VI., VII. in VIII. razr. sred. šol Matek, geometrija za VI., VII. in VIII. razr. sred. šol Schlömilch, Fünfstellige Logarithmen	Kakor v VI. razr.	Kakor v VI. razr.
Poljanec, Mineralogija in geologija Macher, Botanika za višje razrede srednjih šol	Poljanec, Prirodopis živalstva za višje razrede srednjih šol	Wallentin, Lehrb. der Physik, 14.—16. izd.	Wallentin, Lehrb. der Physik, 14. in 15. izd.
—	—	Ozvald, Logika kot splošno vedoslovje	Höfler, Grundlehren der Psychologie, 4. izd.

VIII. Statistika učencev.

	V r a z r e d u											Skupaj			
	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	III. c.	IV. a.	IV. b.	V.		VI.	VII.	VIII.
I. Število.															
Koncem šolskega leta 1911./12.	28	27	35	39	43	27	28	—	27	24	42	21	27	29	
Začetkom » 1912./13.	37	34	33	37	37	35	33	33	27	25	39	28	27	24	
Med šolskim letom vstopilo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	
Vseh skupaj torej vzprejetih	37	34	33	37	37	35	33	33	27	25	40	28	28	24	
Med njimi:															
Na novo vzprejetih, in sicer:															
Iz nižjih razredov premeščenih	—	—	—	2	4	—	2	1	1	—	2	1	3	4	
Repententov	—	2	—	1	—	2	1	—	—	—	1	1	1	—	
Na podlagi vzprejemnega izpita	34	30	32	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	
Zopet vzprejetih, in sicer:															
Iz nižjih razredov premeščenih	—	—	—	33	30	30	29	28	24	23	28	24	20	20	
Repententov	3	2	1	1	3	3	1	4	2	1	9	2	4	—	
Med šolskim letom izostalo	8	7	3	8	1	3	2	4	1	—	4	—	3	—	
Število učencev koncem 1. 1912./13.	29	27	30	29	36	32	31	29	26	25	36	28	25	24	
Med njimi:															
Javnih učencev	29	27	30	29	36	32	31	29	26	25	36	28	25	24	
Privatistov	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2. Po rojstnem kraju (domovini).															
Iz Ljubljane	12	2	9	9	11	11	11	12	11	6	14	9	5	5	
» Kranjske sicer	14	13	21	16	22	15	13	16	13	16	19	16	14	16	
» Koroskega	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
» Štajerskega	—	2	—	2	—	—	5	—	—	—	1	2	4	2	
» Primorskega	1	7	—	1	—	4	2	1	1	3	2	1	—	—	
» hrvatsko-ogrskega Primorja	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
» Dalmacije	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» Hrvaškega in Slavonije	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
» Ogrskega	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Skupaj	29	27	30	29	36	32	31	29	26	25	36	28	25	24	

	V r a z e d u										Skupaj				
	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	III. c.	IV. a.	IV. b.		V.	VI.	VII.	VIII.
3. Po materinščini.															
Slovencev	28	25	30	29	34	31	31	28	24	25	35	28	24	24	396
Hrvatov	—	2	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—	—	—	6
Celov	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	5
Skupaj	29	27	30	29	36	32	31	29	26	25	36	28	25	24	407
4. Po veri.															
Katoličanov (latinskega obreda)	29	27	30	29	36	32	30	29	26	25	36	28	25	24	406
Protestant	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Skupaj	29	27	30	29	36	32	31	29	26	25	36	28	25	24	407
5. Po starosti.															
10 let starih	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
11 »	8	2	7	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
12 »	9	6	7	8	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	33
13 »	6	12	9	6	9	3	6	3	2	—	—	—	—	—	56
14 »	3	3	6	10	12	7	12	14	5	6	1	—	—	—	79
15 »	1	3	—	4	8	7	5	7	6	5	—	—	—	—	59
16 »	—	1	1	—	3	4	6	4	2	6	12	5	—	—	51
17 »	—	—	—	—	3	4	—	2	9	6	6	6	1	—	32
18 »	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	7	8	3	1	22
19 »	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	9	11	10	33
20 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	3	7
21 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	8
22 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
23 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Skupaj	29	27	30	29	36	32	31	29	26	25	36	28	25	24	407
6. Po bivališču staršev.															
Iz Ljubljane	19	6	16	19	16	14	16	18	15	13	18	11	9	5	195
Od drugod	10	21	14	10	20	18	15	11	11	12	18	17	16	19	212
Skupaj	29	27	30	29	36	32	31	29	26	25	36	28	25	24	407

V r a z e d u

	V r a z e d u											Skupaj				
	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	III. c.	IV. a.	IV. b.	V.		VI.	VII.	VIII.	
8. Denarni prispevki učencev.																
Šolnino jih je plačalo (v I. polletju)	9	14	7	1	2	5	3	4	2	1	8	3	7	1	67	
(v II. »)	5	7	5	12	14	10	14	10	10	7	18	10	8	3	133	
Napol oproščenih je (v I. »)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
bilo (v II. »)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Popolnoma oproščenih (v I. »)	22	19	24	32	34	30	30	29	24	24	29	25	21	23	366	
(v II. »)	24	21	25	17	22	22	17	20	16	18	18	18	18	21	277	
je bilo	360	560	280	40	80	200	120	160	80	40	320	120	280	40	2680	
Šolnina je znašala (v I. polletju)	200	280	200	480	560	400	560	400	400	280	720	400	320	120	5320	
(v II. »)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Skupaj K	560	840	480	520	640	600	680	560	480	320	1040	520	600	160	8000	
Vzprejemina je znašala. . . . . K	142	80	134	40	134	40	12	60	4	20	12	60	16	80	533	
Prispevki za učila so znašali . . . . . »	74	68	66	74	74	70	66	66	54	50	78	56	56	48	900	
Prispevki za nemško in slovensko																
dijaško knjižnico so znašali . . . . . »	37	34	33	37	37	35	33	33	27	25	39	28	28	24	450	
Prispevki za igrata so znašali . . . . . »	14	80	13	20	14	80	14	13	20	10	15	60	11	20	180	
Skupaj K	268	602	50	246	601	38	40	142	60	127	40	124	80	116	40	2063
9. Udeležba pri pouku v neobveznih predmetih koncem šol. leta.																
Lasčina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	6	7	9	7	43
Francoščina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	7	70
Risanje	15	2	13	9	8	5	10	2	2	—	2	6	2	2	24	
Telovadba	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	6	6	1	5	71	
Petje	11	1	5	10	7	8	4	5	5	3	11	5	1	—	38	
Stenografija, a) slovenska.	—	—	—	—	—	—	—	—	10	11	8	13	4	6	38	
b) nemška.	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	1	3	4	
Opisna geometrija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Modeliranje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10. Ustanove.																
Število štipendistov . . . . . K	1	—	1	—	—	—	—	2	3	5	3	2	2	2	21	
Skupni znesek ustanov . . . . . K	50	—	100	—	—	—	—	381	800	585	739	417	219	564	3855	

II. Podpore.

a) Ustanove (prim. št. 10!).

Štev.	Imena študentov	Razred	Ime ustanove	Podelilni odlok	Znesek v kronah
1	Kumelj Metod	I. a	Splošna ročna sirotinska ustanova, 34. mesto (polovica)	dež. odbora kranjskega z dne 12. IV. 1912, št. 13.288 ex 1911	50.—
2	Bevc Viljem	I. c	Splošna ročna sirotinska ustanova, 29. mesto	dež. odbora kranjskega z dne 11. IX. 1907, št. 10.193	100.—
3	Kovač Josip	III. c	Vaclav Arco	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. III. 1913, št. 32.414 ex 1912	178.—
4	Kremžar Josip	III. c	Dr. Marks Gerbetz, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 30. VIII. 1911, št. 20.782	203.—
5	Podreberšek Stanko	IV. a	Josip Bergant	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 19. VI. 1907, št. 12.461	400.—
6	Puc Anton	IV. a	Fond za prebitek iz dohodarskih glob	c. kr. finančnega ministrstva z dne 12. VII. 1907, št. 47.768	200.—
7	Urbas Fran	IV. a	Fran Kuerler, 6. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 28. III. 1913, št. 32.434 ex 1912	200.—
8	Gabršek Josip	IV. b	Lovrenc Lakner, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 9. II. 1911, št. 29.878 ex 1910	87.—
9	Kovač Viktor	IV. b	Josip Arko, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 18. XII. 1911, št. 33.085	69.—
10	Kumelj Ciril	IV. b	Franc Oblak	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 15. VII. 1911, št. 16.519	240.—
11	Schrey Ivan	IV. b	Kanonik Anton Kos, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 3. II. 1913, št. 1487	120.—
12	Štrbenk Karol	IV. b	Josip Arko, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 18. XII. 1911, št. 33.085	69.—
13	Bizjak Josip	V.	Ivan Kallister	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. VII. 1910, št. 14.289	504.—
				Odnos . . .	2420.—

Štev.	Imena študentov	Razred	Ime ustanove	Podielilni odlok	Znesek v kronah
				Prenos . .	2420.—
14	Jeglič Ciril	V.	„Nepoznan“ II.	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. III. 1909, št. 4875	80.—
15	Kristof Vladimir	V.	Ignacij Federer	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 21. II. 1910, št. 28.027 ex 1909	155.—
16	Tomšič Josip	VI.	Neža Schittnig	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. II. 1909, št. 3409	333.—
17	Vider Friderik	VI.	Lovrenc Lakner, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 29. X. 1908, št. 24.463	84.—
18	Puhar Anton	VII.	„Nepoznan“ I.	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. VII. 1909, št. 14.386	91.—
18	Scharwitzl Anton	VII.	Josip Orasch, 2. mesto	c. kr. dež. vlade koroške z dne 5. III. 1903, št. 30	128.—
20	Leskovec Anton	VIII.	Ivan Kallister, 8. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 26. III. 1913, št. 1708	504.—
21	Miglič Jakob	VIII.	Mihael Omersa	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 24. VI. 1905, št. 12.031	60.—
				Skupaj . .	3855.—

b) *Podporno društvo in druge podpore.* Večina naših učencev, ki so po največ sinovi kmetских staršev, delavcev, obrtnikov in nižjih uradnikov, je tako ubožna, da ne bi mogla pohajati našega zavoda, ako bi je ne podpiralo tukajšnje prebivalstvo in v najnovejši dobi tudi sploh na Kranjskem stanujoče ljudstvo po svoji milosrčnosti. Prebivalstvu sta se tudi pridružila visoki deželni odbor in slavna Kmetška posojilnica ljubljanske okolice.

Da bi darovi pritekali tem obilneje, je ravnateljstvo v šolskem letu 1909./10. ustanovilo „Podporno društvo za učence c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani“, ki zalaga ubožno knjižnico ter daje vrednim in ubogim učencem podpore.

Iz nabranih prispevkov so se torej preskrbovali pridnejši učenci z učnimi knjigami, vrhutega pa so nekateri prejeli večje ali manjše zneske v gotovini za stanovanje, hrano in zdravila. — 10 % čistega prebitka razpoložnine se naloži vsako leto po pravilih v Mestno hranilnico kot glavnica. Tako se bo nabiral podporni sklad, ki bo vsako leto prinašal gotove obresti.

Ubožna knjižnica, ki jo oskrbuje prof. dr. G. Pečjak, se je v tem letu pomnožila za 215 novih učnih knjig. Od teh so 3 darovane, vse druge je kupilo „Podporno društvo“.

Računski pregled „Podpornega društva“.

(Od 1. junija 1912 do 31. maja 1913.)

A. Razpoložnina.

I. Dohodki.

1.) Darovali so:

visoki deželni odbor vojvodine Kranjske	K	400.—
slavna Kmetska posojilnica ljubljanske okolice	„	100.—
gosp. Fran Trček v Ljubljani	„	45.—
neimenovani od omizja gostilne „Činkole“	„	40.—
gosp. Andrej Kalan, stolni kanonik v Ljubljani	„	20.—
„ dr. Al. Kraut, odvetnik v Kamniku	„	20.—
„ L. Schwentner, knjigotržec v Ljubljani	„	20.—
„ dr. Jos. Stare, c. kr. fin. prok. pristav v p. v Ljubljani	„	20.—
gospa Marija Černe, posestnica v Ljubljani	„	10.—
gosp. dr. Jos. Furlan, odvetnik v Ljubljani	„	10.—
„ dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani	„	10.—
„ dr. Otmar Krajec, mestni fizik v Ljubljani	„	10.—
„ Ivan Knez, veletržec in posetnik v Ljubljani	„	10.—
„ dr. Edo Šlajmer, c. kr. vladni svetnik v Ljubljani	„	10.—
neimenovani	„	10.—
gosp. dr. E. Bretl, zobozdravnik v Ljubljani	„	5.—
„ Ivan Jelačin, trgovec v Ljubljani	„	5.—
„ Avgust Jenko, trgovec v Ljubljani	„	5.—
„ Robert Kolman, trgovec v Ljubljani	„	5.—
„ Ivan Mejač, trgovec v Ljubljani	„	5.—
„ Andrej Modic, posestnik v Ljubljani	„	5.—
„ Rihard Schrey, nadpoštar v Lescah	„	5.—
„ A. Šarabon, trgovec v Ljubljani	„	5.—
„ Janko Barle, mestni župnik v Ljubljani	„	2.—
„ Adolf Sadar, mestni učitelj v Ljubljani	„	2.—
„ Janko Sirknik, c. kr. poštni kontrolor v Ljubljani	„	2.—

Ob novem letu:

- a) gg. učitelji, oz. profesorji: dr. Gregor Pečjak 30 K; Evgen Sajovic 20 K; ravnatelj Ant. Štritof, Fr. Jeraj, Al. Virbnik po 10 K; Iv. Kavšek, dr. Al. Merhar, dr. Jos. Pipenbacher, Ad. Robida, dr. Gv. Sajovic, Jak. Teršan, Jos. Wester, Jos. Schweiger po 4 K; Ivan Maselj 3 K; dr. Fr. Ilešič, Ant. Jeršinovič, Ant. Sovre po 2 K, skupaj . . . . . „ 121.—
- b) učenci* I. a 24·11 K, I. b 5·70 K, I. c 10 K, II. a 9 K, II. b 3·30 K, III. a 9·34 K, III. b 10·34 K, III. c 20·20 K, IV. a 5·40 K, IV. b 4·55 K, V. 6·66 K, VI. 5·70 K, VII. 7·70 K, VIII. 9·54 K, skupaj . . . . . „ 131·54

Odnos . . . . . K 1033·54

* I. a razreda: Skočir 3 K; Rekar, Vidic po 2 K; Piber, Sirknik po 1 K 40 h; Gregorič, Leben po 1 K 20 h; Gogala, Petrovčič, Pipenbacher, Podboj, Zupan po 1 K; Žitnik 90 h; Sadar 50 h; Drašler 45 h; Freljh, Gorenjc, Grošelj, Hribar, Jamnik, Kosem, Mis po 40 h; Kham 32 h; Jurca, Lesar, Pavlič, Zlokarnik po 30 h; Žargi 24 h; Kumelj, Roš po 20 h; Gabriel 10 h. — I. b razreda: Gojenci zavoda na Rakovniku 4 K 80 h; Corel, Gabrič, Leben,

Ob drugih prilikah:	Prenos	K 1033·54
Učit. zbor mesto venca na krsto matere prof. Jeršinovića	"	25·—
I. a razr. popust pri zvezkih in preostanek iz majn. izleta	"	4·34
I. a razr. za božičnico g. razr. prof. Iv. Maslju	"	3·76
2.) Edmund Kavčič, trgovec v Ljubljani, iz izkupila za dijaške vžgalice	"	50·—
3.) Popustki pri nakupu zvezkov, cesarjevih podob i. t. d.	"	8·13
4.) 34 rednih članov je plačalo letnino po 4 K	"	136·—
5.) Kosmati dohodek predavanja prof. dr. Plešiča	"	43·66
6.) Za poškodovane knjige	"	2·90
7.) Obresti v zavodih naložene razpoložnine	"	10·66
8.) Ostanek iz šolskega leta 1911./12.	"	483·80
	Skupaj	K 1801·79

II. Izdatki.

Za učne knjige	K 441·52	
Podpore	340·—	
Tiskovine	25·80	
Razni drugi stroški, znamke, papir i. t. d.	34·73	
	Skupaj	K 842·05

Sivec po 20 h; Pleško 10 h. — I. c razreda: Mastek 2 K; Klepec 1 K 50 h; Tevž 1 K; Jeruc 60 h; Brezan 50 h; Divjak 46 h; Kraker, Stojan, Zalokar po 40 h; Skubic 32 h; Weiß, Zalar po 30 h; Bajec, Bregar, Cerar, Koprivec, Kos A., Kos Fr., Kožar, Šilec po 20 h; Aljančič 12 h; Bevc 10 h. — II. a razreda: Kraut, Kregar, Lenassi po 1 K; Oblak, Pardubsky po 60 h; Sadar 50 h; Kandare, Ragazi po 40 h; Mrovlje, Samec po 30 h; Blanč, Babšek, Jeglič, Hribar, Kurent, Meško, Ogrin, Outrata, Ranzinger, Žetko po 20 h; Rus, Sever po 15 h; Flegar, Jančigar, Lubej, Pleničar, Slana, Sachs po 10 h. — II. b razreda: Škantelj 60 h; Markovič, Modic, Tavčar po 40 h; Sbilj, Slana, Šporer, Terček po 20 h; Bajuk, Debelak, Kūhar, Kavčič, Lesar, Pečar po 10 h. — III. a razreda: Levičnik pl., Paulin po 1 K; Premk, Šircelj, Wissiak po 60 h; Wigele 50 h; Bovha, Grabnar, Mihelčič po 40 h; Bitenc, Brunec, Kalan, Pavlovec Fr., Pavlovec M., Predovič po 30 h; Cedilnik, Debeljak, Dolinar, Rijavec, Rojec, Rupnik, Rus, Židan po 20 h; Skubic 10 h. — III. b razreda: Fugina 1 K; Fon, pl. Trnkóczy po 60 h; Sever, Vrhovec A. po 50 h; Bolta, Cesar, Einspieler, Kolar, Ogrin, Paternoster, Pliberšek, Ropret, Vrhovec I., Zurlini po 40 h; Strah 30 h; Lešnjak 24 h; Babič, Belič, Jeraj, Kušar, Lovšin, Matkovič, Medic, Medved, Pavlič, Poderžaj, Rupret, Zagar, Železnik po 20 h; Peček 10 h. — III. c razreda: Smerkolj 1 K 38 h; Pušar 1 K 30 h; Benčina 1 K 20 h; Potrato 1 K 18 h; Benedik, Lilleg po 1 K 10 h; Kugovnik 1 K; Zalar 90 h; Cerar 82 h; Škulj 80 h; Komar 78 h; Cotič, Tavčar po 70 h; Hudales 66 h; Habe, Kremžar, Polc po 60 h; Gril, Klopčar, Vedral po 50 h; Jakopin, Šteh po 44 h; Bernik, Kovač po 40 h; Bolhar, Oven po 30 h; Fajfar, Hočevar, Ilec, Schulz, Vidmar po 20 h. — IV. a razreda: Sbrizaj 1 K; Pauer 50 h; Lilleg 40 h; Bačić, Debelak, Drovenik, Kavčič, Kunaver, Pestotnik, Podreberšek, Puc po 30 h; Ilc, Keržin, Murmayer po 20 h; Ahčin, Lazar, Leben, Stojkovič, Veselj po 10 h. — IV. b razreda: Srebotnjak, Müller, Fakin po 40 h; Štrbenk, Sadar, Debelak po 30 h; Bayer, Črnagoj, Kumelj, Kovač, Osana, Ponikvar, Schrey po 20 h; Gabršek F. 13 h; Gabršek M., 12 h; Aljančič, Bahovec, Jeglič, Križman, Lotrič, Majcen, Pavlič, Štrimec po 10 h; — V. razreda: Habič 1 K; Bizjak 80 h; Bregar 60 h; Jeglič, Kozelj po 30 h; Cepuder, Florjančič, Gabrejna, Grden, Lajović, Leben, Mežan, Narobe, Sever, Smerdu, Sterle, Terpin, Židan po 20 h; Gabršek, Irkič, Kavčič, Komar, Krištof, Prelog, Rajšek, Stenovec, Tavčar, Zupančič po 10 h; Kadunc 6 h. — VI. razreda: Černe J., Vizjak po 1 K; Brenčič 50 h; Kavčič 40 h; Jeretina, Vider po 30 h; Černe A., Černe J., Haller, Hrovatin, Lunaček, Outrata, Pance, Zupan po 20 h; Tomšič 18 h; Kovač 12 h; Guzelj, Mravljje, Rupnik po 10 h. — VII. razreda: Petrič, Sarvicelj po 1 K; Bregar 60 h; Prezelj, Škof po 50 h; Bezljaj, Čermak, Modrijan, Turk po 40 h; Štrkelj 30 h; Koleša, Kuđer, Lapajne, Lavrenčak, Lovšin, Osana, Pavločič, Seliškar po 20 h; Arh, Kūhar, Puhar, Rekef, Ureh po 10 h. — VIII. razreda: Gregorič 2 K; Sirk 1 K; Miglič 60 h; Širca 52 h; Koporc, Novak po 50 h; Cerar, Čarf, Janežič, Mohar po 40 h; Rigler 34 h; Oblak 32 h; Gregorc, Marinčič, Čamernik po 30 h; Leskovec 22 h; Amon, Kuralt, Pirc, Švigelj po 20 h; Peček 14 h; Uran 10 h.

III. Bilanca.

Dohodki	K 1801·79
Izdatki	„ 842·05
OstaneK	K 959·74

B. Glavnica.

V Mestni hranilnici naložena glavnica je znašala koncem šolskega leta 1911/12	K 587·24
10 % letošnjega ostanka v razpoložnini	„ 95·97
Skupaj	K 683·21

Blagodušno so podpirali revne učence, oskrbujoč jih docela ali podajajoč jim hrano vsak dan ali vsaj posamezne dneve v tednu, še naslednji zavodi: preč. vodstvo usmiljenih sester v hiralnici, preč. vodstvo Marijanišča, misijonske kongregacije in Salezijanske družbe, samostana preč. oo. frančiškanov in mm. Uršulink, slavno vodstvo „Ljudske in dijaške obednice“ in slavno vodstvo „Domovine“. Tudi mnogi zasebniki so jih podpirali na isti način, med njimi posebno nekateri preč. gospodje duhovniki ljubljanski, zlasti preč. gospod kanonik A. Kalan. Mnogi gospodje zdravniki so obobile revne učence lečili brezplačno ali za znižan honorar, gospod lekarnar Mag. R. Sušnik pa jim je zdravila dajal popolnoma brezplačno.

Izpolnjujoč prijetno dolžnost, zahvaljuje poročevalec v imenu zavoda vse njegove p. n. dobrotnike kar najtopleje ter priporoča „Podporno društvo“ in pomoči potrebne učence še njihovi nadaljnji blagohotnosti.

12. Vzprejemnine in prispevki učencev za učila (gl. št. 8.)

Ti doneski so se porabili v zmislu ministrskih naredb z dne 14. junija l. 1878., št. 9299, in z dne 17. aprila l. 1891., št. 6323, za nakup učil, potrebnih pri posameznih učnih strokah, in knjig za knjižnice.

IX.

Zrelostne izkušnje.

A. V poletnem roku šolskega leta 1911./12.

Ustne izkušnje, ki jim je predsedoval ravnatelj c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani *dr. L. Požar*, so se opravile dne 11., 12. in 13. julija. Pripuščenih je bilo 26 javnih učencev. Bili so vsi aprobirani, in sicer 6 z odliko, 16 soglasno, 4 z večino glasov.

B. V šolskem letu 1912./13.

1. V jesenskem roku.

Za to izkušnjo sta se oglasila dva abiturienta, ki se jima je bil koncem šolskega leta 1911./12. zaradi bolezni dovolil naknadni izpit o VIII. razredu. Eden izmed njiju je pismene naloge pisal še v poletnem roku, drugi je dobil v dneh 23., 24., 25. in 26. septembra 1912 popoldne v izvršitev te-le naloge:

1.) Iz latinščine: Za prevajanje v nemščino: Cicero, de natura deorum, l. I., c. 2.—4., od „Velut in hac quaestione“ do „iustitia tollatur“.

2.) Iz grščine: Za prevajanje v nemščino: Xenophon, Hellenika, V. 2, c. 25.—29., od „Ὁ δὲ Φοιβίδας“ do „ἤγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν“.

3.) Iz nemščine na izbor te-le tri naloge: a) Licht- und Schattenseiten des Fremdenverkehrs; — b) Die wirtschaftliche und politische Lage Österreichs zu Beginn des XIX. Jahrhunderts; — c) Wie können wir durch unsere persönliche Lebensführung, jeder für sich, der sozialen Not entgegenarbeiten?

4.) Iz slovenščine na izbor te-le tri naloge: a) Vpliv geografske lege na politični in kulturni razvoj narodov; — b) Domovinska ljubezen v slovenski poeziji; — c) Vrednost preteklosti za sedanost in bodočnost posameznega človeka in celih narodov.

Ustne izkušnje, ki jim je predsedoval ravnatelj *Anton Štritof*, so se odpravile dne 28. septembra. Oba kandidata sta bila aprobirana z večino glasov.

2. V zimskem roku

ni bilo zrelostne izkušnje.

3. V poletnem roku.

Za to izkušnjo se je oglasilo vseh 24 javnih osmošolcev.

Zrelostne naloge so se pisale dne 9., 10., 11. in 12. junija. V izvršitev so dobili kandidatje te-le naloge:

1.) Iz nemščine na izbero te-le tri: a) Wird mein bisheriger Bildungsgang die Grundlage meines weiteren Lebens bilden? — b) Rede und Presse. (Ihre Würdigung in Bezug auf die Beeinflussung der öffentlichen Meinung.) — c) Österreichs Anteil an den Befreiungskriegen der Jahre 1813—15.

2.) Iz slovenščine na izbero te-le tri: a) „V delih svojih sam boš živel večno“. (Aškerc.) Kako se kaže to v zgodovini narodov? — b) Slovenska književnost z ozirom na mišljenje in potrebe preprostega naroda. — c) Kako so turške vojne vplivale na razvoj Avstrije?

3.) Iz latinščine: Za prevajanje v nemščino: Tacitus Annales, I. VI., c. 8. in 9. (Nam ea tempestate, qua — exilio aut morte multarentur.)

4.) Iz grščine: Za prevajanje v nemščino: Sophokles, Aias, verz 992.—1023.

Ustne izkušnje, ki jim bode predsedoval po razpisu c. kr. naučnega ministrstva z dne 9. junija 1913, št. 26.566, ravnatelj c. kr. I. državne gimnazije *dr. Lovro Požar*, se opravijo dne 7., 8. in 9. junija. Izid teh izkušenj in imena abiturientov se bodo priobčila v prihodnjem „Izvestju“.

C. Seznamek abiturientov,

ki so bili v poletnem roku šolskega leta 1911./12. in v jesenskem roku l. 1912./13. aprobirani.

(Debeli tisk znači „zrel z odliko“.)

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstveno leto	Doba gimnazijskega šolanja	Bodoči poklic
Česnik Dragotin	Predoslje pri Kranju	1892	8 let	eksportna akademija
Detela Martin	Moravče	1892	8 let	publicistika
Drašler Franc	Allegbeny	1893	9 let	moderna filologija
Drobnič Janez	Velika Stara vas	1891	8 let	trgovina

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstveno leto	Doba gimnazijskega šolanja	Bodoči poklic
Franza Josip	Škedenj	1892	10 let	živinozdravništvo
Jager Matija	Ljubljana	1893	8 let	bogoslovje
Jamnik Karol	Brankovo pri Velikih Laščah	1891	8 let	modroslovje
Jerina Franc	Sinja Gorica pri Vrhniki	1892	8 let	bogoslovje
Korun Ferdinand	Št. Peter v Savinjski dolini	1891	9 let	agronomija
Kranjec Silvester	Ljubljana	1892	8 let	modroslovje
Lavrič Vincenc	Kozaršče pri Starem trgu	1891	8 let	bogoslovje
Luštrek Feliks	Verje pri Medvodah	1891	9 let	uradniški posel
Miklavc Franc	Javorje	1893	8 let	tehnika
Ogorele Janez	Rigonca	1891	9 let	trgovina
Penko Franc	Palčje pri Št. Petru	1891	8 let	eksportna akademija
Pintar Anton	Kamnik	1893	8 let	eksportna akademija
Pirkovič Vladimir	Spodnja Šiška	1891	10 let	tehnika
Schiffner Stanislav	Ljubljana	1892	9 let	živinozdravništvo
Schrey Anton	Zagorice pri Bledu	1894	8 let	agronomija
Skobe Ignacij	Budganja vas pri Žužemperku	1892	8 let	bogoslovje
Stanovnik Janez	Horjul	1891	10 let	pravožnanstvo
Stele Albin	Idrija	1893	9 let	pravožnanstvo
Stern Franc	Ljubljana	1892	8 let	trgovina
Ustar Franc	Slivna pri Vačah	1889	9 let	trgovina
Vovk Alojzij	Bleč vrh pri Višnji gori	1890	8 let	bogoslovje
Vričko Ulrik	Železna Kaplja	1890	8 let	moderna filologija
Zelenik Karol	Črmla v Slov. Goricah	1892	8 let	pravožnanstvo
Zupančič Janez	Veliki Lipoglav	1891	8 let	bogoslovje

X.

Wichtigere Erlässe der k. k. Unterrichtsbehörden.

- 1.) U.-M.-E. vom 30. Mai 1912, Zl. 4720 (L.-Sch.-R.-E. vom 8. Juni 1912, Zl. 4064): Verwendung inländischer Fabrikate beim Handarbeitsunterrichte.
- 2.) L.-Sch.-R.-E. vom 19. Juni 1912, Zl. 4319: Schärft die Beachtung der für die Aufnahme in die I. Klasse geltenden Vorschriften ein.
- 3.) U.-M.-E. vom 1. Juli 1912, Zl. 611 (L.-Sch.-R.-E. vom 18. Juli 1912, Zl. 4819): Die Feiertage: Maria Lichtmeß, Josefsfest und Maria Verkündigung haben auch weiterhin als schulfrei zu gelten.
- 4.) U.-M.-E. vom 24. Juni 1912, Zl. 28.099 (L.-Sch.-R.-E. vom 22. Juli 1912, Zl. 4880): Beachtung des Marinewesens beim Unterrichte an den niederen und mittleren Schulen.
- 5.) E. des M. f. ö. Arb. vom 5. Juli 1912, Zl. 35.115 — IV a (L.-Sch.-R.-E. vom 17. Juli 1912, Zl. 5072): Die bei den staatlichen Gebäudeverwaltern überreichten saldierten Rechnungen unterliegen bei Beträgen von mehr als 20 K der Stempelgebühr nach Skala II.
- 6.) L.-Sch.-R.-E. vom 31. Juli 1912, Zl. 5488: Die Rekursführung gegen die Klassifikation von Schülern kann nicht zugelassen werden.
- 7.) L.-Sch.-R.-E. vom 23. September 1912, Zl. 6881: Überweisung von 6 Schülern der IV. Klasse und aller der vorjährigen II. c Klasse des I. Staatsgymnasiums an die hiesige Anstalt. — Bewilligung von 6 Parallelklassen, je zwei zur I. und III. und je eine zur II. und IV. Klasse.
- 8.) L.-Sch.-R.-E. vom 25. September 1912, Zl. 6858: Dank des k. k. Landwehrkommandos in Graz und des k. k. Landespräsidenten der Direktion und dem Lehrkörper für die hingebungsvolle Mitwirkung beim Schießunterricht im Schuljahre 1911/12 und Befriedigung über die eifrige Beteiligung der Schüler an diesem Unterrichte.
- 9.) L.-Sch.-R.-E. vom 28. September 1912, Zl. 7169: Empfiehlt den Schülern den Besuch des Modellierunterrichtes an der hierortigen Staatsgewerbeschule.
- 10.) U.-M.-E. vom 29. September 1912, Zl. 31.581 (L.-Sch.-R.-E. vom 13. Oktober 1912, Zl. 7562): Bezug von mechanischen und optischen Apparaten, Instrumenten und dgl. aus dem Inlande.
- 11.) U.-M.-E. vom 6. November 1912, Zl. 47.242 (L.-Sch.-R.-E. vom 11. November 1912, Zl. 8395), gestattet, daß im Schuljahre 1912/13 der I. Kurs für den nichtobligaten Unterricht in der italienischen Sprache in zwei Abteilungen geteilt werde.
- 12.) U.-M.-E. vom 29. November 1912, Zl. 15.319 (L.-Sch.-R.-E. vom 7. Dezember 1912, Zl. 8967): Bewilligung einer außerordentlichen Lehrmitteldotation von 3000 K, die in der Weise zu verteilen sind, daß auf das Jahr 1913 1500 K, auf das Jahr 1914 800 K und auf das Jahr 1915 700 K entfallen.
- 13.) U.-M.-E. vom 30. November 1912, Zl. 3040 (L.-Sch.-R.-E. vom 7. Dezember 1912, Zl. 8842): Supplenten und Assistenten beziehen ihre Remunerationen und Staatslehrpersonen stehen im ungeschmälernten Genusse ihrer Bezüge während einer militärischen Dienstleistung.

14.) U.-M.-E. vom 28. November 1912, Zl. 50.410 (L.-Sch.-R.-E. vom 6. Dezember 1912, Zl. 8940): Lehrmitteldotation für die achtklassigen Staats-Realgymnasien und die Staats-Reform-Realgymnasien.

15.) U.-M.-E. vom 25. November 1912, Zl. 56.194 (L.-Sch.-R.-E. vom 12. Dezember 1912, Zl. 8841): Neues Normale über die Regiekostenverläge und Verzeichnis der aus den Regiekostenverlägen zu bestreitenden Auslagen.

16.) U.-M.-E. vom 16. April 1912, Zl. 51.799 ex 1911 (L.-Sch.-R.-E. vom 14. Dezember 1912, Zl. 3078): Normale über die Vergebung staatlicher Lieferungen und Arbeiten mit dem Durchführungserlaß des k. k. Min. f. ö. Arb. zur Verordnung des Gesamtministeriums vom 3. April 1909, R. G. Bl. Nr. 61.

17.) U.-M.-E. vom 11. Jänner 1913, Zl. 4712 ex 1912 (L.-Sch.-R.-E. vom 18. Jänner 1913, Zl. 471): Systemisierung einer neuen definitiven Lehrstelle.

18.) U.-M.-E. vom 22. November 1912, Zl. 43.009 (L.-Sch.-R.-Pr. vom 10. Februar 1913, Zl. 131/Pr.): Einschränkende Bestimmungen, betreffend den Besuch der Kinematographen seitens der Jugend.

19.) U.-M.-E. vom 18. Februar 1913, Zl. 28.880 (L.-Sch.-R.-E. vom 24. Februar 1913, Zl. 1297): Anlässlich der bei inländischen Firmen erfolgten Bestellungen von Lehrmitteln ist von der Bedingung der Gewährung eines Prozentualnachlasses abzusehen.

20.) L.-Sch.-R.-E. vom 3. März 1913: Die gesonderte Abhaltung der sonn- und feiertägigen Exhorte und hl. Messe für die Schüler der Unter- und Oberklassen wird im Schuljahre 1912/13 gestattet.

21.) U.-M.-E. vom 11. März 1913, Zl. 57.403 (L.-Sch.-R.-E. vom 17. März 1913, Zl. 1832): Die zur Dokumentierung von Regiekostenverlags-Rechnungen beizubringenden saldierten Rechnungen über Beträge von mehr als 20 K unterliegen der Stempelgebühr nach Skala II.

22.) L.-Sch.-R.-E. vom 18. März 1913, Zl. 1530: Von Angehörigen der im Reichsrate vertretenen Königreiche und Länder im Auslande erworbene Semestralzeugnisse gelten nicht.

23.) U.-M.-E. vom 8. April 1913, Zl. 13.492 (L.-Sch.-R.-E. vom 15. April 1913, Zl. 2425): Für geprüfte Turnlehramtskandidaten besteht die Einrichtung des formellen Probejahres nicht.

24.) U.-M.-E. vom 5. Mai 1913, Zl. 16.530 (L.-Sch.-R.-E. vom 10. Mai 1913, Zl. 2911): Mittelschulkurse für längerdienende Unteroffiziere; Bewilligung außerordentlicher Prüfungen.

XI.

Kako se je pospeševal telesni razvoj mladine.

(Zvršitev ministrske naredbe z dne 12. oktobra l. 1890., št. 1853.)

A. Vsak dan so dobili učenci med dopoldanskimi in popoldanskimi urami 10 do 15 minut odmora, ki so ga porabili za šetanje na dvorišču in vrtu (pri lepem vremenu), oziroma za šetanje po hodnikih (pri slabem vremenu); medtem so se zračile učilnice.

B. Po zimi so se učenci drsali na mestnem drsališču ter sankali po mestnem sankališču, po leti pa so se kopali v mestni kopeli. Mestna uprava jim je dovolila znižano vstopnino.

C. Za telesni razvoj šolske mladine se je tudi letos prav mnogo storilo s šolskimi **igrama** in **izletji**, katerih se je udeleževala skoro polovica učencev na zavodu. **Igre** so se vršile vsak torek in četrtek popoldne pri ugodnem vremenu na travniku med Lattermannovim drevoredom in državno cesto, ki ga je brezplačno prepustila slavna mestna uprava dijakom tukajšnjih gimnazij v splošno uporabo. Začenjale so se po navadi ob dveh, oziroma ob treh ter so trajale do petih, oziroma do šestih. Učenci nižjih razredov so posebno radi igrali kroké, z veliko vnemo pa so tudi balinali, zbijali kožo in metali ročno žogo. S prav posebnim veseljem pa so se udeleževali nekateri dijaki (ki so dosegli najmanj 14. leto) igre z nožno žogo (Football). Vsi footballisti našega zavoda so bili razdeljeni v dve moštvi po 11 igralcev, skupno torej 22 igralcev in 1 sodnik, ki so igrali ob torkih in četrtekih mad sabo; ob nedeljah pa so prirejali skupne igre in tekme z igralci drugih zavodov.

D. **Izleti** so se vršili večinoma peš v bližnjo ljubljansko okolico. Obiskovali so se vedno le kraji, ki so v zgodovinskem, naravoslovnem in geološkem oziru znameniti, tako da je mogel voditelj učence spotoma nazorno navajati na razumevanje domače preteklosti in narave. S takimi izletji, katerih so se učenci udeleževali s še večjo vnemo in v večjem številu nego šolskih iger, so bile navadno spojene primerne „vojne igre“ brez orodja. V odmorih je voditelj razpravljal z dijaki o prvi pomoči pri nesrečah.

Pregled izletov:

Dan	Čas	Kraj
17. X. 1912	2 — 5	Rožnik
7. XI. 1912	1 ¹ / ₂ — 4 ¹ / ₂	Golovec
25. II. 1913	1 — 4	Rožnik
4. III. 1913	1 — 7 ¹ / ₂	Šmarna gora
11. III. 1913	1 — 4	Golovec
18. III. 1913	8 ¹ / ₂ zj. — 7 ¹ / ₂ zv.	Sv. Jošt
3. VI. 1913	1 ¹ / ₂ — 4 ¹ / ₂	Kolezija (koplanje)
5. VI. 1913	1 ¹ / ₂ — 4 ¹ / ₂	Kolezija (koplanje)

Število udeležencev: 50 do 100.

Pregled iger:

Dan	Čas	Dan	Čas
26. IX. 1912	1 ¹ / ₂ — 5	22. IV. 1913	2 — 5
1. X. 1912	1 ¹ / ₂ — 5	24. IV. 1913	2 — 5
15. X. 1912	1 — 4 ¹ / ₂	7. V. 1913	5 — 7
5. XI. 1912	1 ¹ / ₂ — 4 ¹ / ₂	8. V. 1913	3 — 6
1. IV. 1912	2 — 4	15. V. 1913	2 — 6
3. IV. 1913	1 ¹ / ₂ — 4 ¹ / ₂	29. V. 1913	1 ¹ / ₂ — 4 ¹ / ₂
8. IV. 1913	1 ¹ / ₂ — 5	10. VI. 1913	2 — 5
15. IV. 1913	2 — 5	24. VI. 1913	2 — 5
17. IV. 1913	2 — 5	26. VI. 1913	2 — 5

Število udeležencev: 40 do 100.

E. Obvezna telovadba. (Poroča profesor *Josip Wester*). V zmislu novega učnega načrta za gimnazije iz leta 1909, ki šteje tudi telovadbo med obvezne predmete za vse razrede, se je uvedla z II. tečajem šolskega leta 1910./11. obvezna telovadba tudi na našem zavodu, tako da se je telovadilo letos v nižjih treh razredih; to se bo stopnjema nadaljevalo. Potemtakem je imelo letos 8 razredov po 2 uri obvezne telovadbe na teden, in sicer je bilo v I. a-razredu 27 telovadcev (med 29 učenci), v I. b-razredu 27 (27 učencev), v I. c-razredu 28 (med 30 učenci), v II. a-razredu 27 (med 29 učenci) v II. b-razredu 36 (36 učencev), v III. a-razredu 26 (med 32 učenci), v III. b-razredu 28 (med 31 učenci) in v III. c-razredu 27 telovadcev (med 29 učenci), vseh vkup je bilo 226 telovadcev in 17 telovadbe oproščenih učencev.

Telovadilo se je po navodilih novega učnega načrta in instrukcij za telovadbo (min. odl. z dne 27. junija 1911, št. 25.681). Učenci so telovadili deloma v bolj zračni in svetli, kakor prostorni telovadnici — 40 učencev ima komaj dovolj prostora za izvajanje prostih in redovnih vaj — deloma na vnanjem dvorišču, ki je namenjeno za poletno telovadišče. Z ozirom na nove instrukcije se je skrbelo, da so se učenci v telovadni uri kretali kar največ na prostem. Telovadba pod milim nebom se je letos še uspešneje gojila, ker je bilo telovadišče tudi z ogredjem za dva droga opremljeno. Sicer se je ta prostor uporabljal večjidel za redovne in proste vaje, igre in lahko atletiko. Naravno je, da so se „vojaške oblike in tvorbe“, predpisane po novem načrtu, vežbale edino na tem prostoru. Kadar je kazalo, telovaditi po celo uro na prostem, tedaj so učenci prenesli iz telovadnice pripravo za prosti skok, kozo, palice itd. Sicer je trajala telovadba na prostem vsakikrat 10 do 20 minut. Le v najhujšem mrazu, v snegu in dežju ter v silni vročini se ni telovadilo na dvorišču; v zadnjem slučaju pač radi tega ne, ker ni tam zadostne sence in ker se tla, posuta z drobnim, ostrim peskom, preveč praše. Sploh pa so učenci ob količkaj ugodnem vremenu, tudi v mrazu do — 4° C ali v megli, kakor je pogosto v jeseni in po zimi, vsakikrat nastopili najprej na dvorišču. Na ta način se je njih telesna odpornost krepila; kaj radi so tudi v mrazu nastopali brez suknjiča, ne da bi se to izrečno od njih zahtevalo. Nezgodna se pri tem ni pripetila nobena.

Sledeči seznam nudi pregled telovadnih ur po prostoru, kjer se je telovadilo:

	I. a	I. b	I. c	II. a	II. b	III. a	III. b	III. c
V telovadnici .	38	41	40	41	39	20	36	41
Na dvorišču .	12	10	13	8	9	15	11	11
Na dvorišču in v telovadnici	20	19	18	19	19	28	14	19
Skupaj:	70 ur;	70 ur;	71 ur;	68 ur;	67 ur;	63 ur;	61 ur;	71 ur.

Vseh telovadnih ur v tem šolskem letu je bilo 541, izmed teh v telovadnici 306 ur (= 57%), samo na dvorišču (poletnem telovadišču) 89 ur (= 16%), na dvorišču in v telovadnici 146 ur (= 27%) vsega telovadnega časa. Največ telovadbe na prostem je imel III. a-razred, in sicer samo na dvorišču 24%, na dvorišču in v telovadnici 44% telovadnih ur, najmanj II. a-razred: na dvorišču samo 12%, III. b na dvorišču in v telovadnici 23% telovadnega časa.

Vsled dovoljenja c. kr. deželnega šolskega sveta se je postavilo na prostem močno ogredje iz hrastovine za 2 droga; krogi za to ogredje se nabavijo prihodnje leto.

F. K telesnim vajam in igram se morajo prištevati tudi **strelne vaje**, ki so se uvedle z razpisom Njega ekscelence gospoda ministra za uk in bogočastje z dne 16. oktobra l. 1910, št. 28.968. Vrhovni voditelj vseh ljubljanskih srednješolskih strelnih vaj je bil c. kr. domobranski stotnik *Franc Gasser*, instruktorski oficirji našega zavoda pa so bili od 12. oktobra do 26. oktobra nadporočnik *Edvard Kminek*, dalje do 5. aprila nadporočnik *Anton Křepelka*, in končno nadporočnik *Franc Kratochwill* do 24. maja. Teh vaj, ki so se vršile vsako soboto od 2. do 4. (oziroma 3. do 5.) ure popoldne najprej v telovadnici, potem na vojaškem vežbališču in vojaškem strelišču, se je udeleževalo 16 učencev iz VII. razreda. Nadzoroval je učence vsakikrat nam. gim. učitelj *Franc Pavlič*. Po spretnem vodstvu imenovanih gospodov častnikov in marljivem sodelovanju instruktorskega moštva se je posrečilo učence v primeroma kratkem času izuriti v vrle strele.

Učna tvarina. I Teorija. *A.* Nauk o orožju: *a)* deli in ohranitev puške, *b)* funkcija posameznih delov, *c)* patrona. *B.* strelna teorija: *a)* Eksplozija, *b)* učinek zraka in privlačnost zemlje, *c)* nauk o balistiki, *č)* učinek vremena, *d)* učinek svetlobe, *e)* najpogostejše napake pri merjenju, *f)* streljanje na gibljive predmete, *g)* razpršnost. — II. Praksa. *A.* Pripravljalnica: *a)* Pouk o merjenju, *b)* sprožitev jezička, *c)* merjenje v vseh telesnih ležah, *č)* nabivanje in izpraznitev puške, *d)* vdevanje patron v magacin. *B.* Streljanje na kاپice: *a)* streljanje na šolsko tarčo 15× do 25×, *b)* streljanje na figure 15× do 30×. *C.* Poučno streljanje: *a)* Učinek vežbalne patrone, *b)* učinek izstrelka na razne predmete. *D.* Vežbalno streljanje: *a)* Predvaje na 100× do 400×, ležeče in naslonjeno, *b)* glavne vaje od 200× do 400×, ležeče in prosto.

Tekmovanje. Dne 24. maja so se sklenile te vaje z javnim streljanjem vseh ljubljanskih, kranjskih in novomeških srednješolskih strelcev na vojaškem strelišču, kjer so učenci ob zvokih godbe med seboj tekmovali za dobitke. Streljalo se je na vseh 14 stojščih na figurno tarčo v razdalji 300× leže prostoročno. Izmed 300 možnih enot so učenci našega zavoda dosegli nastopno število enot in dobili te-le dobitke: 1. Koleča Ivan 185 (samokres z naboji), 2. Mauer Alojzij 145 (pisalno orodje), 3. Čermák Jaroslav 145 (nahrbtnik s palico), 4. Osana Ciril 140 (cigaretница), 5. Lavrenčak Viktor 135 (čajni samovar), 6. Pavločič Franc 125 (gamaše), 7. Scharwitzel Anton 125 (Napoleonov kip), 8. Arh Josip 112 (listnica). Pred razdelitvijo dobitkov je učence navdušeno nagovoril gospod divizionar, Njega ekscelenca podmaršal *Kusmanek*, na kar se mu je v imenu šolske uprave in mladine toplo zahvalil c. kr. domobranski stotnik *Franc Gasser*. Mladina je navdušeno klicala „živio“ presvetlemu cesarju.

XII.

Kronika.

V velikih počitnicah je dvakrat vihrala črna zastava raz streho šolskega poslopja v znamenje, da sta dve bridki izgubi zadeli zavod. — Dne 18. julija je aktivni član učiteljskega zbora, profesor VIII. činovnega razreda

Anton Peterlin

v najlepši moški dobi 46 let podlegel dolgo skriti zavrtni bolezni (sarkomu) po komaj štirinajstdnevem očitnem nje izbruhu. Rajnki se je porodil dne 7. junija 1866 v Spodnji Šiški. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, na dunajskem vseučilišču pa se je posvetil matematiki in fiziki in napravil iz teh predmetov profesorski izpit leta 1897. Služboval je kot suplent na tedanji nižji, sedanji II. državni gimnaziji, skozi pet let, od leta 1893./94. do konca leta 1897./98., nakar je bil leta 1898. imenovan definitivnim učiteljem na državni gimnaziji v Kranju. Po desetletnem službovanju v Kranju je bil leta 1908. premeščen zopet na tukajšnji zavod, kjer je služboval skozi štiri leta do svoje prerane smrti. Zadnji dve leti je bil obenem zelo več in zanesljiv pomočnik ravnateljstva. — Profesor Peterlin je slovel kot izvrsten strokovnjak v svojem predmetu. Sam najlepši zgled vestnosti in delavnosti, je v šoli deloval na to, da se mladina zares tudi nekaj nauči. Površnost, puhloglavost in lahkoživje je sovražil, prepričan, da le taka mladina, ki je bila v resnem delu vzgojena, more zmagovati v trdem življenskem boju našega naroda. Marljivemu dijaštvu pa je bil zelo naklonjen in z veseljem je daroval mnogotero podporo za revne srednje- in visokošolce, ne da bi pri podpori pustil označiti darovalca. V Kranju je bil agilni odbornik „Dijaške kuhinje“, v Ljubljani pa prav takšen blagajnik „Podpornega društva“ našega zavoda. Pri spisovanju slovenskih srednješolskih knjig po novem učnem načrtu je bil marljiv sotrudnik; sam pa je predelal Matekovo aritmetično knjigo za nižje gimnazijske razrede tako temeljito, da jo smemo po pravici imenovati njegovo izvirno delo. Izven šole je posvečal svoj prosti čas telovadbi, turistiki in kolesarstvu. V javno življenje ni nikdar posegal. — K zadnjemu počitku so ga dne 19. julija spremili poleg sorodnikov mnogoštevilni tovariši in znanci ter dijaki, kolikor jih je bilo v Ljubljani. Blag spomin ostani vrlemu možu! — Za premnoge iskrene sožalnice, ki so došle na ravnateljstvo in učiteljski zbor od bližnjih in daljnjih zavodov, od načelnikov raznih uradov in od zasebnikov, se ravnateljstvo na tem mestu najiskreneje zahvaljuje.

Dne 2. septembra pa je umrl umirovljeni profesor VII. činovnega razreda

Martin Karlin

v 63. letu svoje starosti po dolgotrajni bolezni. Rodil se je dne 8. novembra leta 1849. v Stari Loki. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, na dunajskem vseučilišču pa se posvetil študiju staroklasičnih jezikov in napravil iz njih

profesorski izpit v letih 1876., 1879. in 1880. Služboval je na nekdanji realni gimnaziji v Kranju tri leta kot suplent, od 1872/73 do 1874/75, 14 let pa kot stalni učitelj in profesor, od 1876/77 do 1889/90. Zadnji dve leti je tudi samostojno vodil zavod. Ko pa je bila leta 1890. kranjska realna gimnazija razpuščena, je bil s 1. septembrom 1890 premeščen na takratno na novo ustanovljeno državno nižjo (od leta 1900. II. državno) gimnazijo v Ljubljani, kjer je ostal skozi 16 let, do konca leta 1905./06, dokler ni stopil po 30letnem definitivnem službovanju v zasluženi pokoj. — Rajnik je bil zaradi preblagega srca in velike dobrohotnosti pri dijaštvu zelo priljubljen, zaradi odkritosrčnosti, ljubeznivosti in postrežljivosti pa so ga vsi tovariši, in zaradi prikupljive družabnosti vsi ljudje, ki so kdaj z njim občevali, radi imeli in visoko čislali. Znal je biti zvest prijatelj in ohranil je prijateljstvo do groba. Ko je v zimski dobi leta 1881./82. takratni kranjski odvetnik in slovenski pisatelj dr. Janez Mencinger ustanovil v Kranju literaren klub, je bil profesor Karlin njega zvest član in je predaval v njem dvakrat, prvič o atiški komediji, drugič o grškem komedijskem pesniku Aristofanu. V Letopisu „Matiice Slovenske“ za leto 1887. pa je objavil velezanimiv članek o zgodovini kranjske gimnazije, ki priča, s koliko ljubeznijo se je rajnik oklepal svojega zavoda. — Pogreba dne 3. septembra so se udeležili poleg sorodnikov, med katerimi sta bila brata rajnekega, tržaško-koprski škof dr. Andrej Karlin in umirovljeni župnik Jože Karlin, prav mnogoštevilni tovariši, prijatelji in znanci. Počivaj v miru, blaga duša!

* * *

Šolsko leto 1912./13. se je pričelo dne 19. septembra s slovesno sveto mašo z uvodnim „Veni sancte“, ki jo je daroval v nunski cerkvi profesor verouka *dr. Gregorij Pečjak*.

Vzprejemne izkušnje so se vršile dne 17. septembra, ponavljalne in dodatne dne 16. in 17.

O zrelostnih izpiti v jesenskem terminu glej str. 62!

Zavod je štel v minulem šolskem letu 8 glavnih in 6 vzporednih (I. b, I. c, II. b, III. b, III. c, IV. b), skupaj 14 razredov, učiteljski zbor pa 26 članov, in sicer ravnatelja, 15 profesorjev, 1 veroučitelja po § 4. zakona z dne 19. sept. 1898, 1 pravega, 1 začasnega in 7 namestnih učiteljev. Eden izmed profesorjev je na dopustu kot vodja mestnega liceja.

Dne 24. septembra se je zavod na skromen način spominjal petdesetletnice smrti *Antona Martina Slomška*, knezoškofa lavantinskega, ki je ves čas svojega življenja posvetil ne le cerkvi, ampak tudi slovenskemu narodu, vzgoji slovenske mladine, slovenskemu ljudskemu šolstvu in si na tem polju pridobil zaslug, ki so vredne spomina še poznim rodovom. Ravnateljstvo je potom okrožnice splošno opozorilo učence na Slomškove zasluge, podrobno pa so jih učencem razložili učitelji slovenščine, vsak v svojem razredu. Skupne slavnosti, žal, ni moglo biti.

Dne 12. oktobra so se začele strelne vaje (glej str. 69!)

Dne 12. decembra je nadzoroval telovadni pouk strokovni nadzornik ravnatelj *dr. Josip Tominšek*.

Dne 15. februarja se je sklenilo prvo polletje kakor navadno s sveto mašo in z razdelitvijo polletnih izkazov, pouk v drugem polletju pa se je pričel v sredo, dne 19. februarja.

Dne 15. aprila je profesor *dr. Fran Ilešič* v Mestnem domu predaval na korist „Podpornega društva“ našega zavoda o temi: „Ljubljanska gimnazija in nje življenje v prejšnjih stoletjih“. Počenski s prvo latinsko šolo, ki so jo po zaslugah Primoža Trubarja ustanovili leta 1563. kranjski stanovi in ki je bila v letih 1596. do 1773. pod vodstvom jezuitov, dokler nje uprave ni prevzela država, je predavatelj velezanimivo in nazorno kot pravi didaktik-mojster opisoval kraje, upravo in pouk srednje šole in dijaškega življenja v raznih časih od prvega začetka do leta 1849., ko se je gimnazija po znanem organizacijskem načrtu popolnoma izpremenila v sedanjo obliko. Zelo poučno predavanje z dobredelnim namenom bi bilo zaslužilo obilnejšo udeležbo. Gospodu predavatelju v imenu bedne mladine najtoplejša zahvala!

Dne 19. aprila je ves zavod slovesno praznoval *dvestoletnico pragmatične sankcije*. Ob $\frac{3}{4}$ na 9 je bila skupna sv. maša v nunski cerkvi. Po maši so se vsi učenci in učitelji zbrali v slavnostno preurejeni telovadnici pred oder, kjer je bil postavljen cesarski kip, lično okrašen z zelenjem, draperijo in zastavami. Moški dijaški zbor je pod vodstvom učitelja petja, *Josipa Vedrala*, zelo precizno in s čustvenim predavanjem zapel Nedvedovo slavnostno pesem „O Avstrija, ti dom si moj!“ in izval burno odobravanje učiteljskega zbora in učencev. Na to je stopil *ravnatelj* na oder ter v daljšem govoru razložil povod slavnosti, zgodovino in bistvo pragmatične sankcije ter nje pomen za Avstrijo do današnjega dne. V začetku je poudarjal, da je dne 19. aprila veleznamenit praznik, toda ne samo šolski, ampak splošno avstrijski, ki ga poleg presvetle cesarske rodovine praznujejo vse dežele, vsa mesta, vsa zastopstva. S pragmatično sankcijo se je postavil najtrdnejši steber, na katerem sloni mogočna Avstrija z vsemi svojimi javnimi uredbami, napravil se je železni obroč, ki neodjenljivo veže vse avstrijske dežele v eno skupno celoto, zgradila se je trdnjava, ob katero zaman butajo sovražni valovi usode. Da je Avstrija to, kar je danes, velesila prve vrste, uspešna tekmovalka z vsemi drugimi državami na vseh poljih, vse to ima svoj začetek in temelj v onem zgodovinsko prevažnem činu, ki se je izvršil pred dvesto leti dne 19. aprila leta 1713. Da pa patriotična čustva, ki v srcih vseh Avstrijcev vzkipevajo ob tem državnem prazniku, tudi pri šolski mladini podpre in podneti še z razumom, razvil je na to ravnatelj podrobno in kar možno na nazoren način zgodovino in bistvo pragmatične sankcije Karla VI., posegši v zgodovino nazaj do izumrtja španskih Habsburžanov in do španske nasledstvene vojne in njenih posledic in razloživši predzgodovino pragmatične sankcije, namreč hišni zakon Leopolda I. iz leta 1703. Zdaj šele — je ravnatelj nadaljeval — ko je bila s pragmatično sankcijo osigurana nedeljivost vseh habsburških dežel in ko je bil napravljen red za nasledstvo, zdaj so bili dani trdni pogoji za obstoj in razvoj enotne države, zdaj je bila šele ustanovljena prava avstrijska država. Današnji praznik je torej dvestoletni rojstni dan preureditve posameznih, med seboj samo po vladarski rodbini zvezanih, sicer pa nezavisnih habsburških dežel v enotno avstrijsko državo. Končal je ravnatelj svoj govor z odgovorom na vprašanje: Kakšna bodi naša čestitka ob današnjem državnem rojstnem dnevu in komu jo izročimo? Rekel je: „Najlepša bo naša čestitka, ako danes poživimo v naših srcih ogenj žarke domovinske ljubezni, zvestobe in vdanosti do avstrijske države, do habsburško-lotrinške vladarske rodovine in posebno še do presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Naše geslo je bilo, je in ostane: Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne gane. To geslo danes poživimo, tega se držimo za vso bodočnost! K vsemogočnemu

Bogu pa pošljimo iz globočin naših src iskreno molitev: Stvarnik in vladar sveta, ti čuvaj Avstrijo, ti blagoslovi vse njene narode, ti navdahni voditelje s pravim razumom, da se izpolnijo proroške besede: „Austria erit in orbe ultima“, ti nam ohrani sivolasega, 83 letnega starčka na prestolu avstrijskem še dolgo, dolgo, tja do najskrajnejših mej človeške možnosti! Ti moreš, prosimo te, da tudi hočeš. Kar nam pa polni srce, to samo iz ust nam vre. In zato dajmo glasnega duška čuvstvom, ki nam danes polnijo dušo, in zakličimo iz globočin naših src: Živela Avstrija, živio cesar Franc Jožef I!“ — Govoru je sledil najgromovitejši trikratni „živio“ učencev in učiteljev, ki se mu je poznalo, da prihaja iz dna prepričanih in oduševljenih src. Na koncu slavnosti so pevci zapeli še cesarsko pesem, ki so jo vsi navzoči stoje poslušali.

Slučaj je nanesel, da se je nekako ob istem času ravnateljstvu v nabavo ponudila krasno izdelana slika cesarjeva za neznatno svoto 35 h. Učenci so naročili skupaj 127 teh slik, tvrdka pa je dala še tri povrhu!

Dne 22. in 23. aprila je verouk nadzoroval nadzornik stolni kanonik *dr. Josip Gruden*.

Majniški izleti so bili dne 26. maja, ki je bil ravnateljev pouka prosti dan. Skoro vsi razredi so pod vodstvom svojih razrednikov ob krasnem vremenu napravili daljše ali krajše izlete, ki pa niso merili samo na zabavo, ampak tudi na omiko šolske mladine. Učenci I a. razreda so šli pod vodstvom razrednika prof. *Maslja* čez Kranj na Sv. Jošt, kjer so si ogledali slovečo božjo pot s sv. stopnicami in z znamenitimi zgodovinskimi napisi ter študirali gorenjsko ravnino in obrobna gorovja. V Kranju so si ogledali novi kameniti most čez Savo, župnijsko cerkev s kamenitim stolpom, pokopališče s Prešernovim in S. Jenkovim spomenikom in železni most čez Kokro pri Primskovem. — Učenci I. c in II. a razreda so šli pod vodstvom razrednikov *Leskoška* in *dr. Sajovica* v kamniško okolico. Peljali so se do Homca, od tod so šli peš na razvaline starega gradu Karnek, na to v Kamnik. Po kosilu so si ogledali zdravilišče in Mali grad, na kar sta jih zelo ljubeznivo pogostila odvetnik dr. Kraut in gospa sogroga ter jim prepustila obsežni vrt za igrišče, za kar jima gre iskrena zahvala. Med pohodom so učenci opazovali zanimive prirodopisne in geografske pojave. Opozorilo se jih je na nekatere zgodovinske znamenitosti, tako n. pr. na francosko-avstrijske boje na mengško-kamniškem polju leta 1813., na grajsko zgodovino obeh gradov, na zgodovino Kamnika, na nekdanjo prometno važnost Tuhinjske doline itd. — Učenci II. b razreda so si pod vodstvom razrednika prof. *Jeršinovića* ogledali Škocijanske jame pri Rakeku in Cerknisko jezero. — III. a razred je pod vodstvom razrednika prof. *dr. Plešiča* izletel na goro sv. Katarine nad Medvodami. — Učenci III. c in štirje V. razreda so napravili pod vodstvom razrednika *Robide* poldrugdnevni izlet na Koroško. V nedeljo, 25. maja so se opoludne odpeljali v Celovec, si ogledali mesto in njega zanimivosti in šli na Križno goro. Gosp. dr. Rožič, ravnatelj družbe sv. Mohorja, jim je razkazal tiskarno, knjigoveznico in pisarno družbe in preskrbel v hotelu „Trabesinger“ udobno in zelo ceno prenočišče. Drugo jutro so šli do Vrbskega jezera, se peljali s parnikom do Vrbe, z železnico pa do Beljaka. Od tam so šli peš v Marijo na Zilji, kjer jih je pisatelj-župnik Fr. Ks. Meško v župnišču pogostil in imel navdušen govor, na kar se mu je zahvalil petošolec Lajovic. Od tod so šli peš na Blaško jezero, se vozili po njem in se zvečer vrnil v Ljubljano. Iskrena hvala gospodoma dr. Rožiču in Mešku za njuno prijaznost! — III. b razred je šel pod

nadzorstvom razrednika *Skerlja* in vodstvom telovadnega učitelja *E. Sajovica* na Golico, kjer so izletniki prenočili v Kadilnikovi koči. Prenosišče je bilo za dijake brezplačno, za kar se predsedniku S. P. D. dr. Tomišeku izreka najtoplejša zahvala. — Učenci IV. a razreda so pod vodstvom razrednika prof. *Westerja* in v spremstvu prof. *Bučarja* napravili izlet v bližnjo ljubljansko okolico. Vsled prijaznega dovoljenja sl. Planinske stavbne družbe so se odpeljali zjutraj s parnikom „Ljubljano“ po Ljubljani do Podpeči. Tu so si ogledali velike kamnolome, nato so obiskali tri idilično ležeče griče: Sv. Ano, Sv. Jožefa in Zalostno goro; v Borovnici so si ogledali arhitektonsko zanimivi železniški most, pohiteli so v divjeromantični Pekel; na kmetskem vozu so se odpeljali mimo obrtno in zgodovinsko zanimive Bistre na Vrhniko. Tu so si ogledali Močilnik z izvirki Ljubljani, prostor rimskega Nauporta s cerkvijo sv. Pavla ter se končno povzpeli še k Sv. Trojici, kjer so se v večernem solncu poslovili od lepe pokrajine, ki so jo ta dan prehodili in prevozili. Z Vrhnike so se vrnili z vlakom v Ljubljano. — Učence IV. b razreda je razrednik *Pavlič* peljal na Veliki Stol (2239 m), nato čez Žirovnico skozi Vintgar na Bled in v Lesce. — Učence VI. razreda je razrednik prof. *dr. Pipenbacher* peljal čez Jesenice in Bohinjsko Bistrico k slapu Savice in nazaj. — Učenci VII. in VIII. razreda so šli pod vodstvom razrednikov prof. *Schweigerja* in *Kavška* in v spremstvu prof. *dr. Lokarja* peš iz Ljubljane v Medvode, od tu ob geološko zanimivem desnem bregu Save v Smednik in ob Kalvariji k razvalini starega smledniškega gradu. Od tu mimo Konjske vode (spomin na turške čase) v Podreče k rojstni hiši S. Jenka, dalje čez Sorško polje in po državni cesti Kranj-Ljubljana v Medvode nazaj.

Izleti v svrhu nemške konverzacije. Suplent *Adolf Robida* je vodil učence onih treh razredov nižje gimnazije, v katerih je poučeval nemščino, od pomladi naprej vsako soboto, oziroma nedeljo na dve- do triurne izprehode, na katerih je bila obvezna nemška konverzacija. S tem je bila dijakom dana prilika, da se urijo tudi izven šolskih ur v nemškem govoru in konverzaciji. Udeležba je bila jako velika, od 40 do 80 dijakov, ki so že v kratkem času dobili veselje do nemščine in se radi urili tudi praktično v izražanju. Pregled konverzačnih izprehodov: 19. IV. na Grad; 26. IV. krog Rožnika skozi Šiško na Vič; 3. V. k Božjemu grobu; 18. V. pod Rožnikom na Večno pot; 25. V. skozi Šiško in šišenski gozd; 5. VI. s čolni po Ljubljani; 21. VI. okrog Rožnika po Večni poti na Vič.

Poučni poseti. Nazorni pouk in občo izobrazbo so zelo pospeševali poseti raznih zavodov in naprav. Pod vodstvom *dr. Gv. Sajovica* so si ogledali prvošolci predvsem prirodopisne, pa tudi zgodovinske in narodopisne zbirke deželnega muzeja, in sicer učenci I. a razreda 15. maja, I. b razreda 14. maja in I. c razreda 6. maja. — Drugošolci so šli z istim učiteljem v c. kr. botaniški vrt, kjer so spoznali znamenitejšje domače in tuje rastline in so lahko nazorno opazovali zanimivejše biološke momente pri posameznih rastlinskih vrstah in celih skupinah; bili so tam učenci II. a razreda 4. junija in II. b razreda 5. junija. — Četrtošolci (IV. a in IV. b) so si ogledali pod vodstvom istega učitelja mestno plinarno (17. maja) in elektrarno (31. maja). — Zelo poučen je bil izlet sedmo- in osmošolcev dne 4. junija popoldne k zgradbi deželnih električnih naprav ob Završnici pri Žirovnici. Z učenci so šli poleg ravnatelja in razrednikov *Kavška* in *Schweigerja* tudi še profesorji *Bučar*, *dr. Kropivnik*, *Teršan* in *Vagaja*. Vseh skupaj nas je bilo 46. Po naročilu slavnega deželnega odbora je deželni stavbni svetnik *Geilhofer*

vodil izletnike ob Završnici do bodočega umetnega jezera, tam v kolibi ob razprostrtih načrtih v lepi slovenščini zelo nazorno razložil celo podjetje, nas peljal skozi stranski rov do glavnega rova in potem po novi poti ob grebenu, od koder je diven razgled v dolino proti Jesenicam in proti Bledu, do kraja na žirovniški strani, kjer prihaja vodni rov na dan, končujoč se z visokim tlačnim miriščem (Wasserschloß). Od tam smo šli ob črti, koder bo voda po ceveh pod železnico in državno cesto v silovitem padcu tekla na turbine ob Savi. Tu se je stavbni svetnik *Geilhofer* poslovil. Ravnatelj se mu je iskreno zahvalil za zelo poučno razkazovanje in tolmačenje vodnih naprav, kažoč pri tem učencem na dvojni hasek, ki so ga imeli od izleta: prepričali so se prvič na lastne oči o velikanskem napredku moderne tehnike, ki se lahko imenuje sijajen triumf človeškega razuma nad prirodnimi silami; drugič pa je ta ogled vsakega navdal z veseljem in ponosom, da se tak napredek tehnike vrši tudi na naših tleh in da bo v korist našega naroda. Najmanjši narod smo v Avstriji, a iznova smo pokazali, da nismo zadnji. Gospod stavbni svetnik, kateremu so dijaki v znak hvaležnosti zaklicali gromovit „živio“, je v svojem odgovoru izrazil veselje, da mu je bila prilika dana, šolski mladini razjasniti podjetje, katero so spočetka mnogi neuki spremljali z nezaupnostjo, ki pa se sedaj od odločilnih najvišjih krogov ne samo priznava, ampak celo v vzgled stavi drugim deželam. Na srečno svidenje, ko bo zgradba dovršena! Izletniki so nato še obiskali Bled in se zvečer čez Lesce vrnili v Ljubljano. — Dne 27. junija so si sedmo- in osmošolci ogledali pivovarno „Union“-a pod vodstvom *ravnatelja* in 6 profesorjev, na kar so bili tudi pogoščeni.

Dne 11. junija je nadzornik za risanje profesor *Ludislav Pasdirek* nadzoroval pouk v risanju, dne 16. junija pa je deželni šolski nadzornik in dvorni svetnik *Fran Hubad* nadzoroval pouk v nekaterih predmetih.

Bogoslužne vaje. Slovesne sv. maše, darovane v stolnici, se je zastopstvo učiteljstva udeležilo na rojstveni dan Njegovega veličanstva cesarja *Franca Jožefa I.* dne 18. avgusta, slovesnih zadušnic pa dne 10. septembra za Njeno Veličanstvo rajno cesarico *Elizabeto* in dne 30. junija za njegovo Veličanstvo rajnega cesarja *Ferdinanda I.* Celotni zavod pa je praznoval dne 4. oktobra Najvišji god Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva cesarja *Franca Jožefa I.* s skupno slovesno sv. mašo, darovano v nunski cerkvi, in s petjem cesarske himne, dočim se je ravnatelj z zastopstvom učiteljskega zbora isti dan udeležil tudi slovesne sv. maše v stolnici. Takisto je dne 19. novembra, na godovni dan rajneke cesarice *Elizabete*, učiteljstvo in dijaštvo prisostvovalo skupni šolski maši.

Ob nedeljah in praznikih so se udeleževali učenci skupne službe božje v nunski cerkvi, in sicer učenci višje gimnazije ob $\frac{3}{4}$ na 8, učenci nižje gimnazije ob $\frac{3}{4}$ na 9. Pevci so vselej pod vodstvom učitelja petja *Jos. Vedrala*, ki je igral tudi harmonij, peli v deškem, mešanem ali moškem zboru.

K izpovedi in sv. obhajilu je šla šolska mladež trikrat.

V zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 23. junija 1899, št. 861 ex 1897, so se vršile dne 16., 17. in 18. marca v nunski cerkvi velikonočne duhovne vaje, ki sta jih vodila za nižjo gimnazijo veroučitelj *dr. Alojzij Merhar*, za višjo profesor verouka *dr. Gregorij Pečjak*.

Slovesnega cerkvenega obhoda na Veliko soboto (dne 22. marca) so se udeležili *ravnatelj* in profesorja *Jeraj* in *Wester*, slovesnega cerkvenega obhoda na dan sv. Rešnjega Telesa (dne 22. maja) pa se je udeležil ves zavod z učitelji.

O Duhovem je prejelo 6 učencev svetstvo sv. birme.

Zdravstveno stanje učencev je bilo letos ugodno. Obolelo je sicer med šolskim letom nekaj učencev, toda ti so zopet ozdraveli. Dva sta umrla. Dne 20. oktobra je umrl na Uncu lanski učenec III. b razreda *Gnezda Slavko*. Sošolci in pevci, 27 po številu, so se pod vodstvom ravnatelja, razrednika *Fr. Pavliča* in veroučitelja *dr. Al. Merharja* udeležili pogreba. — Dne 19. aprila pa je umrl velenadarjeni in marljivi sedmošolec *Josip Borušak* v Trbovljah. Pod vodstvom razrednika, prof. *Jos. Schweigerja*, so se sošolci in pevci, 14 po številu, udeležili pogreba. Položili so venec na krsto in zapeli dve žalostinki.

Cenzurne konference so bile: prva dne 8. novembra, druga dne 20. decembra, tretja (razredovalna ob koncu I. tečaja) dne 10. in 11. februarja, četrta dne 11. aprila, peta dne 23. maja, šesta (razredovalna ob koncu šolskega leta) dne 30. junija, 1., 2. in 3. julija. Sklepna konferenca je bila 4. julija. — *Druge konference* so bile: dne 19. septembra otvoritvena, dne 11. oktobra o prošnjah za oproščenje šolnine v 1. tečaju, dne 4. novembra o nabavi novih učil, dne 22. novembra o prošnjah prvošolcev za odgoditev plačevanja šolnine, dne 20. decembra o pospeševanju telesnega razvoja učencev, dne 28. februarja o prošnjah za oproščenje šolnine v 2. tečaju, dne 9. maja o učnem načrtu in učnih knjigah za šolsko leto 1913./14.

Premestne izkušnje so se vršile v dobi od 18. do 30. junija.

V I. razred so se učenci za bodoče šolsko leto vpisovali dne 29. junija, vzprejemne izkušnje za isti razred pa so se opravile dne 5. julija.

Šolsko leto se je sklenilo dne 5. julija s sv. zahvalno mašo, po kateri se je pela cesarska pesem.

XIII.

Naznanilo o začetku šolskega leta 1913./14.

Šolsko leto 1913./14. se prične **v petek dne 19. septembra** s slovesno sveto mašo z „Veni sancte“, ki se bo služila ob devetih v nunski cerkvi.

Na novo vstopajočim učencem vseh razredov se je oglasiti, spremljanim od roditeljev ali njih namestnikov, **v torek dne 16. septembra** pri gimnazijskem ravnateljstvu s krstnim ali z rojstvenim listom, s šolskim izpričevalom zadnjega leta (štipendistom in šolnine oproščenim tudi z dotičnimi dekreti) ter je plačati 4 K 20 h vzprejemnine in 3 K 40 h prispevka za učila, dijaško knjižnico in igrala. Od učencev, na podlagi povoljno prebite izkušnje vzprejetih v I. razred, se bodo pobirale te pristojbine šele po istinitem vstopu v šolo (dne 20. septembra).

Učenci, ki **se dajo vpisati v I. razred**, morajo tekom solnčnega leta 1913. dovršiti deseto leto ter prebiti **vzprejemno izkušnjo** z dobrim uspehom. Oni, ki so doslej obiskovali kako javno ljudsko šolo, naj se izkažejo (v zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 7. aprila l. 1878., šte. 5416) z dotičnim šolskim (obiskovalnim) izpričevalom, obsezajočim rede iz krščanskega nauka, učnega (= slovenskega in nemškega) jezika in računstva. **Vzprejemne izkušnje** se prične **dne 17. septembra**, in sicer pismene zjutraj ob osmih, ustne popoldne ob treh. Pri teh izkušnjah se zahteva (po določilih ministrskih razpisov z dne 14. marca l. 1870., šte. 2370, in z dne 27. majnika l. 1884., šte. 8019): Iz **krščanskega nauka** toliko znanja, kolikor se

ga more pridobiti v prvih štirih letnih tečajih ljudske šole; v **učnem jeziku** (slovenskem in nemškem) spretnost v čitanju in pisanju, znanje početnih naukov iz oblikoslovja, spretnost v analizovanju prosto razširjenih stavkov, poznavanje pravopisnih pravil; v **računstvu** izvežbanost v štirih osnovnih računskih vrstah s celimi števili.

Vzprejemno izkušnjo ponoviti v istem letu na istem učilišču ali na kaki drugi srednji šoli ni dovoljeno.

Po 16. septembru se na novo vstopajoči učenci ne bodo več vzprejemali.

Učencem, ki so že doslej obiskovali ta zavod, se je javiti **dne 18. septembra dopoldne od 8. do 12. ure** pri ravnateljstvu z zadnjim letnim izpričevalom ter plačati 3 K 40 h prispevka za učila, dijaško knjižnico in igrala.

Učenci, ki nameravajo prestopiti z drugih učilišč na c. kr. II. državno gimnazijo ljubljansko, naj si preskrbe na izpričevalu zadnjega polletja pripomnjo o pravilno naznanjenem odhodu; isto je storiti tudi onim tukajšnjim učencem, ki hočejo prihodnje leto nadaljevati svoje nauke kje drugje.

Ponavljalne in dodatne izkušnje se bodo vršile **dne 16. in 17. septembra**, istotako **vzprejemne izkušnje** za vse druge razrede (izvzemši I.).

Dne 20. septembra se prične redni šolski pouk **ob osmih dopoldne.**

Zapiski učnih knjig za šolsko leto 1913./14. se bodo dobivali pri tukajšnjih knjigotrzcih.

Polletna šolnina znaša 40 K. Učenci **I. razreda** jo morajo plačati za I. polletje v prvih treh mesecih šolskega leta; vendar smejo (v zmislu razpisa visokega naučnega ministrstva z dne 7. marca l. 1909., št. 8890), ako so revni, prositi plačilnega odloga, oziroma oproščenja šolnine ter oddati dotične prošnje ravnateljstvu **v prvih osmih dneh** šolskega leta. Njih prošnji se more ugoditi, ako jim prizna učiteljski zbor po prvih dveh mesecih v vsakem šolskem predmetu najmanj znamko „zadostno“ („genügend“), v vedenju znamko „prav dobro“ („sehr gut“) ali „dobro“ („gut“), koncem I. polletja pa vsaj „zadostno“ v vseh obveznih predmetih in v vedenju najmanj znamko „dobro“. Ako ti pogoji koncem I. polletja niso izpolnjeni, mora dotični učenec šolnino za I. polletje plačati še pred začetkom II. polletja. V vseh drugih primerih morajo plačati neoprosčeni učenci polletno šolnino **v prvih šestih tednih** vsakega polletja, ako jih ni medtem preslavni deželni šolski svet oprostil plačevanja šolnine na njih upravičeno prošnjo. Upravičena pa je prošnja (po gorenjem razpisu visokega naučnega ministrstva) le, ako so prosilci zares revni in so dobili v izkazu I. polletja najmanj znamko „zadostno“ v vseh obveznih predmetih, v vedenju pa vsaj znamko „dobro“, v II. polletju pa bili spoznani za sposobne, vstopiti v višji razred, in prejeli v vedenju vsaj znamko „dobro“.

Prošnjam za oproščenje šolnine, naslovljenim na „preslavni c. kr. deželni šolski svet kranjski“, naj pridenejo revni prvošolci (ki niso repetenti) revnostno izpričevalo, obsezajoče **natančne in vestne** podatke o stanu in imetku roditeljev ter ne **nad eno leto staro**; neoprosčeni revni učenci drugih razredov pa morajo priložiti svojim prošnjam tudi še izpričevalo zadnjega šolskega leta.

Učenci, pripadajoči po svojem rojstvenem kraju ali po rodbinskih razmerah ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Kranju, Radovljici, Črnomlju in Novem mestu ali pa ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, se po razpisu preslavnega c. kr. deželnega šolskega

svéta kranjskega z dne 28. avgusta l. 1894., števil. 2354, na ljubljanskih gimnazijah ne smejo vzprejemati. V posebnega ozira vrednih slučajih jim more vzprejem izjemoma dovoliti le c. kr. deželni šolski svet.

Na to šolsko oblast naslovljene in dobro utemeljene prošnje za izjemni vzprejem na eno izmed obeh tukajšnjih gimnazij naj vložijo p. n. roditelji ali varuhi dotičnih učencev do 1. avgusta, in sicer, ako gre za vstop v I. razred, pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu, v vseh drugih primerih pa pri c. kr. ravnateljstvu nazadnje obiskovane gimnazije.

Ravnateljstvo.

Mitteilungen, den Beginn des Schuljahres 1913/14 betreffend.

Das Schuljahr 1913/14 beginnt **Freitag den 19. September** mit einem heil. Geistamte, das um 9 Uhr in der Ursulinenkirche abgehalten werden wird.

Neu eintretende Schüler aller Klassen haben sich **Dienstag den 16. September** bei der Gymnasialdirektion zu melden, den Tauf- oder Geburtsschein, die Schulnachrichten, resp. das Zeugnis über das letzte Schuljahr (Stipendisten und vom Schulgelde befreite Aufnahmswerber überdies die betreffenden Dekrete) vorzulegen und eine Aufnahmestaxe von 4 K 20 h nebst einem Lehr-, Spielmittel- und Schülerbibliotheksbeitrage von 3 K 40 h zu entrichten. Diese Gebühren werden von den auf Grund gut bestandener Aufnahmsprüfung in die I. Klasse aufgenommenen Schülern erst nach tatsächlichem Eintritte in die Schule (am 20. September) eingehoben werden.

Schüler, welche in die **I. Klasse neu eintreten wollen**, müssen das zehnte Lebensjahr erreicht haben oder es noch im Solarjahre 1913 erreichen und sich einer Aufnahmsprüfung mit gutem Erfolge unterziehen. **Die Aufnahmsprüfungen** beginnen **am 17. September**, und zwar um 8 Uhr vormittag die schriftlichen, um 3 Uhr nachmittag die mündlichen. Bei diesen Prüfungen werden im Sinne der Ministerialverordnungen vom 14. März 1870, Z. 2370, und vom 27. Mai 1884, Z. 8019, folgende Anforderungen gestellt: In der **Religion** jenes Maß von Wissen, welches in den ersten vier Jahreskursen einer Volksschule erworben werden kann; in der **Unterrichtssprache** (slowenisch und deutsch) Fertigkeit im Analysieren einfach bekleideter Sätze, Bekanntschaft mit den Regeln der Orthographie; im **Rechnen** Übung in den vier Grundrechnungsarten in ganzen Zahlen.

Eine Wiederholung der Aufnahmsprüfung in demselben Jahre, sei es an dieser oder an einer anderen Anstalt, ist unzulässig.

Nach dem 16. September werden neu eintretende Schüler nicht mehr aufgenommen.

Die dieser Anstalt bereits angehörenden Schüler haben sich **am 18. September von 8 bis 12 Uhr vormittag** bei der Direktion mit dem letzten Jahreszeugnisse zu melden und einen Lehr-, Spielmittel- und Schülerbibliotheksbeitrag von 3 K 40 h zu erlegen.

Die Nachtrags- und Wiederholungsprüfungen sowie die Aufnahmsprüfungen für die II. bis VIII. Klasse finden am 16. und 17. September statt.

Der regelmäßige Unterricht beginnt am 20. September um 8 Uhr vormittag.

Die Verzeichnisse der pro 1913/14 dem Unterrichte zugrunde zu legenden Lehrbücher werden in den hiesigen Buchhandlungen erhältlich sein.

Nach den Bestimmungen des Erlasses des hochlöbl. k. k. Landesschulrates vom 28. August 1894, Z. 2354, dürfen Schüler, welche nach ihrem Geburtsorte und nach ihren Familienverhältnissen dem Bereiche der k. k. Bezirkshauptmannschaften Krainburg, Radmannsdorf, Rudolfswert und Tschernembl und dem Bereiche der k. k. Bezirksgerichte Landstraß, Nassenfuß, Weixelburg und Stein angehören, hierorts nur ausnahmsweise in besonders berücksichtigungswürdigen Fällen mit Genehmigung des k. k. Landesschulrates aufgenommen werden.

Die P. T. Angehörigen jener Schüler, welche hierorts **neu eintreten wollen** und einer solchen Genehmigung bedürfen, wollen um dieselbe beim k. k. Landesschulrate mit einem gut motivierten Gesuche einschreiten, welches bis 1. August, und zwar, wenn es sich um den Eintritt in die I. Klasse handelt, bei der zuständigen k. k. Bezirkshauptmannschaft, in allen übrigen Fällen aber bei der k. k. Direktion des zuletzt besuchten Gymnasiums einzubringen sind.

Die Direktion.

XIV.

Imenik učencev.*

I. a razred.

Drašler Ladislav, Borovnica.	Mis Svatopluk, Ljubljana.
Frelih Franc, Št. Rupert.	Petrovčič Roman, Ljubljana.
Gabrijel Janez, Ključevica pod Kumom.	Piber Josip, Zalog pri Postojni.
Gogala Stanislav, Kranj.	<i>Pipenbacher Gojmir</i> , Ljubljana.
Gorenc Alojzij, Ljubljana.	Podboj Josip, Ljubljana.
Gregorič Ivan, Loški potok.	Rekar Ciril, Radovljica.
Hribar Josip, Spodnja Šiška.	Roš Bogumil, Ljubljana.
Jamnik Ciril, Pijava Gorica.	Sadar Ciril, Budanje.
Jurca Viljem, Postojna.	<i>Sirnik Vladimir</i> , Rudolfovo.
Kham Ladislav, Ljubljana.	Skočjer Marijan, Trst.
Kosem Karol, Ljubljana.	Vidič Gustav, Beljak.
Kumelj Metod, Ljubljana.	Zlokarnik Viktor, Reka.
Leben Maks, Ljubljana.	Zupan Josip, Ljubljana.
Lesar Alojzij, Ribnica.	Žitnik Josip, Ljubljana.

I. b razred.

<i>Corel Anton</i> , Drežnik pri Kočevju.	Inkret Alfons, Ljubljana.
<i>Čermelj Viktor</i> , Barkovlje pri Trstu na Primorskem.	Kreutzer Pavel, Celovec na Koroškem.
Čuješ Ivan, Celje na Štajerskem.	Kvartič Alojzij, Maribor na Štajerskem.
Debec Anton, Dilce pri Postojni.	Leben Josip, Dvor pri Polhovem Gradcu.
Didič Fran, Idrija.	Lenasi Konrad, Hrenovice.
Gabrič Rafael, Gorica na Primorskem.	Manestar Pavel, Dramalj pri Cirkvenici (Hrvatsko).
Gerlovič Josip, Ljubljana.	<i>Mušič Zoran</i> , Ljubljana.
Hočevar Ludovik, Štepanja vas pri Ljubljani.	Notsch Valentin, Reteče.

* *Ležéči tisk* znači odličnjake.

Novak Herman, Pulj na Primorskem.
 Pirnat Večeslav, Šent Jernej na Dolenjskem.
 Pizent Fran, Bribir pri Cirkvenici (Hrvatsko).
 Pollak Ivan, Kamnik.
 Rusjan Anton, Gorica na Primorskem.
 Sivec Anton, Gonjiče pri Šmarju.

Strel Slavko, Mokronog.
 Stritof Valter, Trst na Primorskem.
 Ščuka Josip, Barkovlje pri Trstu.
 Šonc Alojzij, Dutovlje na Primorskem.
 Štrubelj Alojzij, Rudnik pri Ljubljani.

I. c razred.

Aljančič Lambert, Stari trg.
 Bajec Franc, Ljubljana.
 Bevc Viljem, Vače pri Litiji.
 Bregar Ciril, Rob pri Velikih Laščah.
Brezan Franc, Litija.
 Cerar Franc, Vernek pri Litiji.
 Čelihar Josip, Št. Peter na Krasu.
 Divjak Josip, Ljubljana.
 Jerič Franc, Ljubljana.
 Jeruc Otmar, Novo mesto.
Klepec Ivan, Spodnja Šiška.
 Koprivec Ivan, Žalina.
 Kos Anton, Idrija.
 Kos Franc, Jesenice.
Kožar Matija, Slatnik pri Ribnici.

Kraker Ladislav, Krško.
 Kumelj Albin, Ljubljana.
 Logar Anton, Ljubljana.
 Mastek Franc, Ljubljana.
 Pirc Maks, Ljubljana.
 Rozman Vinko, Fužine.
 Skubic Josip, Ljubljana.
 Stojan Stanko, Polšnik.
 Strniša Alojzij, Kranj.
Šilec Josip, Velike Poljane.
 Tevž Zdravko, Begunje.
 Vrečar Alojzij, Rudnik.
 Weiß Franc, Ljubljana.
 Zalar Josip, Brezovica.
 Zalokar Vinko, Št. Vid pri Ljubljani.

II. a razred.

Aplenc Rihard, Ljubljana.
 Babšek Ivan, Štepanja vas.
Blanc Josip, Šmartno pri Litiji.
 Brožič Rudolf, Vrbcica.
 Flegar Ivan, Ljubljana.
 Gliha Alojzij, Krško.
 Hribar Franc, Bizovik pri Ljubljani.
 Jeglič Bogumil, Rakek.
 Kandare Milan, Ljubljana.
 Kraut Vladko, Celovec na Koroškem.
 Kregar Janko, Ljubljana.
 Kurent Fran, Ljubljana.
 Lenassi Fran, Gorenji Logatec.
 Marčič Viktor, Litija.
 Meško Fran, Sela pri Ptuj na Štajerskem.

Mrovlje Franc, Ljubljana.
 Oblak Martin, Ljubljana.
 Ogrin Avgust, Vrhnika.
Outrata Rudolf, Divača na Primorskem.
 Pardubsky Alojzij, Ljubljana.
Ragazi Edvard, Postojna.
 Ranzinger Friderik, Zagorje.
 Rus Ernest, Sodražica.
 Sachs Alojzij, Ljubljana.
 Sadar Adolf, Budanje.
Samec Maks, Nova cerkev.
 Sever Stanko, Stična.
 Slana Leopold, Brezovica.
 Žetko Franc, Senožeče.

II. b razred.

Adamič Ivan, Blato pri Grosupljem.
 Bajuk Vladimir, Rateče.
 Cotman Alojz, Ljubljana.
 Čuk Stanislav, Ljubljana.
 Debelak Franc, Ribnica.
 Globočnik Ivan, Spodnja Šiška.
 Jaklič Ivan, Kolpa pri Vel. Laščah.
 Kavčič Ivan, Ljubljana.
 Koman Stanko, Ljubljana.
 Kristen Jožef, Cerknica.
 Kūhar Alojz, Ižakovci na Ogrskem.
 Lesar Anton, Sušje pri Ribnici.
 Levstek Andrej, Goriča vas pri Ribnici.
 Likovič Josip, Rakek.
 Markovič Avgustin, Kučine v Dalmaciji.
 Martinčič Franc, Rakek.
 Meze Jožef, Logatec.
Mis Franta, Ljubljana.

Miškoč Andrej, Ukve na Koroškem.
 Modic Franc, Rakek.
 Ocvirk Franc, Ljubljana.
 Pečan Jožef, Ljubljana.
 Perko Venceslav, Zagradec pri Žužemberku.
 Potokar Jožef, Štepanja vas.
 Rakovec Ivan, Ljubljana.
 Sbil Henrik, Mokronog.
 Slana Josip, Ljubljana.
 Starkeij Stanko, Ljubljana.
 Šink Franc, Toplice.
 Škantelj Ivan, Podpeč pri Dobropolju.
 Šporar Julijan, Hrib pri Žužemberku.
Taučar Srečko, Loka pri Mengšu.
 Terček Ivan, Ljubljana.
 Virant Franc, Dvorska vas pri Vel. Laščah.
 Vydra Arnold, Kandija pri Novem Mestu.
 Zatler Franc, Savlje pri Ljubljani.

III. a razred.

Bitenc Viktor, Št. Vid nad Ljubljano.
 Bovha Ivan, Studenec.
 Brumec Dragutin, Gjurjjevac, Hrvatska.
 Cedilnik Fran, Krašnja.
 Debeljak Ivan, Ribnica.
 Dolinar Fran, Trata pri Gorenji vasi.
 Horn Peter, Ljubljana.
 Jeglič Fran, Ljubljana.
 Jug Stanko, Col.
 Kalan Pavel, Radovljica.
 Kobau Fran, Kostanjevica.
 Kovač Alojzij, Glinice.
 Levičnik Karel pl., Ljubljana.
 Mihelčič Fran, Reka, Hrv.-ogrsko Primorje.
 Paulin Ernest, Ljubljana.
 Predovič Rudolf, Ljubljana.

Premk Ivan, Ljubljana.
 Rijavec Viktor, Trst.
 Rojec Vladislav, Radovljica.
 Rupnik Viljem, Trst na Primorskem.
 Rus Ivan, Draga.
 Schweitzer Mirko, Trst.
 Selan Josip, Štepanja vas.
 Skubic Jakob, Postojna.
 Srebrnič Stanko, Gabrije, Primorsko.
 Širceļ Fran, Mokronog.
 Špan Pavel, Ljubljana.
 Wigele Ferdo, Stari trg.
 Wissiak Josip, Ljubljana.
 Židan Anton, Ljubljana.
 Župnek Bogomil, Ljubljana.
 Župnek Fran, Ljubljana.

III. b razred.

Babič Josip, Zgornji Logatec.
 Belič Josip, Borovnica.
 Bolta Anton, Šmartno ob Savi.
 Cerar Josip, Ljubljana.
 Cesar Josip, Koprivnik pri Bohinjski Bistrici.
 Einspieler Nikolaj, Ljubljana.
 Fon Ivan, Celje na Štajerskem.
 Fugina Jurij, Stari trg ob Kolpi.
 Jeraj Josip, Ljubljana.
 Kessler Franc, Trst na Primorskem.
 Kolar Ivan, Kresniški vrh pri Litiji.
 Lešnjak Franc, Ljubno na Zgornjem Štajerskem.
 Lovšin Bogomir, Vinica.
 Matkovič Karol, Ljubljana.
 Medic Stanislav, Fram na Štajerskem.
 Medved Matija, Sv. Lovrenc na Dravskem polju.

Ogrin Rajmund, Novo mesto.
Paternoster Dominik, Dobrunje pri Ljubljani.
 Pavlič Josip, Ljubljana.
 Peček Ivan, Male Lašče.
 Pliberšek Ivan, Ljubljana.
 Poderžaj Ivan, Ljubljana.
 Rupret Štefan, Vevče pri Ljubljani.
 Sever Ivan, Ljubljana.
 Strah Alojzij, Krka pri Zatičini.
 Trnkóczy pl. Zaskall Ubald, Ljubljana.
 Vrhovec Anton, Ljubljana.
 Vrhovec Ivan, Ljubljana.
Zurlini Maks, Divača na Primorskem.
Žagar Jakob, Rudnik pri Ljubljani.
Železnik Simon, Vransko na Štajerskem.

III. c razred.

Benčina Ivan, Loški potok.
Benedik Miroslav, Velike Lašče.
 Bernik Leopold, Spodnja Šiška.
 Bolhar Alojzij, Kamnik.
 Cerar Rudolf, Ljubljana.
 Cotič Ivan, Ljubljana.
 Fajfar Bogomir, Vrhnika.
 Gril Ignacij, Soteska pri Moravčah.
 Habe Vincencij, Ljubljana.
 Hudales Alojzij, Ljubljana.
Ilec Josip, Goriča vas pri Ribnici.
 Kavčič Ivan, Glince pri Ljubljani.
Klopčar Ferdinand, Javornik.
 Komar Ivan, Ljubljana.
 Kovač Josip, Hrib pri Loškem potoku.

Kremžar Josip, Št. Vid pri Zatičini.
 Kugovnik Ivan, Ljubljana.
 Lilleg Ivan, Krško.
Polc Josip, Ljubljana.
 Potrato Karol, Ljubljana.
 Pušar Feliks, Spodnja Šiška.
 Smerkolj Ivan, Podkraj pri Zagorju.
 Schulz Artur, Ljubljana.
 Škulj Leopold, Veliki Osolnik pri Robu.
 Šteh Ivan, Dobropolje.
 Tavčar Stanko, Ljubljana.
 Vedral Bogomil, Ljubljana.
 Vidmar Ferdinand, Prosek na Primorskem.
 Zalar Fran, Ljubljana.

IV. a razred.

Ahčin Janez, Domžale.
 Bačić Milan, Povir pri Divači na Primorskem.
 Benčan Josip, Planina.
 Benedik Valentin, Ljubljana.

Debelak Gvidon, Postojna.
Drovenik Matija, Ljubljana.
 Ilec Andrej, Goriča vas pri Ribnici.
 Kavčič Filip, Idrija.

Keržin Ivan, Dobrunje.
 Kunaver Ivan, Ljubljana.
 Lazar Ivan, Kropa.
 Leben Fran, Ljubljana.
 Lilleg Branko, Krško.
 Majce Alojzij, Ljubljana.
 Majce Josip, Ljubljana.
 Murmayer Robert, Vodmat.
 Pauer Božidar, Ljubljana.

Pavlin Maks, Črnomelj.
 Pestotnik Fran, Blagovica.
 Podreberšek Stanislav, Ljubljana.
 Puc Anton, Žužemberk.
 Sbrizaj Božidar, Ljubljana.
 Semen Miroslav, Trebnje.
 Stojkovič Ludovik, Ljubljana.
 Urbas Fran, Laze pri Raketu.
 Veselý Anton, Salgo-Taryan na Ogrskem.

IV. b razred.

Aljančič Emil, Stari trg pri Trebnjem.
 Arko Bogomir, Ribnica.
 Bahovec Ivan, Ljubljana.
 Bayr Egon, Ljubljana.
 Črnagoj Ivan, Ljubljana.
 Delak Franc, Trst na Primorskem.
 Fakin Albin, Pulj na Primorskem.
 Gabršek Jožef, Ljubljana.
 Gabršek Mihael, Štepanja vas.
 Jeglič Janko, Sv. Križ pri Litiji.
 Kajfež Stanko, Bovec na Primorskem.
 Kovač Viktor, Hrib pri Loškem potoku.
 Križman Franc, Studeno pri Postojni.

Kumelj Ciril, Ljubljana.
 Lotrič Rudolf, Kamnik.
 Majcen Milan, Gornje Ribče pri Moravčah.
 Müller Ivan, Domžale.
 Osana Mirko, Ardor pri Krškem.
 Pavčič Vladimir, Velike Lašče.
 Ponikvar Ciril, Ljubljana.
 Sadar Vinko, Budanje pri Vipavi.
 Schrey Janko, Bled.
 Srebotnjak Mihael, Predjama.
 Štimec Josip, Sp. Šiška.
 Štrbenk Karol, Sodražica.

V. razred.

Aplenc Emerik, Ljubljana.
 Banovec Rudolf, Ljubljana.
 Bizjak Josip, Studeno pri Postojni.
 Bregar Josip Milan, Kranjska gora.
 Cepuder Alfonz, Studenec pri Krškem.
 Debelak Janko, Lož.
 Eiletz Leopold, Tržič na Primorskem.
 Florjančič Milan, Ljubljana.
 Gabrejna Fran, Ulec pri Planini.
 Gabršek Fran, Ljubljana.
 Goljar Srečko, Št. Vid nad Ljubljano.
 Grden Anton, Martinja vas pri Sv. Lovrencu.
 Habič Anton, Sadinja vas pri Sostrem.
 Irkič Ignacij, Ljubljana.
 Jeglič Ciril, Sv. Križ pri Litiji.
 Kadunc Rafael, Zgornji Tuhinj.
 Kavčič Viktor, Ljubljana.
 Komar Stanislav, Ljubljana.

Kozelj Milan, Ljubljana.
 Kragelj Miroslav, Kamnik.
 Krištof Vladimir, Ljubljana.
 Kuštrin Julij, Idrija.
 Lajovic Ladislav, Vače pri Litiji.
 Leben Stanislav, Ljubljana.
 Mežan Leo, Podkraj pri Vipavi.
 Prelog Anton, Zareče pri Ilirski Bistrici.
 Rajšek Josip, Loke pri Trbovljah na Štajerskem.
 Sever Avgust, Zatičina.
 Smerdu Maks, Pulj v Istri.
 Stenovec Fran, Sv. Valburga pri Smedniku.
 Sterle Ivan, Ljubljana.
 Stojan Fran, Rateče pri Beli peči.
 Tavčar Ivan, Ljubljana.
 Terpin Fran, Zdenska vas pri Dobrem polju.
 Zupanič Miha, Griblje pri Črnomlju.
 Židan Ivan, Ljubljana.

VI. razred.

Brenčič Vincencij, Žabjak p. Ptuju na Štajerskem.
 Černe Anton, Kranjska gora.
 Černe Ivan, Kranjska gora.
 Černe Josip, Ljubljana.
 Dolenc Vladimir, Ortenek.
 Guzelj Josip, Ljubljana.
 Haller Leopold, Radeče pri Zidanem mostu.
 Hrovatin Ivan, Dole pri Borovnici.
 Jeretina Ivan, Brezje pri Dobu.
 Kavčnik Leon, Podkraj pri Vipavi.
 Kovač Josip, Št. Janž na Dolenjskem.
 Kremžar Franc, Št. Vid pri Zatičini.
 Lunaček Aleksander, Trebelno.
 Mravljje Milan, Lukovica pri Brezovici.
 Oblak Ivan, Borovnica.

Outrata Fran, Nabrežina na Primorskem.
 Pance Pavel, Vič.
 Podržaj Ferdinand, Ljubljana.
 Rihar Leopold, Ljubljana.
 Rižner Ivo, Račica pri Zidanem mostu na Štajerskem.
 Rupnik Rudolf, Podgora pri Št. Vidu nad Ljubljano.
 Tomšič Josip, Stari trg pri Višnji gori.
 Uran Ivan, Ljubljana.
 Vider Miroslav, Ljubljana.
 Vilman Janko, Sava pri Jesenicah.
 Vizjak Bogomil, Ljubljana.
 Vizjak Fran, Ljubljana.
 Zupan Mihael, Brezje pri Čemšeniku.

VII. razred.

- Arh Josip, Dobrlevo pri Cemšeniku.
 Bezljaj Vladimir, Krško.
 Bregar Stanko, Kranjska gora.
 Čermák Jaroslav, Ljubljana.
 Erlih Evstahij, Šmarje pri Jelšah na Štajerskem.
 Koleča Ivan, Ljubljana.
Kūhar Rudolf, Satahovci v komitatu Vas na Ogrskem.
 Lapajne Alfonz, Ljubljana.
 Lavrenčak Viktor, Radovljica.
 Lovšín Evgen, Vinica pri Črnomlju.
 Mauer Alojzij, Zagradec.
 Modrijan Fran, Zatičina.
 Osana Ciril, Mali Trn nad Krškim.
- Pavlovčič Fran, Cerknica.
 Petrič Janko, Rudnik pri Ljubljani.
 Prezelj Maks, Lož.
 Puhar Anton, Huje pri Kranju.
 Rekef Ciril, Medno pri Št. Vidu nad Ljubljano.
 Scharwitzl Anton, Udmat na Koroškem.
Seliškar Albin, Vransko na Štajerskem.
 Stuhec Fran, Bolehneci pri Sv. Juriju ob Ščavnici na Štajerskem.
 Škof Josip, Pišce na Štajerskem.
 Štrukelj Vinko, Krašnja.
 Turk Ernest, Ljubljana.
 Urek Fran, Ljubljana.

VIII. razred.

- Amon Leopold, Drenskobro na Štajerskem.
 Cerar Anton, Dob.
 Čarf Miloš, Konobece na Koroškem.
 Gregorec Srečko, Menges.
 Gregorič Miron, Ljubljana.
 Janežič Matko, Peče pri Moravčah.
 Koporc Josip, Doberniče.
 Kuralt Anton, Žabnica.
 Leskovec Anton, Buje pri Košani.
 Marincič Ivan, Podlehnik pri Ptujju na Štajerskem.
 Miglič Jakob, Ig Studence.
 Mohar Franc, Loški potok.
- Novak Ivan, Dole pri Litiji.
 Oblak Ivan, Sv. Gregor (Ortenek).
 Peček Franc, Male Lašče.
 Petavs Karol, Vrhnika.
 Pirc Ivan, Ljubljana.
 Poderžaj Ciril, Ljubljana.
 Rigler Alojzij, Praproče pri Laščah.
 Sirk Josip, Ljubljana.
 Širca Ignacij, Planina.
Švigelj Karol, Borovnica.
 Tschamernik Herman, Radeče.
 Urian Andrej, Ljubljana.

Zaznamek znanstvenih razprav, priobčenih v izvestjih
c. kr. II. državne gimnazije.

1892. *Anton Štritof*: O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredu slovensko-utrakvistiških gimnazij. Prvi del: teoretiška razprava.
1893. *Anton Štritof*: O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredu slovensko-utrakvistiških gimnazij. Drugi del: praktiški vzgledi nemškega pouka.
1894. 1.) *Simon Rutar*: Argivska ravnica.
2.) *Josip Hubad*: O račji kugi.
1895.)
1896.) *Josip Jenko*: Konstantin Veliki kot kristjan.
1897. *Fran Wiesthaler*: N. Odlomek latinsko-slovenskega slovarja na pokaz.
1898. *Simon Rutar*: Solin in njegove razvaline.
1899. *Josip Jenko*: Konstantin Veliki kot vojak.
1900. *Dr. Josip Debevec*: Nekaj opazk k Jurčičevemu „Tugomeru“ in „Veroniki Deseniški“.
1901. *Ivan Koštiál*: Slovanski življi v nemškem besednem zakladu.
1902. *Dr. Dragotin Lončar*: O gostosti prebivalstva in krajev na Kranjskem.
1903. *Dr. Dragotin Lončar*: Profesor Simon Rutar.
1904. 1.) *Dr. Dragotin Lončar*: Zemljevid o naseljenosti prebivalstva na Kranjskem.
2.) *Dr. Janko Šlebinger*: Dobrovský in Slovenci.
1905. *Dr. Janko Šlebinger*: Četrta zvezek Devovih „Pisanic“.
1906. *Dr. Janko Šlebinger*: „Pisanice“, prvi slovenski pesniški almanah.
1907. *Dr. Janko Lokar*: Stališče Bleiweisovih „Novic“ glede književnega zedinjenja Slovanov.
1908. 1.) *Dr. Ivan Tertnik*: Katalog učiteljske knjižnice. (I.)
2.) *Fran Wiesthaler*: Naše novo šolsko poslopje.
1909. 1.) *Dr. Ivan Tertnik*: Katalog učiteljske knjižnice. (II.)
2.) *Dr. Janko Bezjak*: Šestdesetletnica vladarstva našega presvetlega cesarja.
1910. 1.) *Dr. Ivan Tertnik*: Katalog učiteljske knjižnice. (III.)
2.) *Dr. Janko Bezjak*: O dolžnostih in o gojenju čuvstva za dolžnosti.
1911. 1.) *Dr. Ivan Tertnik*: Katalog učiteljske knjižnice. (IV.)
2.) *Dr. Fran Ilešič*: Kako mislijo dandanes starši o šoli in o šolnikih?
1912. *Dr. Josip Pipenbacher*: Slovarček h Qu. Horati Flacci carmina selecta (po Hnemerjevi izdaji).
1913. 1.) *Ivan Maselj*: Katalog učiteljske knjižnice. (V.)
2.) *Josip Bučar*: Ob stoletnici zopetnega združenja Kranjske z Avstrijo.